לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

ד"ר משה מנדלבאום: הפקיד הממשלתי הבכיר היחיד שיודח מתפקידו

יום ב', י"ב בניסן תשמ"ו, 21 באפריל 1986 / שנה מ"ג מס' 13020 / המחיר 73 אגורות כולל מע"מ

פסולים לתפקיד | **חסרי אחריות**

ארנסט יפת

אפריים ריינר

אהרון מאיר

רפאל רקנטי

יגאל הורביץ

יורם ארידור

יפוטרו הנגיד וראשי הבנקים

ועדת בייסקי, בדו"ח חסר־תקדים, מצביעה על אחריותם של 16 אישים למשבר המניות הבנקאיות ב־1983 ● הבנקים פגעו בציבור הרחב ● המלצות על אמצעים לתיקון העיוותים בשוק ההון ● הבנקים לא יוכלו לסחור במניות ● דיווחים ותגובות בעמוד 3

מאת צבי טימור

ועדת בייסקי לחקירת ויסות מניות הבנקים החליטה, כי על נגיד בנק ישראל, ד"ר משה מנדלבאום, ועל כל מנהלי הבנקים, להתפטר מתפקידיהם תוך 30 יום אחרת יועברו מכהונתם.

כן קבע הדו"ח, כי שרי האוצר לשעבר, יגאל הורוביץ ויורם ארידור, אשמים במחדלים חמורים ביחד עם המנהלים הכלליים של משרדיהם, פרופ' יעקב נאמן ופרופ' עזרא סדן.

הוועדה קבעה את אחריות הבנקים על פעולות הוויסות: „אילו הבנקים היו מקיימים הוראות החוק, לא יכול היה הוויסות להתקיים וממילא היה נמנע המשבר".

במסקנות והמלצות הדו"ח — המשתרע על 378 עמודים בתוספת 183 עמודי נספחים — מפרטים חברי הוועדה פה־אחד את מידת אחריותם של נושאי תפקידים בדרג העליון, על המעשים והמחדלים, ואף ממליצים שהיועץ המשפטי לממשלה יבחן את אותן עובדות הכלולות בדו"ח, שיש בהם כדי להצביע, לכאורה, על הפרת החוק על־ידי בורדים או על־ידי תאגידים, ויחליט אם יש לנקוט בצעדים מתאימים.

מעורבות ישירה

הדו"ח מתייחס בחומרה רבה

(המשך בעמוד 2)

מינויים חדשים בבנקים

מאת כתבינו הכלכליים בירושלים ובתל־אביב

המועמד הודאי ביותר לתפקיד נגיד בנק ישראל, הוא סגן שר־החוץ, עדי אמוראי. אולם לא מן הנמנע כי פרס ושמיר יצטרכו להגיע לפשרה. מועמד נייטראלי עשוי להיות פרופ' מיכאל ברונו או פרופ' פנחס זוסמן, מי שהיה מנכ"ל משרד הביטחון.

(המשך בעמוד 2)

פירושו של דבר — צבי טימור

האחריות — בין הדרג הפוליטי לדרג המקצועי

ועדת בייסקי, שלא כמו קודמתה ועדת אגרנט, חילקה את האחריות בין הדרג הפוליטי לבין הדרג המקצועי — בין שרי האוצר ונגידי בנק ישראל לבין הבנקים ומנהליהם.

על־פי קביעת הוועדה, מצטיירים מחדליהם של יגאל הורביץ ופרופ' יעקב נאמן כחמורים לא פחות מהצמד ארידור־סדן, שהחליף אותם והמשיך את מדיניות הויסות.

בחלוקת התפקידים ערב פסח, מקבל הורביץ את תפקיד התם וארידור את תפקיד הרשע. אחריותם, ביחד עם כל כשלית הליכוד, אינה מוטלת בספק.

בנק ישראל ושני נגידיו הם הנאשמים הראשיים בפרשת הויסות, שגרמה נזק לקופת האוצר ופגיעה לציבור הרחב בסכומים של ביליארדי דולרים. נגיד בנק ישראל מסולק מתפקידו ויש לקוות כי יסיק את המסקנות מיד מבלי לטרטר את המדינה בתהליכי הדחה.

מקרב מנהלי הבנקים הגדולים, החמירה הוועדה עם ארנסט יפת ועם רפאל ריקנטי, בעוד שגיורא גזית זכה לטיפול עדין יותר. הוא אף זכה להערות חיוביות על התנהגותו, אם כי גם הוא מועבר מתפקידו. אך לא נפסל לכהונות אחרות במערכת הבנקאות הישראלית.

תהליך הבראת שוק ההון עליו ממליצה הוועדה, הוא תהליך ארוך שטרם הוחל. לשם הגשמתו, יהיה צורך בנגיד חזק, בוועדה־מייעצת המורכבת מאנשי ציבור ובשינוי מוסרי רחב ביותר. ניתן רק לקוות שהנגיד החדש יוכל לתפקיד זה.

יש להזהיר מפני הפיכת מסקנות הוועדה להמשך ציד המכשפות. הבדיקה של היועץ המשפטי בקשר להפרות־חוק, מן הראוי שתתרכז פחות בהבטים הפליליים.

בין מסקנות הוועדה — לאחר קריאה ראשונה ושטחית — יש לפחות אחת הטעונה מחשבה שנייה, והיא המלצה למתן זכויות־הצבעה שוות למניות. יש בהמלצה זו משום העברת הבנקים וכל"ל. הפועלים, מזרחי) מבעלות ציבורית לבעלות פרטית. לאור חדירת אנשים כגו'ן נאסר למערכת הבנקאות הישראלית, עם כספים שמקורם כנראה מפוקפק למדי, אין בטחון כי המלצה זו תוכל להתבצע ללא בדיקה ומחשבה נוספת.

שופט העליון, משה בייסקי, מגיש את דו"ח ועדת החקירה לידי ח"כ דוד ליבאי, יו"ר ועדת הכנסת לביקורת המדינה (צילום: רחמים ישראלי)

ועדת בייסקי: הצדק הקיים והצדק החסר

התופעה המכונה „וויסות המאניפולאטיבי של מניות הבנקים", נולדה במזל רע באמצע שנת 1977 ונפטרה ממחלה ממאירה לקראת סופה של שנת 1983; בין שני תאריכים אלה נתחמת לא רק מציאות כלכלית מעוותת, שוויסות המניות היה מאפייניה, ממטוריציה ומחטיאה המובהקים. אלא גם מציאות פוליטית חולה ומחליאה: אלה היו שנות שלטונו הבלעדי של הליכוד, עם מנחם בגין בראשו. אי־אפשר לנתק את הקשר ההדדי בין אורח חיים כלכלי שיצא מאיזון משקלו והפך לגלגל־הימורים מתמיד, לבין אורח חיים פוליטי הרפתקני, שהוביל את ההפיכה להדרדרות משקית זו, והאיר לה את דרך־הנפילה בחושך.

אנו שלמים איפוא לגמרי עם מסקנותיה של „ועדת בייסקי" לחקר ויסות מניות הבנקים כשהן מחמירות, ובדין, עם מערכת הבנקאות הפרטית והממלכתית על ראשיה; אך איננו משלימים עם חסרונו החלקי של דו"ח הוועדה בכל הנוגע לאשמת הפוליטיקאים, ששלטו בארץ בימים אפלים אלה. אומנם, אחדים מן הפוליטיקאים המסוכנים הללו אינם יושבים היום סביב שולחנה של ממשלת האחדות הלאומית. אך כמעט כולם נשארו במישרות רמות, אם לא בממשלה הזו לפחות בכהונות ציבוריות ומפלגתיות בכירות אחרות. הייתכן, שדווקא הם יינקו? הייתכן, שעליהם לא ייגזר אותו דין הפוסל את הבנקאים האחראים לוויסות המניות, מכל תפקיד ניהולי בכיר בעתידו בלי לטהר את מנהלי הבנקים המסחריים כחוא זה מן ההאשמות החד־משמעיות שמעלה כלפיהם „ועדת בייסקי". אנו מצפים למסקנותיות החלטית דומה גם כלפי אישים פוליטיים רמי־דרג בליכוד שאף הם אינם יכולים להיות ראשים לכהן בעתיד לא כנבחרי העם, ולא כשליחיו הציבוריים.

כשלונה של מערכת הבנקאות המסחרית, כפי שהשתקפה בהליך הפסול והעיקרון של וויסות מאניפולאטיבי של שערי המניות של הבנקים על־ידי הבנקים עצמם, לא צמח יש מאין. זהו כשלון השיטה הכלכלית הליכודית כולה, שתחילתה במהפך הכלכלי של שימחה ארליך ומנחם בגין, צעד גראנדיוזי אשר אמור היה להפוך את ישראל הלחוצה למרכז פיננסי בינלאומי כמו שוויץ — וסופה בחלומות על אימפריות כלכליות חובקות־עולם, שפרחו אצל השדולה המשקית הגלובאלית שלנו בשנות מלחמת לבנון — והכל רק בחבל פה, בתרגילים מגוונים על הנייר בלבד. מחובתם של ראשי הבנקים היה להתנגד בכל תוקף לכלכלה משוגעת ובלתי־מציאותית כזאת. אך הם העדיפו שלא להרגיז את השלטון ולמעשה אף לתת לו יד ולהשתתף באופן פעיל מאוד בהוליכה של התמכרות מסממת. על כך ייסרה אותם בצדק הוועדה, ועל כך ישלמו בצדק במישרותיהם. (ציינו כאן בסיפוק, כי הוועדה מצאה שדווקא יו"ר ההנהלה של בנק הפועלים, הבנק „הסקטוראלי" וה„מפלגתי", כלשונו של השר גורעי, נקט בגישה ציבורית שהיתה מעבר לאינטרס הצר של הבנק"). אך כישלונם של שרי ממשלות ישראל באותה תקופה הייתה הרבה יותר כבדה וחד־משמעית: לדאוג למצבו ובריאותו של כל המשק באשר הוא, וכך גם למנוע את מחול חשדים של הרצת שעריהן של מניות הבנקים. באי־מילוי חובה ציבורית בסיסית זו, הם נכשלו; כולם כממשלה וכל אחד כשר — ובמיוחד שני שרי האוצר הורביץ וארידור ושרים כלכליים אחרים (כמו שר האנרגיה דאז, שר התעשייה דאז, שר המשפטים דאז ועוד). כשלון ממשלות הליכוד המשתקף מעל דפי הדין וחשבון של „ועדת בייסקי", אף שאינו מצויין בין מסקנותיה והמלצותיה הסופיות, ועל כך יש להצטער לפחות מבחינת השמירה על טוהר המידות הציבורי בעתיד, ניזון מהשקפת עולם שלמה תוצרת „חרות"־„ליבראלים", זו אשר פשטה את הרגל בין סתיו 1983 עד קיץ 1984 עם נפילת מניות הבנקים. אכן, וויסות המניות היה אחד הסימפטומים הקשים של מחלת רוח לאומית זו. אך לא הכאוב שבהם. (כמו מלחמת לבנון, למשל).

ראשי הבנקים יתפטרו בקרוב, וכן גם נגיד בנק ישראל, הנושא באשמה אישית חמורה ביותר, כמי שנכשל בתפקידו הציבורי כממונה על מדיניות מוניטארית מייצבת. אין זה אסון: מערכת הבנקאות המסחרית בארץ חזקה דיה לעבור זעזוע אישי כזה, ובנק ישראל רק ייצא נשכר מן החילופין בנגידות. עם פרסום הדו"ח של „ועדת בייסקי" ומסקנותיו, נפתחה גם הדרך לשינוי עמוק בכל שוק ההון הישראלי — אך על כיווניו של השינוי עשויות להיות מחלוקות עקרוניות ורעיוניות כאחד. בעוד חודש יהיה וויסות מניות הבנקים לפרשה שנייה, לא כן, לצערנו, השקפת העולם הכלכלית שאיפשרה ואף טיפחה תופעה זו: שאת מחירה נשלם כולנו, בין אם תמכנו בממשלת הליכוד, בין אם היו לנו מניות בנקים, ובין אם שללנו אותה מן היסוד. הצדק ההיסטורי עוד ממתין בפתח.

הממשלה החליטה על „חצי שעון קיץ" — מ־17 במאי עד 2 בספטמבר

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

הממשלה החליטה אתמול, ברוב של 11 נגד 6, ובהימנעות שר־התקשורת, פרופ' אמנון רובינשטיין, להנהיג שעון קיץ מ־17 במאי, למחרת יום העצמאות, ועד 2 בספטמבר, מועד תחילת ה„סליחות" בעדה הספרדית.

6 השרים שהצביעו נגד הם שרי הליכוד, יצחק שמיר, משה ארנס, אריאל שרון ויצחק מודעי, שר ה„מורשה" יוסף שפירא ושר־הפנים, יצחק פרץ. רובינשטיין נמנע בשל התנגדותו לפשרה שהוצעה על־ידי שר הדתות, ד"ר יוסף בורג, כי שעון הקיץ יתחיל ב־17.5 ולא מיד.

שרי הליכוד לא השתתפו בדיון.

בעת ההצבעה היו שלושה מהם — דוד לוי, משה קצב ומשה נסים — מחוץ לחדר הישיבות של הממשלה. אף אחד משרי הליכוד לא הצביע בעד שעון קיץ. ראש הממשלה, שמעון פרס לא השתתף בדיון. אך

(המשך בעמוד 8)

הרב סלומון ו־8 חרדים נוספים נעצרו בהפגנה לא־חוקית בפ"ת

שוחררו וזומנו לחקירה במוצאי־שבת — אליה הגיע רק אחד מהם ● המשטרה: נפעל בהתאם לחוק ● ח"כ פורוש מוחה במכתבים לפרס ובר־לב על איסור המשטרה להפגין

מאת ניצה ריימון וזכריה הורוויץ, כתבי „על המשמר"

הרב ברוך שמעון סלומון, רבה האשכנזי הראשי של פ"ת, ועוד שמונה חרדים נעצרו ע"י המשטרה ביום שישי בערב לאחר שהפגינו ללא רישיון מול קולנוע „היכל" בפ"ת. התשעה שוחררו בעבור כמה שעות לאחר התייעצות בין קצינים בכירים, כדי לבלות את השבת בביתם.

מעצרו של הרב היה בשיאה של התנגשות בין הדתיים למשטרה. ביום שישי בערב הוצב כוח גדול של שוטרים ושוטרי מג"ב, שמנו כ־100 שוטרים, לשמירה על הסדר מול קולנוע „היכל". הדתיים התכנסו בבית־הכנסת הגדול חובבי ציון ובשעה 10 בערב יצאו בתהלוכה אל עבר בית הקולנוע בריקודים והשמעת שירים וקריאות „שאבעס".

ליד קולנוע „היכל" קרא לעברם קצין בכיר להתפזר. מפקד מחוז המרכז, ניצב אנוש גבעתי, ניסה לשכנע את הרב להורות לכל המפגינים להתפזר. משלא היתה היענות לבקשתו קיבלו השוטרים — חובשי קסדות ואלות בידיהם — הוראה לפזר את המפגינים. תוך רבע שעה התפזרו הדתיים לכל עבר והתגודדו בסימטאות סמוכות לבית הקולנוע.

הרב סלומון ושמונה אחרים נעצרו והובלו רגלית לתחנת המשטרה כשהם מוקפים שוטרים רבים. מפקד מחוז המרכז הורה לשחרר את העצורים מפאת קדושת השבת והם זומנו לחקירה במוצאי־שבת.

רק אדם אחד מבין תשעת העצורים שנעצרו ושוחררו בליל שבת הגיע אמש לחקירה במשטרת פתח־תקווה.

מפקד התחנה, סגן־ניצב יעקב שובל אמר, כי לכל תשעת העצורים נאמר שעליהם להתייצב בשעה 20.30 לחקירה בתחנת המשטרה. משטרת ישראל תפעל לפי חוק, ציין שובל, בתגובה לאי התייצבותם.

מברקי מחאה

ח"כ מנחם פורוש שיגר מברקים לרה"מ שמעון פרס ולשר־המשטרה חיים בר־לב בהם, הוא „מוחה על סירובה של המשטרה להעניק רישיון לחרדי פ"ת להפגין מול רחבת קולנוע „היכל" נגד חילול הקרנות הסרטים".

ח"כ פורוש טוען במברקו, כי ראש עיריית פ"ת, דב תבורי, „מערים על החוק בהפעלת קולנוע בשבתות, כשהוא משלם כל שבוע, קנס סמלי על עבריינות".

לכתב „על המשמר" נמסר, שעו"ד ש. לינצר עומד להגיש, בשם החוגים החרדים בפ"ת, עתירה לבג"ץ נגד שר המשטרה, על שלילת זכות האזרחים להפגין.

גם השכנים המתגוררים סביב ל„רחבת המריבה" הגישו עתירה לבג"ץ, בה הם תובעים „לצוות על סגירת המקום בשבתות, עקב המיטרד הנגרם להם".

חה"כ מרדכי וירשובסקי (שינוי) שלח מברק לשר־המשטרה, חיים בר־לב בו הוא מוחה על שיחרורם של 9 המפגינים ממעצרם.

הרב סלומון נעצר על־ידי השוטרים בהפגנה הבלתי־חוקית בפתח־תקווה

„וולקן" בסכנת סגירה לאחר שעובדיו לא אישרו ההסדר

משבר גם ב„מספנות ישראל" על רקע מכתבי פיטורין שנשלחו לעובדים

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

מפעל „וולקן יציקות" עומד בפני סגירה לאחר שהעובדים לא אישרו את ההסדר אליו הגיעו מועצת פועלי חיפה, ועד העובדים והנהלת המפעל.

על־פי ההסדר, אמורים היו הפועלים לוותר על 10 אחוזים משכרם ועל הטבות נוספות, כגון ביגוד, חלב והסעות לעבודה, וזאת במסגרת המאמצים להבריא את המפעל.

ביום שישי הודיעו העובדים כי הם אינם מוכנים בשום פנים ואופן לוותר על 20 אחוז משכרם, הכוללים גם את הוויתור על ההטבות הנוספות.

ממועצת פועלי חיפה נמסר לכתבנו, כי האיום על סגירתו המוחלטת של המפעל ימומש כנראה בתוך 48 שעות.

משבר ב„מספנות ישראל"

גם ב„מספנות ישראל" הגיע מצב הדברים לידי משבר, לאחר ש־212 פועלים קיבלו מכתבי פיטורים, ובתוכם 18 פועלים בני 55־18.

ועד העובדים הורה אתמול ל־18 עובדים אלה להחזיר את המכתבים לאלתר להנהלת המפעל ולשוב לעבודה כיוון שהמכתבים נשלחו אליהם בניגוד להסכם שהושג בין הוועד להנהלה.

מנכ"ל „מספנות ישראל" הודיע, כי העובדים פוטרו בהתאם להסכמים שהושגו עם ועד העובדים.

משבר זה מאיים מחדש להשבית את העבודה ב„מספנות ישראל".

כל המפעלים בעכו יושבתו כסולידריות עם „פרוטרום"

מועצת פועלי עכו עומדת לקבל הבוקר החלטה בדבר השבתת כל המפעלים בעיר, לאות סולידריות עם פועלי „פרוטרום" שנשלחו לבתיהם לחופשה מאולצת לזמן בלתי מוגבל.

ישיבת החירום של מועצת הפועלים זומנה על־ידי מזכיר מועצת הפועלים, יהושע בן, ואליה זומנו ועדי כל המפעלים בעיר. בשעל סדר היום סעיף אחד ויחיד, והוא קבלת החלטה בדבר קיום השביתה.

בשיחה עם כתב עתי"ם ציין בן, כי „לא ייתכן שיאפשרו למפעל כמו „פרוטרום" ליפול ויזרקו את עובדיו לרחוב ממש בערב החג".

הנהלת המפעל נאלצה לשלוח מכתבים לעובדים, שבהם הודיעה להם על יציאתם לחופשה לזמן בלתי מוגבל, לאחר שבתי־הזיקוק הפסיקו ל„פרוטרום" את אספקת האתילן בשל חוב של למעלה ממיליון דולר. האתילן הוא חומר הגלם העיקרי ליצור הפי.בי.סי. במפעל ובלעדיו העבודה משותקת.

סופית!
בניגוד להודעות המסחרות שהופיעו
ח"כ אליעזר גרנות
יופיע בחיפה ביום ב' 21.4.86
על־פי לוח ההופעות שפורסם

מתכננים פעולות נוספות נגד העברת הפליטים לתל־סולטן

מאת רפאל גאון, כתב „על המשמר" וסוכנות עתי"ם

מתיישבי חבל עזה וגוש קטיף מתכננים פעולות מחאה נוספות השבוע למניעת ביצוע העברת הפליטים ממחנה קנדה, שברפיח המצרית, אל שכונת תל סולטן, בחלק שבשליטה ישראלית של העיר. על כך הוחלט בסוף השבוע, בישיבת ועד הפעולה של החבל.

מטה הפעולה החליט לקיים מסע הסברה ציבורי וכן בקרב שרים וחברי כנסת, למניעת ביצוע העברת פליטי מחנה קנדה לשכונת תל סולטן ברפיח וכן למניעת עצירת הסחף המדיני לגבי חבל עזה, כפי שהוא מתבטא בהצהרותיו של ראש הממשלה, אמרו המתכננים.

אבי פרחן ממטה הפעולה אמר, כי צפויות פעולות מחאה השבוע, אך הוא סירב לפרטן.

בשלב זה החליט מטה הפעולה לארגן שתי פעולות המוניות באיזור. ביום שבו ימלאו ארבע שנים לנסיגה מסיני ומחבל ימית (7.5.86) תיערך עצרת על גבעה, הצופה על ימית, מאיזור הישוב רפיח ים, שליד שכונת תל־סולטן. במקום ינשאו הרצאות של אנשים שונים על ההשלכות השונות של הנסיגה מסיני ומחבל ימית, על ההיבטים השונים שלהן, כמו ההיבט המדיני, הביטחוני, הציוני, הכלכלי וההיבטים נוספים.

ביום העצמאות תיערך חגיגה מרכזית לאזור הדרום במרכז לאוורי נוה דקלים ובמשך היום יתקיימו טיולים באזור, בהסעות מאורגנות. המתיישבים ישתתפו בסיורים ובחגיגות את תושבי הדרום, מקרית מלאכי, באר שבע ועיירות הפיתוח של הנגב.

מברקים לרבין ושמיר

ח"כ גאולה כהן, שביקרה ברצועה ביום ו', נפגשה עם ראשי הישובים שדנו בשאלת העברתם של 500 המשפחות ממחנה „קנדה" לתל סולטן, סיירה באתר ושלחה מברקים מן הרצועה לשר־הבטחון רבין ובו תביעה להקפיא העברת הפליטים לתל סולטן עד להחלטת הממשלה.

במברק לשמיר תבעה גאולה כהן להביא את הנושא לדיון בממשלה. „זו שערוריה שאנו ממהרים למלא את הסעיפים בהסכם הזה עם המצרים בשעה שהם לא ממלאים את הסעיפים שהם חתומים עליהם ואף שורפים את הדגלים שלנו ברחובות קהיר", אמרה כהן בפגישתה עם ראשי הישובים. היא עוד התריעה על כך ש־7000 תושבי מצרים החיים ברצועה והחייבים לשוב לסיני מסרבים לעשות זאת.

מסך ראשון

בגדי המלך גבדרוש

לא קשה לנחש מיהו „מלך ישראל" בסאטירה המוסיקלית מאת יהושע סובול ובבימויו של עמית גזית בתיאטרון חיפה. למרות ששמו נקרא בפי השחקנים גבדרוש ולא אריק. רמי דנון מגלם את הגנרל בעל האף המקופץ לבוש מדי זהב. הריקון הביקורתי תלוי כולו על קולב נדוש מאוד — נפתי (אלי גורנשטיין עם זקן קטן ובחליפה לבנה) כותב תסריט ביוגראפי עבור מפיקים אמריקנים שבלוניים.

למעשה הכל די צפוי — המפקד הרעשני והרצחני של פעולות התגמול, חובב הנשים המנצל את השררה הצבאית למטרותיו המיניות, כל המלל הרברבני המוכר. יש רגעים של התקרבות מסוכנת למותם של חיילים ולבסוף מלחמת לבנון, המהווה כאן את „הפתרון הדרמאטי" לסצנריו שכותב נפתי.

רמי דנון משעשע ורב־גוני בתפקיד הראשי, וסביבו חבורה סימפאטית של שחקנים ושחקניות צעירים בעלי קול וצורה. וכן יוסף באשי, גיורא שמאי וקיי לוטמן. יש רגעים של הברקות בימתיות והקאברט שועט על פני הבימה במרץ ובשטף, אבל חוששני שקרה לסובול מקצת מעשה בלעם — מרוב רצון כן להפשיט מהמלך המסוכן הזה את מחלצות גבורתו התוקפנית הוא העלה עליו שפע של בגדי פאר. הלוואי שזו היתה בדיחה. במציאות ההלצה היא על חשבוננו. אתה צוחק — עד שאתה נבהל לפתע. קאברט פוליטי טוב אסור לו להיבהל מנושאים מרים. אבל סובול ושחקניו לפעמים מתאמצים יותר מדי לשעשע. **גיורא מנור**

מטיילים ניצלו מאסון כבד בהתפוצץ מכלי גז באוטובוס

מאת כתבנו בצפון

אסון כבד נמנע אתמול במהלך טיול שנתי, שערכו חניכי תנועות הצופים מירושלים בגליל המערבי.

האוטובוס שהסיע את המטיילים, נשרף כליל במהלך הנסיעה. אלא שלמרבה המזל היה זה לאחר שכבר הביא את המטיילים ליעדם ועשה דרכו חזרה לצורך איסוף מטיילים נוספים.

בדרך ירד נהג האוטובוס לעשות את צרכיו ואז הבחין נהג מכונית פרטית שעברה במקום, בדליקה האוחזת בגג האוטובוס.

תוך שניות ספורות ניצת האוטובוס כליל, כאשר במקום נשמעים פיצוצים. המשטרה הגיעה מייד למקום וסגרה את כל האיזור, כדי למנוע התקרבות לאוטובוס „המתפוצץ".

התברר, כי על גג האוטובוס היו בלוני גז ומיכלי דלק, שאמורים היו לשמש את המטיילים ונראה כי בשל החום הכבד, הם התפוצצו.

כבאי תחנת נהריה השתלטו על הדליקה במהרה. משטרת נהריה פתחה בחקירה כדי לבדוק אם מדובר ברשלנות מצד הנהג או מצד האחראים על הטיול.

שפל בתיירות פסח בכינרת ובגליל

מאת כתבנו בעמק

פחות משבוע לפני חג הפסח מתברר, כי תפוסת בתי המלון ובתי ההארחה באיזור טבריה והגליל אינה מלאה. לראשונה מזה שנים רבות, שבהן היו בתי־המלון וההארחה בצפון מלאים עד אפס מקום בחג הפסח.

התפוסה הממוצעת של בתי־המלון בטבריה ובגליל מגיעה השנה לכ־80 אחוז. מצב זה מוסבר בשפל הכללי הפוקד את התיירות בארץ ובא לידי ביטוי בעיקר באתרי תיירות ונופש אופייניים כמו טבריה והצפון.

יורם גרונר, מנהל מלון „פלאזה" בטבריה אומר, כי רק ביכולתם של הישראלים להציל את המצב, אם יבלו את חופשות הקיץ שלהם בגליל, שכן אין לצפות לעליה כלשהי במספר התיירים מארה"ב ואירופה על רקע המצב הבטחוני הקשה.

לדבריו, מגיע מספר ההזמנות לקיץ למלונו לכ־2000, בעוד שלפני שנה באותה תקופה כבר נרשמו 6000 הזמנות.

80 אלף ל"י לחידוש הישוב היהודי בפקיעין

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

יומיים לפני פטירתה, הפקידה רחל ינאית בן־צבי בידיו של מרדכי איש שלום 80 אלף ל"י, שחסכה במשך שנים על־מנת שיחדש את היישוב היהודי בפקיעין.

הסיפור נתגלה בכנס בן 3 ימים שנערך ע"י יד בן־צבי סמוך לפקיעין על הנושא רציפות הישוב היהודי בגליל, לרגל מלאת 100 שנה להולדת רחל ינאית ז"ל.

דיוני הכנס עסקו ברצף הישוב היהודי, שנשמר בגליל מאז חורבן הבית השני ועד היום ואשר נוצרו בו דפוסי תרבות יהודיים. הודגש שדווקא היום, כשהגליל כולו בידינו, ניכרת מגמה של הזנחה ונטישה.

פרופ' ארנון סופר, דיקן הפקולטה למדעי החברה באונ' חיפה ציין, כי היישובים תמרה, שפרעם, סכנין ועראבה מונים היום כ־15 אלף תושבים כל אחד, בעוד בירת הגליל צפת מונה כ־21 אלף תושבים בלבד.

הכנס נערך ערב הנפקת שטר חדש של 100 ש"ח, שישא את דיוקנו של יצחק בן צבי ז"ל. מצדו האחד של השטר תופיע תמונתו ומצדו השני עין החרוב של פקיעין, מערת רבי שמעון בר יוחאי והבליט של מנורה.

שלושה מוליכים יחדיו בראש אליפות השחמט

מאת אבי אמיר, כתב „על המשמר"

עם תום משחקי עשרת הסבובים הראשונים באליפות ישראל בשחמט, מוליכים בראש אלופי ישראל בעבר — יהודה גרינפלד ונתן בירנבוים, וכן הירושלמי יצחק וינגר, בשלכל אחד 8 נקודות.

אתמול סיים יהודה גרינפלד בתיקו עם עופר ברוק — במשחק שנדחה מהסבוב הראשון.

בסבוב העשירי שנערך ביום שישי, ניצח יהודה גרינפלד את יאיר קריידמן ונתן בירנבוים גבר על אילן מנור. יצחק וינגר, סיים בתיקו עם אלוף ישראל בעבר שמעון כגן. אליהו שוירלר גבר על מאריק קוטליאר.

אלוף ישראל בשחמט אלון גרינפלד ניצח את גדי רכליס, ויוחנן אפק גבר על עופר ברוק. יונה קוסאשווילי ניצח את ניר גרינברג.

בתיקו הסתיים המשחק בין ולדימיר אלטרמן ושאול ווראקוב.

הערב ייערך הסבוב ה־11.

מנהיגי הטרוריסטים נפגשו והחליטו: מבצעים ברחבי העולם

מאת עוזי מחנאימי, כתבנו לענייני המזה״ת וחנה אישדורוביץ כתבתנו בניו־יורק

קונגרס בינלאומי של מנהי־גי טרור מרחבי העולם, התקיים בשבת בשכונה השיעית ביר אל־עבד במערב־ביירות. בכנס השתתפו מנהיגי ארגוני טרור ערביים קיצוניים, נציגי ארגוני טרור אירופאיים ודרום־אמריקניים.

מנהיגי הטרור בחנו שם ״דרכים שונות להתארגנות״ מחדש, אחרי ההתקפה על לוב.

פיסגה בדמשק

בוועידת פיסגה פלשתינית שנערכה בסוריה בשבוע שעבר, בהשתתפות 12 ארגונים פלשתינים קיצוניים, תוכננו פעולות תגמול על המתקפה האמריקנית על לוב.

לדברי סגן העורך של השבועון ״ניוזוויק״, רוץ נורדלנר, השאיפה לתגמול משותפת לפלגים יריבים של ארגוני הטרור, שהדבר היחיד המאחד אותם כיום הוא האיבה לארה״ב.

אבו ניראל הודיע על מפנה בטקטיקה של ארגונו, שעד כה נקט פעולות טרור רק כלפי ישראל, ואחמד ג׳בריל אמר, כי ״מעתה ואילך נערוך בכל העולם מבצעים שידהימו אפילו את רייגן.״

עוד מגלה ה״ניוזוויק״ בגליונו החדש, כי מומחי הסי.אי.אי. צופים, שיהיה ניסיון הפיכה נוסף נגד קאדפי בלוב עוד השנה, בין בסיועה של ארה״ב, או ללא סיועה. דעה זאת של הסי.אי.אי. היא בניגוד להערכה של המודיעין הישראלי ושל מספר מומחים אמריקניים.

יפוטרו נגיד ישראל ומנהלי הבנקים

(סוף מעמוד 1)

לפעילותו של יו״ר בנקילאומי ארנסט יפת ״בתוקף תפקידו, הייתה לו מעורבות ישירה בכל הכרוך בוויסות, החל מהתוויית מדיניות וקביעת דרכי מימון וכלה במתן הוראות לבעלי תפקידים ולסניפים, בדבר אמצעים להגברת שיווק המניות. על כל הכרוך בכך. הוועדה מאשימה את יפת גם בעמדה שנקט נגד הפסקת הוויסות, שהייתה לה השפעה רבה על בנקים אחרים, שסירבו להרפות מהוויסות.

לפיכך, קובעת הוועדה, שבעניין הוויסות היו פעולותיו של ארנסט יפת פסולות מכל היבט שהוא ולכל אורך הדרך, ותרמו למשבר של אוקטובר 1983. הוועדה קובעת, שיפת אינו ראוי להמשיך בתפקידיו בבנק לאומי ובבנק איגוד, או בכל תפקיד בכיר במערכת הבנקאות הישראלית על שלוחותיה בארץ ובחו״ל. הוועדה ממליצה, כי אם יפת לא יתפטר מרצונו תוך 30 יום ממועד הגשת דו״ח זה, יופעלו נגדו סמכויות בנק ישראל, על־מנת להדיחו מתפקידו.

גישה ציבורית

לגבי אפרים ריינר נאמר, שהוא עמד בראש הפירמידה הניהולית בבנק הפועלים, מילא תפקידים מרכזיים ומכאן אחריותו. ריינר גם סבור לאחר המעשה, כי גיוס ההון שביקש הבנק להשיג באמצעות הוויסות, הוא מטרה ציבורית ראויה. ״רחוקים אנו מלהיות שותפים בעמידה זו והיא פסולה מעיקרה״, קובעת הוועדה. לאור הממצאים קובעת הוועדה, כי אין אפרים ריינר ראוי לשמש בתפקיד בכיר כלשהו בבנק או באחת החברות של הקונסרן שאליו הוא משתייך, וכן במערכת הבנקים הישראלית ושלוחותיה בארץ ובחו״ל.

פחות מחמירה הייתה קביעת הוועדה לגבי גיורא גזית, שנכנס לתפקידו כמנהל כללי באפריל 1980. הוועדה קובעת, כי גזית לא רק שהיה מודע לסכנות הטמונות בוויסות. אלא היה פתוח להערות ולהמלצות שבאו מהגורמים הממלכ־תיים. ״אף נאמר לנו, כי כשנועצו בו גורמים שלטוניים בהקשר לוויסות, הוא נקט גישה ציבורית מעבר לאינטרס הצר של הבנק״, נאמר בדו״ח.

מאחר והבנק המשיך בוויסות על כל השלכותיו גם בהנהגתו של גזית, ממליצה הוועדה שהוא לא ימשיך לכהן בתפקידו הנוכחי בבנק או בתפקיד אחר בראש הפירמידה הניהולית של הבנק. בניגוד לבנקאים אחרים, רשאי גזית להמשיך בתפקידים אחרים בתוך קבוצת הבנק או בבנקאות הישראלית בארץ ובחו״ל.

לא היתה ביקורת

רפאל רקנטי נדרש להתפטר מתפקידיו בבנק דיסקונט ובקבוצת אי.די.בי. ואין הוא ראוי להמשיך בתפקידים במערכת הבנקאות הישראלית, על שלוחותיה בארץ ובחו״ל. אם הוא לא יתפטר או לא יועבר מתפקידו על־ידי גוף מוסמך בקונסרן יופעלו נגדו סנקציות חוקיות.

מסקנה בנוסח דומה נקבעה לגבי מנכ״ל בנק המזרחי, אהרון מאיר. גם הוא נמצא כבלתי־ראוי לשמש בתפקיד בכיר כלשהוא במערכת הבנקאות הישראלית על שלוחותיה בארץ ובחו״ל.

לגבי דוד שוהם, שפרש לגימ־לאות, מסתפקת הוועדה בקביעת עצם אחריותו לוויסות.

ביקורת קשה ביותר נמתחת על ארנון גפני, שכיהן בבנק ישראל מ־1976 עד 1981. ״הוא לא העמיד את שרי האוצר על חומרתה של בעיית הוויסות ולא תיאם עימם ועם גורמים שלטוניים אחרים יוזמות לחיסולה, אף שבתפקידו היה חייב להיות ברור לו כי היעדר טיפול מחריף את המצב ואת הסיכון למשבר. כמופקד על ההכוונה של מערכת הבנקאות וכממונה על המפקח על הבנקים, לא דאג להפעלת מערכת ביקורת יעילה וסמכותית שתתמודד עם מעשים חריגים של הבנקים״ — קובעת הוועדה.

מאחר וגפני פרש מתפקידו ואינו משמש בתפקיד ציבורי, מסתפקת הוועדה בקביעת אחריותו.

מנדלבאום — אחריות אישית למחדלים

האישיות הציבורית הממלכתית היחידה שתיאלץ לפרוש מתפקידה כתוצאה ממחדלים חמורים שמצאה הוועדה הוא נגיד בנק ישראל, ד״ר משה מנדלבאום.

הוועדה קובעת, כי במשך קרוב לשנתיים עמד הנגיד מן הצד ולא יזם ופעל לחסל את התופעות המחרידות ביותר שעיוותו את שוק ההון ואת התיפקוד התקין של הבנקים והפריעו לקיום מדיניות מוניטארית מתוכננת וראויה.

הוועדה קובעת, שד״ר מנדלבאום לא פעל כפי שמתחייב מנגיד בנק ישראל המופקד על מערכת הבנקאות ומשמש כיועץ לממשלה. אם ד״ר מנדלבאום לא יוציא מסקנות תוך 30 יום, ממליצה הוועדה שעל הממשלה להעבירו מתפקידו. אם יתעוררו קשיים גם בכך, יש לתקן את החוק כך שתתאפשר הפסקת כהונת הנגיד על פי מסקנות הוועדה.

מי שהיה המפקח על הבנקים, עודד מסר, מואשם באוזלת־יד שנוצלה על־ידי הבנקים ואפשרה חריגות מניהול תקין ועבירות על הוראות החוק ועל הוראות המפקח גם יחד.

לגבי גליה מאור, שנכנסה לתפקיד זה רק באוקטובר 1982, מסתפקים חברי הוועדה בקביעת אחריותה האישית אך בהתחשב בנסיבות, אין היא ממליצה להסיק מסקנות אישיות לגביה.

הורוביץ לא טרח לברר ואריד־ור לא השתמש בכוחו

הוועדה קובעת, כי בתקופת כהונתו של יגאל הורביץ כשר־אוצר, עדיין היה ניתן לעשות את הוויסות מבלי שייגרם נזק חמור. הורביץ היה מודע לקיום הוויסות אך לא הבין את חומרת המצב ואף לא טרח לברר את היקף הבעייה וחומרתה. הוועדה דוחה את הטענה, כי כל עוד לא הובא הנושא לשולחנו של השר הוא לא היה חייב לפעול. עצם המודעות לבעייה מחייבת פעולה של שר־האוצר. הורביץ נושא באחריות. גם לארגון לקוי של משרדו, כשנושאים בתחום סמכותו לא זכו לטיפול ולא הובאו בפניו. אלה מחדלים שנזקפים לחובתו של יגאל הורביץ. לאור העובדה שהורביץ התפטר מתפקידו כשר־האוצר, מסתפקת הוועדה בקביעת אחריותו.

לחובת יורם אריד־ור נזקף חוסר מעש לפתרון הבעייה במשך שנתיים — עד למשבר אוקטובר 1983. אלה היו שנים קריטיות. מחדלו של אריד־ור מתבטא גם בכך, שלא השתמש בכוחו להניע את הבנקים להפסיק את הוויסות ולא הפעיל את סמכויותיו בשטחים שבהן לו הייתה היכולת לפעול בהם. גם כאשר כבר הועמד על חומרתו של הוויסות והסכנות אשר עימו, עדיין לא כפה על הבנקים את הפסקת הוויסות.

הוועדה אינה מתעלמת מכך, שכאשר אריד־ור נכנס לתפקידו היה הוויסות בעיצומו וקשה היה לטפל בנושא בלי לגרום משבר. אולם הוועדה דוחה את עמדת אריד־ור, כי הוא הצדיק אי־נקיטת צעדים יעילים על־ידו לאורך תקופה כה ארוכה. זאת כאשר היה ברור כי היעדר טיפול בנושא רק מחמיר את הבעייה.

לכן קובעת הוועדה, כי בנושא הוויסות לא מילא אריד־ור, כשר־אוצר, את חובתו, והוא נושא באחריות מלאה על מחדלים שפורטו לגביו בדו״ח זה. אך מאחר ופרש מתפקידו כשר־אוצר, מסתפקת הוועדה בקביעת אחריותו.

הוועדה קובעת את אחריותם של פרופ׳ עזרא סדן ויעקב נאמן, על פי עיקרי המחדלים שהוזכרו ביחס לשרים איתם עבדו. הוועדה גם אינה פוטרת מאחריות פקידים בכירים כמו ד״ר בן עמי צוקרמן וד״ר מאיר חת, ששימש כיושב־ראש הדירקטוריון של הבורסה.

הבנקים פגעו בציבור הרחב

כל שבעת הבנקים נושאים, לדעת הוועדה, באחריות להפעלת הוויסות ולהמשכה. הממצאים הם קשים וחמורים וכך חייבות להיות גם המסקנות, קובעת הוועדה. מלבד אי־התחשבות בתוצאות של משבר צפוי ופגיעה בציבור הרחב, היו ליקויים בניהול תקין של הבנקים שבסופו־של־דבר סיכנו את יציבו־תם. כן נגרמו הפרות־חוק ועיוותים ביחסים עם לקוחות, בניהול קרנות נאמנות, קופות גמל וכו׳.

גם רשות ניירות הערך לא מילאה חובתה כמתחייב על־פי החוק ונראה שלא הושגו על־ידה המטרות שביקש המחוקק להשיג. רשות ניירות הערך חייבת בדק־בית יסודי — קובעת הוועדה. גם הבורסה לא נקטה אמצעים לקביעת שיטת מסחר תקינה והוגנת ובכך תרמה להמשכת הוויסות ולעיוותים.

הוועדה ממליצה על שורה של אמצעים לתיקון העיוותים בשוק ההון וממליצה לנתק את הבנקים מעיסוקם כיועצים וכברוקרים וכמנהלי קרנות־נאמנות וקופות־גמל. התנאי לכך הוא, שייתנן לבנות מערך אלטרנטיבי במחיר סביר. בכל מקרה, ממליצה הוועדה לאסור על הבנקים לסחור במניות, במישרין או בעקיפין, להיות מנהלי קרנות נאמנות שעיסוקם המלא הוא במניות ושייאסר עליהם להיות מנה־לי קופות־גמל. כן מומלץ לקבוע בחוק נוהלים שיבטיחו מתן ייעוץ בלתי־תלוי ובלתי מושפע מהאינ־טרס של הבנק. בין השאר, מוצע לחוקק חוק שיאסור מתן ייעוץ על־ידי מי שלא קיבל רישיון לכך.

הדירקטוריונים נכשלו

הוועדה קובעת, שהדירקטוריו־נים של הבנקים נכשלו כישלון חרוץ במילוי תפקידם, ולכן מציע לקבוע הנחיות, שיעוגנו בחוק, בקשר להרכבם ותפקידם. על פי ההמלצות, הדירקטוריון בכל בנק ימונה על־ידי נגיד בנק ישראל, ויורכב מאנשים שלא יהיו בעלי אינטרסים בבנק.

גם רואי־החשבון של הבנקים סופגים ביקורת חריפה ביותר. הווע־דה ממליצה, כי היועץ המשפטי לממשלה ישקול אם יש מקום לנקוט בצעדים משמעתיים או משפטיים לגבי רואי־החשבון. כן מומלץ, כי כדי לצמצם את תלותם בבנקים המעסיקים אותם, ימונו רואי־החשבון בידי נגיד בנק ישראל לתקופה של שנה אחת, וניתן יהיה לדון במינויים מדי שנה.

הוועדה גם ממליצה, לא לאפשר הנפקות של מניות שאין בהם זכויות הצבעה שוות עם מניות קודמות. לגבי הבנקים הקיימים, יושוו זכויות ההצבעה של המניות החדשות עם זכויות ההצבעה הגדולות ביותר, בין אם אלה מניות יסוד או מניות ישנות.

הוועדה ממליצה לאסור מניפו־לציות והשפעה בדרכי תרמית של תנודות שערי של ניירות ערך וכן למנוע ניגודי אינטרסים בין בנק ושלוחות שונות שלו. [illegible]

מינויים חדשים בבנקים

(סוף מעמוד 1)

לתפקיד מנכ״ל בנק הפועלים הועלתה אפשרות של מינוי עמירם סיוון, או יו״ר ועדת הכלכלה, ח״כ אליהו שפייזר. וכן מועמדים אחרים מקרב חברת־העובדים או מהבנק עצמו.

מי שעשוי להתמנות למנכ״ל בנק לאומי הוא יו״ר התעשיינים, אלי הורוביץ. או מנכ״ל ״כלל״, אהרון דוברת. אולם אין זה מן הנמנע שלתפקיד ימונה אדם אחר: מרדכי איינהורן, שהוא כיום האיש מספר 2 בבנק ומשמש כמנכ״ל. או ישראל פלד, מי שהיה ראש עיריית רמת־גן וזוכה לתמיכה פוליטית של המפלגה הליבראלית ״השולטת״ על ההסתדרות הציונית לה כפוף הבנק.

בבנק דיסקונט הבעייה סבוכה יותר, שכן רפאל רקנטי, שיצטרך לפרוש מהבנק, הוא גם בעליו. ייתכן כי לתפקיד המנכ״ל ימונה אלי כהן, יו״ר ההנהלה המצומצמת של הבנק, או אחד מבני הדור השני של משפחות רקנטי־אודי או ליאון.

בבנק המזרחי עשוי להתמנות לתפקיד נדיבי, המשמש כיו״ר מועצת המנהלים. אך הועלו גם שמות נוספים ובהם יעקב גדיש, מי שהיה בעבר ממונה על התקציבים במשרד האוצר.

צלצול מהיר

משה זנבר, נגיד בנק ישראל לשעבר

אם אסור ליפת להיות בנקאי — אסור לארידור לעסוק בכלכלה

מהי מידת אחריותו של נגיד בנק ישראל למשבר מניות הבנקים?

הוא צריך להתפטר. צריך לזכור, שארידור הוא שדחף את המערכת לוויסות משום שרצה שהבנקים ייבאו מחו״ל מטבע זר. כך יכול היה להראות, שהרזרבות של בנק ישראל נמצאות בעליה — דבר שהוא פסול מעיקרו, משום שאסור להכנס להתחייבויות במטבע זר כדי לקנות נכסים שיקליים — ומובן שמנדלבאום צריך היה להתנגד לו בעניין הזה. אלא שארידור היה כל כך דומיננטי, שלא ראשי הבנקים ולא הנגיד הצליחו לעמוד נגדו.

בזמנו התנסית בעימות דומה עם שר האוצר פנחס ספיר.

כן, ולא עשיתי את זה בגלל התענוג, אלא משום שחשבתי שצריך היה למנוע בעדו להזרים כספים למשק. גם אם מדובר בתקופת בחירות. זאת, למרות שהייתי חבר אותה מפלגה. ובאמת, נוצר אז מתח גדול בין בנק ישראל ומשרד־האוצר והיה קשה מאוד.

איך אפשר להבטיח שתיפקודו של הנגיד לא יהיה תלוי רק בחוזק אישיותו?

העובדה שלי היו חיים קשים עם ספיר, גרמה לכך שהנגידים שבאו אחרי לא רצו לריב עם שר־האוצר. מה שקורה כעת יביא למצב הפוך. על כל פנים — המסקנה שהגעתי אליה היא, שנגיד בנק ישראל לא צריך לשמש גם כיועץ הכלכלי של הממשלה.

?...

כשביקרתי בזמנו את ספיר, צלצלה אלי גולדה ונזפה כי שלא הבעתי את דעתי בישיבת הממשלה. גם בגין בא בטענות דומות אל ארנון גפני. צריך לזכור, שתפקיד הנגיד הוא מקצועי כלכלי ולא פוליטי. ההפרדה בין השנים תמנע טעם רע והאשמות מיותרות.

איך השפיעו המלצות הוועדה על תיפקוד הבנקים?

מאז המשבר התייעלה המערכת הבנקאית, ובמקום להתחרות על הגודל שמים את הדגש על הריווחיות. אם ב־1983 הפסידו הבנקים 125 מיליון דולר. הרי ב־1985 הם הרוויחו כ־320 מיליון דולר, מתוכם שולמו 160 מיליון דולר למס הכנסה. אז נכון שפיטורי מנהלי הבנקים הוא זעזוע לא קטן, אבל אני חושב שיצליחו להתגבר עליהם.

האם דרישת הוועדה לפיטורי מנהלי הבנקים מוצדקת?

יוצא שאדם כארנסט יפת, שעסק בבנקאות כל חייו, כמו אביו וסבו וסבי־סבו, יאלץ לפרוש. בו בזמן ימשיך ארידור, שהוא האחראי העיקרי למשבר, לחוקק חוקים כלכליים בוועדת הכספים. אני חושב, שאם אומרים ליפת שאיננו יכול להיות בנקאי — אז אסור גם לארידור לעסוק בנושאים כלכליים כפוליטיקאי.

אתי רונאל

״חצי שעון קיץ״

(סוף מעמוד 1)

הצביע בעד הנהגת שעון קיץ.

פרץ זועם

השר פרץ עזב את ישיבת הממשלה בזעם, מיד בתום ההצבעה. הוא אמר לכתבים, כי אינו שוקל התפטרות, אך יקיים התייעצויות שבסופן יודיע אם יפעל על־פי החלטת הממשלה.

נראה, כי הרב פרץ מנסה לפרש את החלטת הממשלה כהמלצה, שכן במקרה כזה נותרת ההכרעה הסופית על הנהגת שעון קיץ בידי שר הפנים. אולם בהודעה הרשמית של הממשלה על ישיבתה נאמר במפורש, כי ״הממשלה החליטה״ (ולא ״המליצה״) להנהיג שעון קיץ. במקרה כזה חייב שר הפנים, שהפעלת שעון קיץ היא בסמכותו, לבצע את החלטת הממשלה, ואם הוא מתנגד לכך, עליו להתפטר. השר פרץ, כאמור, הודיע כי אינו שוקל התפטרות. פירוש הדבר, אפוא, כי עליו לבצע את החלטת הממשלה.

הרב פרץ האשים את כלי התקשורת, כי עשו ״לינץ׳ ציבורי״ נגדו. ״לא אופתע אם מישהו יתנקש בחיי״, אמר. ד״ר בורג העיר, כי כבר היו דברים מעולם. כשהשר התחבורה היה פנקס, והתקיים דיון על תחבורה בשבת, הונחו חומרי נפץ ליד ביתו. בפנותו אל עבר שר האנרגיה והתשתית משה שחל, קרא פרץ ״היתה הסתה נגדי״. הוא הוסיף, ש״אם רוצים לחסוך, שלא יחלקו חשמל חינם״.

ייחסכו 4 מיליון דולר

הרב פרץ ביקש, שהממשלה לא תחליט עדיין, אלא תמתין לפסיקת בג״ץ הצפויה היום. פרוש ומיר העירו, כי הבג״ץ אינו מטיל תוכנת ״סוב יודיצה״ על הממשלה.

משה שחל אמר, כי על פי האומדן יגיע החיסכון באנרגיה כתוצאה מהפעלת שעון קיץ במשך חצי שנה, ל־3.6 מיליון דולר. בצאתו מישיבת הממשלה אמר, כי כתוצאה מהחלטת הממשלה, לפיה יופעל שעון הקיץ רק במחצית מאי, ייחסכו 4 מיליון דולר.

שר החינוך והתרבות יצחק נבון אמר, כי היו אליו פניות להקדים את הפסקת הלימודים בבתי־הספר, במידה שהממשלה לא תחליט להפעיל שעון קיץ. השר יוסף שפירא אמר, כי הוא מתנגד להפקיע סמכותו של שר כלשהו, כפי שיתבקש אם הממשלה תחליט בניגוד לדעתו של הרב פרץ. לפיכך הציע, שהממשלה תמנה ועדה של 6 שרים, מקצתם דתיים, שתנסה להגיע להסכמה, עד ישיבת הממשלה הבאה, על קיצור התקופה המוצעת לשעון קיץ, או על הנהגת שעון קיץ במספר מיגזורים במשק. שר המשטרה חיים בר־לב אמר, שאם הממשלה לא תחליט על הנהגת שעון קיץ, יחליט כל אחד לעצמו.

שר הדתות ד״ר יוסף בורג הציע כפשרה, בתנאי שתתקבל פה אחד, להפעיל את שעון הקיץ בין ה־17.5 ל־6.9.

בצער עמוק אנו מודיעים
על פטירתו של יקירנו
ישראל סטולרסקי
מוותיקי ופעילי תנועת העבודה
ונאמן בית ההסתדרות בארץ ובחו״ל
ההלוויה תצא היום, יום שני, י״ב ניסן תשמ״ו 21.4.86
בשעה 2 אחה״צ (14.00) מבית ההלוויות העירוני — הדר דפנה, לבית העלמין בקרית־שאול
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים
השבעה בבית המנוח — רח׳ הר־צוואל 2, שיכון בבלי, ת״א
המשפחה המתאבלת
בארץ ובחו״ל

״על המשמר״ עתון יומי
على همشمار صحيفة يومية
המו״ל: עתון וספר בע״מ בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח׳ חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3-43360-4
המען למכתבים: שירות שקדואר נעל ת״א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח׳ בן־יהודה 2, בניין סנסור, [illegible]

הדחות במערכת הבנקאית — דיווחים ותגובות

שחל הכין הצעת חוק שתחסן את הבנקים מפני תביעות אזרחיות

פרס מבטיח: הממשלה והבנקים יעמדו בהתחייבויות – היציבות לא תתערער

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הממשלה תעמוד בהתחיי־בותה לקיים את ההחלטות בעניין מניות ההסדר, דו״ח ועדת בייסקי יילמד על־ידי הממשלה באורח יסודי, והממ־שלה תסיק ממנו את כל המסקנות הדרושות — כך הבהיר אתמול ראש הממשלה, שמעון פרס, בתום התייעצות שקיים בלשכתו עם פירסום דו״ח ועדת בייסקי.

פרס אמר אתמול, כי המערכת הבנקאית מנוסה ואיתנה ומסוגלת לעמוד בהתחייבויותיה. דו״ח בייסקי לא יערער, לדעתו, את יציבות המערכת הבנקאית. ראש הממשלה הוסיף, כי אינו סבור שהדו״ח יערער עתה את היציבות, היות שתופעת הוויסות הופסקה באוקטובר 1983. לדעתו, גם לא תהיה לדו״ח כל השפעה על תוכנית ההבראה הכלכלית.

בדיון בלשכת ראש הממשלה השתתפו גם שר האוצר, שר המשפטים, שר האנרגיה, יו״ר הוועדה לביקורת המדינה והיועץ המשפטי לממשלה. השר משה שחל הכין הצעת חוק שתקנה חסינות למערכת הבנקאית נוכח תביעות מצד אזרחים.

שר האוצר, משה נסים, הורה אתמול על מינוי צוות שיבחן את מסקנות דו״ח בייסקי ויגיש הצעה לדיון על הדו״ח בממשלה. נסים אמר כי מערכת הבנקאות כיום איתנה ומסוגלת לעמוד בהתחיי־בויותיה. הוא הוסיף שהממשלה ערבה לגבי מניות הבנקים שבהסדר ותעמוד בהתחייבות זו. בראש הצוות עומד היועץ המשפטי של משרד האוצר, אריה מינצקביץ וחברים בצוות, הממונה על שוק ההון, יהודה דרורי, ונציג משרד המשפטים.

שר הכלכלה והתיכנון, גד יעקבי, אמר כי יש להבהיר לציבור שתקים אמינותם ויציבותם של הבנקים והתחייבויותיהם לציבור ולמשק. לדבריו, חובתה של הממשלה והכנסת לקיים את החלטות ועדת החקירה באופן מלא. לדעתו, יש גם לומר כי ההתחייבויות הכספיות של ישראל יקוימו וכי לא נשקפת להן כל סכנה.

יעקב נאמן

עזרא סדן

עודד מסר

גיורא גזית

מאיר חת

דוד שוהם

גליה מאור

בן־עמי צוקרמן

ארנון גפני

ראש קטן

מאת בצלאל עמיקם

אשם חמור רובץ על נגיד בנק ישראל ד״ר מנדלבום המחייב את התפטרותו — כך עולה מדו״ח השופט בייסקי בפרק העוסק בבנק ישראל.

דברים חמורים ללא תקדים מטיחה הוועדה כלפי הנגיד הנוכחי וגם קודמו, ארנון גפני. לא נובה מהאשמה.

״אין עימנו ספק כי המחדלים בבנק ישראל תרמו לקיומו של מצב אשר בשום נסיבות אסור היה לתת לו להתפתח ולהימשך. בנק ישראל. הנגידים והפיקוח על הבנקים לא נקטו פעולות אשר היו בתחום סמכותם״.

ד״ר מנדלבום עצמו נמנע מלהתמודד עם עניין הוויסות ונראה כי גרס שזוהי בעיה אשר נוצרה קודם תקופתו והגיעה לממדים כאלה שכל טיפול יגרור משבר שאין הוא מוכן לקבל אחריות לגביו. לדבריו, אילו ראה שיש להפסיק את הוויסות היה עומד על כך שהממשלה כולה תחליט על כך. אך עד להסדר בעקבות משבר אוקטובר 1983 לא הובא העניין לדיון בממשלה. דעתנו כי היה זה מתפקידו של ד״ר מנדלבום ליזום דיון בנושא עם שר האוצר וכמידת הצורך להעלותו בפני הממשלה במגמה לגבש תוכנית משותפת. מנדלבום התעלם ביודעין מאזהרות והתרעות על ההשלכות השליליות של הוויסות בהסתתרו תחת המינוח שהוא פעל ״כפקיד ממושמע״.

על ארנון גפני, נאמר בדו״ח כי לא היתה לו כל נטייה לטפל בוויסות אם כי קיים דיונים עם מומחי הבנק. מידע הגיע אליו עוד בשנת 1978 והסבריו כי הוויסות היה מייצב למניעת תנודות חריפות — נראה לוועדה כפסול מכל וכל.

השופט בייסקי (מימין) מגיש לראש הממשלה את דו״ח ועדת החקירה. משמאל: ח״כ דוד ליבאי (צילום: רחמים ישראלי)

הלם וזעזוע במערכת הבנקאית

מאת אייל שגב

ראשי הבנקים קיבלו אמש בהלם את מסקנות ועדת בייסקי המתייחסות אליהם. על אף שציפו לדו״ח חמור, עוררה חומרת המסקנות הלם וזעזוע במערכת הבנקאית.

ראשי הבנקים התכנסו אמש במשרדיהם כדי ללמוד את מסקנות הדו״ח. הבוקר יימסרו עותקים נוספים של הדו״ח לחברי מועצת המנהלים של הבנקים. ולאחר שגם אלה ילמדו את המסקנות, יתכנסו הנהלות הבנקים ומועצות המנהלים לדיון בהשלכות אופרטיביות.

רוב הבנקאים סירבו אמש להגיב ישירות על המלצות הדו״ח בנימוק כי עליהם ללמוד את המסקנות. באמצעות דוברי הבנקים. נמסרו, בדרך־כלל, הודעות לאקוניות.

דובר בנק הפועלים אמר. כי הבנק שיתף פעולה עם הוועדה לכל אורך תקופת עבודתה וכך יעשה גם לגבי ההמלצות. בבנק קיבלו בקורת־רוח מסוימת את העובדה שהוועדה נהגה ״במידת הרחמים״ לגבי יו״ר הנהלת הבנק, גיורא גזית, שיוכל — על־פי המסקנות — לשמש בעתיד יו״ר של אחת מהחברות־הבנות של הבנק.

דוד שוהם, מי שהיה מנכ״ל בנק כללי. אמר אמש כי נהגו לגבי הבנקאים בשיטה המקובלת ברומא: זרקו אותם לזירה כדי שהאריות יוכלו לטרוף אותם וההמונים ייהנו. אפשר היה לסיים את הפרשה לפני שנתיים בשקט ולשלוח את מי שצריך לשלוח. לביתו. אולם נהגו אחרת — והכל.

קיסר: נבצע את ההמלצות

מאת כתבנו לענייני עבודה

״נבצע את ההמלצות של דו״ח ועדת בייסקי במלואן״ — אמר אמש מזכ״ל ההסתדרות, ישראל קיסר.

קיסר הביע הערכה לפעולות שנעשו בשנים האחרונות על־ידי הנהלות הבנקים להחזיר את אמון הציבור במערכת הבנקאית. הוא גם הביע תקווה שדו״ח הוועדה לא יבלום את תהליך חיזוקה של מערכת זו.

״שר האוצר משך בכתפיו״

מאת בצלאל עמיקם

שני שרי האוצר לשעבר, יגאל הורוביץ ויורם ארידור, נאשמים כי לא פעלו משך כל השנים כמן עמדו בראש המערכת הכלכלית, למילוי חובותיהם המיסיות בנושא הוויסות.

השרים, המנכ״לים, הממונה על שוק ההון עמדו מנגד, כאשר ההשפעות המצטברות של הוויסות על המשק הלכו והחמירו, וכאשר סכנת המפולת בשוק ניירות הערך הורגשה מיום ליום. ארידור הועמד על סכנת הוויסות עוד ב־1981. אך נמנע מכל פעולה והניח לסכנת המשבר הצפוי ללכת ולגדול. דחיית הטיפול בנושא עד אוקטובר 1983, כאשר נכפה הטיפול בכורח הנסיבות. ״יקרה אשא את מחירה, עד למאוד.

השופט בייסקי מביע תמיהה כיצד התעלם הורוביץ מחומרת הנושא בעת שהיה תקופה זו משרד האוצר [illegible] כתפיו ואמר כי הבעיה כה חמורה עד אשר לא יכול האוצר לטפל בה עוד. כאשר תקרב המשבר לא היתה במשרד האוצר כל תוכנית לטפל בו ולא נעשה מאמץ לנתון את היקפה.

הדו״ח קובע כי ברקע מחדליו של משרד האוצר בטיפולו בנושא הוויסות על השלכותיה, עמד מחדל נוסף הנעוץ בשיטת העבודה הלקויה אשר נהוגה בו. במשרד האוצר לא קיים כל סדר של איסוף נתונים ומידע הקשורים בוויסות, ואילו [illegible] והתערבות האוצר היה בה כדי לצמצם את ממדי המשבר ולהניח את נזקיו. ״יש לציין כי כבר בשלבים הראשונים ניתן היה לחזות את הנזקים הגדולים והלוכים ומשם תהליך הוויסות״ — נאמר בדו״ח. השופט בייסקי דוחה את הסבריהם של השר הורוביץ ושל מנכ״לו, ד״ר יעקב נאמן. לדעתו, השניים היו מודעים לאותות לחלק מהשלכותיה השליליות של פעולת הוויסות והיו חייבים לברר אותה כראוי.

ח״כ צבן: חבית של חומר־נפץ

״במישור הפוליטי מהווה דו״ח ועדת בייסקי חבית חומר־נפץ, שאילו היתה מופעלת בתקופת ממשלת הליכוד, אין ספק שהייתה גורמת זעזוע פוליטי אדיר ואולי אף להפלתה של הממשלה״ — אמר אתמול ח״כ (מפ״ם) יאיר צבן. לדבריו, הדו״ח מאשר את ההאשמות שממשלות הליכוד ניהלו מדיניות הרפתקנית — לא רק בתחום מדיניות החוץ, אלא גם בתחום המדיניות הכלכלית ובמיוחד בפרשה זו של ויסות מניות הבנקים.

צבן הוסיף, כי הדו״ח מצביע על מידה רבה ביותר של ריכוזיות במערכת שוק ההון הישראלי בעל עוצמות אדירות שרוכזו בידי הבנקים הגדולים, על שיטות פסולות שהתבססו, בין השאר, על הסתרת מידע לא רק מהציבור אלא גם מהכנסת ומהממשלה. המסקנות שבדו״ח יהוו נושא למערכה בתחום החקיקה והמדיניות ויש תקווה שהדו״ח יתרום לדמוקרטיזציה ולפיקוח על שוק ההון בישראל. [illegible]

בקול שקט והגיגי מסר בייסקי את הדו״ח וציין: שום דבר לא דלף!

״עורבא־פרח״ — הגדיר יו״ר ועדת החקירה את השמועות על חילוקי דעות

מאת מוטי בסוק
כתב ״על המשמר״ בכנסת

החדר הקטן של ועדת הכנסת לביקורת המדינה היה אתמול צר מלהכיל את עשרות העיתונאים והצלמים שבאו לראות ולשמוע את השופט בייסקי מפרסם את מסקנות הוועדה לחקר המפולת במניות הבנקים. כל־כך צר, עד שחבר ועדת הכנסת לביקורת המדינה, אהרון הראל, התלונן כל הזמן כי האורחים הקרואים מפריעים לו בעבודתו. כל־כך צר, עד שחבר ועדה אחר, אריאל ויינשטיין, שאחר מעט, לא נמצא מקום ליד שולחן החברים.

בשעה 6 בערב, ניתן האות, וד״ר משה בייסקי, יו״ר ועדת החקירה הממלכתית, החל לשאת דברים בקול שקט ומעט חגיגי. משני צדדיו ישבו מבקר המדינה, ד״ר יצחק טוניק ועו״ד ליבאי. באולם הקטן נכחו גם חברי ״ועדת בייסקי״.

האחרון, לאחר שמסר את הדו״ח לליבאי, סיפר כי הספר הכבד ועב הכרס יצא רק שעתיים וחצי קודם־לכן ממכבש הדפוס. לדבריו, לא דלף לתקשורת דבר וחצי דבר מעבודת חמשת שופטי הוועדה. זו האחרונה עבדה בקצב מאוד, 15 חודשים. לציבור ולעיתונות תקופה זו ארוכה מדי. אולם אלה לא ידעו מה היה היקף החומר שהוועדה היתה צריכה לקרוא. מדובר בעשרות אלפי מסמכים, אלפי פרוטוקולים, באותו היקף של דברי סיכום. בנוסף, הוועדה היתה צריכה לאשר ל־73 האישי לעיין בחומר שנאסף נגדם, ואחרי כן לשמוע ולקרוא את דברי ההגנה של האחרונים. וגם זה לקח זמן.

בייסקי ציין כי מסקנות הדו״ח התקבלו פה אחד על ידי כל חברי הוועדה. והדיבורים כאילו היו חילוקי דעות בתוכה, הוגדרו על־ידיו ״עורבא פרח״.

ביקורת על התקשורת: ״החטיאה את המטרה״

שופט בית־המשפט העליון, משה בייסקי, ציין כי לא ציפה לפגוש אתמול בכנסת את התקשורת. הוא הדגיש כי זו ליוותה את עבודת הוועדה ״במידה רבה של נאמנות״. עם זאת, כרגיל בתקופה האחרונה, גם הוא לא יכול היה להימנע ממתיחת ביקורת על העיתונות.

לדעתו, לא היה מקום לתמריצים, להדרכה ולספקולציות שפירסמה התקשורת, ביחס לוועדה. לאחרונה, בהקשרים אלו החטיאה העיתונות את המטרה. לגבי העתיד, ממליץ ד״ר בייסקי לעיתונות להימנע ממתן עצות לשופטים ומפירסום מניפולטיבי של החלטותיהם. הדו״ח עצמו מקיף 560 עמודים כולל נספחים. המסקנות וההמלצות תופסות רק חלק קטן. השופט בייסקי ביקש והמליץ בפני העיתונות לקרוא את כל הדו״ח ולא לתת רק במסקנותיו.

מלח בבאר

מאת חיים מרגלית

נראה שהציבור יידע שקיימת סכנה שבזמן הקרוב יהיה מחסור במי שתייה, אומר מיכה אפרתי, יו"ר אגף החקלאות במרכז החקלאי. „המצב חמור. אני בממשלה, הייתי לוחם להקמת רשות חירום ממשלתית לנושאי מים, בה יהיו חברים שרים שיכולים להחליט החלטות אופרטיביות מיידיות".

לדבריו, הנזקים כבדים מאוד ואין הם נזקים של השנה הזאת בלבד. כבר שלוש שנים אין מספיק מים לצרכים.

נחום קנטור, יו"ר פורום המים, טוען כי דורשים לצמצם את שאיבת המים ב־400 מיליון מטרים מעוקבים. כמות זאת היא רבע מכמות המים הנצרכת, העומדת על 1.5 מיליארד מ"ק עד 1.5 מיליארד מ"ק. כמות המים משתנה בהתאם לכמות המשקעים שהם, כידוע, אינם תלויים בבני־אדם. תרומת המים הנורמלית היא בשיעור 1.7 מיליארד מ"ק עם תנודות של 50 אחוז פלוס או 50 אחוז מינוס. קנטור מזכיר, כי בשנים האחרונות מאזן המים הכולל נע במינוס. כדי להבטיח את כמות המים, דרושים מאגרים תת־קרקעיים ומאגרים עיליים, שיכולים להכיל מיליארד מטרים־מעוקבים מים.

עד תחילת הפיתוח המואץ של המים, בשנות ה־50, הצטברו במאגרי המים (תהום ואגמים עיליים) בין 6 ל־7 מיליארד מ"ק מים, וחלקם המכריע היה באגני מישור החוף והשפלה. הכוונה היתה לנצל בין 3 ל־4 מיליארד מ"ק ועם גמר הפיתוח תוכנן כי ניצול המים לכל המטרות לא יעבור את גבול ה־1.5 מיליארד מ"ק לשנה. „בפועל", קובע קנטור, „נוצלו כל הרזרבות ובמישור החוף בו רוב האוכלוסיה, נשאבה כמות עודפת ונוצרה תופעה חמורה של התמלחות מי התהום כתוצאה מהפרת שיווי המשקל ההידרולוגי שהביאה לחדירת מי ים לבארות. תוספת מי התהום באיזור האמור נאמדת ב־1 מיליארד מ"ק, ויש צורך דחוף להחזיר את המים המתוקים החסרים. אפרתי מצביע על נתונים שאספה ציפורה קליין מהשירות ההידרולוגי, המצביעים על תופעות אחרות: מ־1880 עד מחצית המאה, היתה תקופה גשומה שהעלתה את מיפלס ים המלח. לתקופה זאת קדמו 100־150 שנה שחונות. בזמן ירדו מיפלסי המלח והכנרת. נתוני המאות ה־19 וה־20 מראים, כי הצטברות מלאי המים היא תוצאה של שנים גשומות. והמעניין הוא, שמשנת 1950 עד עכשיו רבות השנים השחונות מהגשומות וכיוון שאין מידע שיכול להצביע על העתיד, יהיה זה חוסר אחריות להתעלם מהמצב ולא להתכונן לאפשרות של מחסור במים, וקנטור אומר: כל מקורות המים החשובים בישראל נתונים במישרין או בעקיפין, והיו בעבר באיכות טובה מבחינת הסטנדרטים של מי־שתייה. בחלקם הזעיר בלבד מופיעים במעיינות כמים מליחים. מסיבה זו תוכננה מערכת המים בישראל כמערכת אחת משותפת למי־שתייה והשקיה כאחד. שיטה אידיאלית מבחינה של תיכנון מערכת המים וניהולה. הפיתוח המאסיבי במדינה מחד — וההתפתחות במדעי הרפואה והסניטציה בעולם מאידך, גרמו שתי תופעות:

● מקורות המים החשובים בישראל נמצאים חלקם בהידרדרות מתמדת וחלקם בסכנת הידרדרות. במיוחד חמור המצב באגן שפלת החוף שתהליך התדרדרותו קשה מאוד. לאגן זה השפעה רבה על כל מערכת המים הן מבחינה איכותית והן מבחינה כמותית.

● ההחמרה בדרישות הבריאותיות בעולם ברמת איכות המים מגדילה את הפער שנוצר בין איכות המים הכללית המידרדרת של מקורות המים שלנו לבין הסטנדרטים הבינלאומיים.

לא תהיה זו הגזמה לומר, כי בתוך שנים לא רבות יהיו מרבית המים שלנו מחוץ למסגרת הסטנדרטים של מי־שתייה. יידרשו פעולות רבות ויקרות כדי לטפל במים ולשמרם ברמה האיכותית הנדרשת. פעולות שיעלו כסף רב, ומשום כך יהיה הגיון לבצען במערכות מים הצריכות לספק מים בסטנדרט של מי־שתייה.

האם מובטחים מים באיכות מי־שתייה בישראל?

שאלה זו, שיכלה בעבר להישמע כתמוהה, הפכה להיות היום עובדה מציאותית. כל הניתוחים והתחזיות מצביעים כי בתוך הדור הקרוב יתעוררו בעיות קשות בנושא זה.

קנטור קובע, כי ההשלכה החמורה ביותר של המחסור במים תהיה על החקלאות, שכן תוך 15־20 השנים הקרובות תקטן כמות המים השפירים לחקלאות ותגיע לכדי 40 אחוז מהכמות המסופקת היום. כמות זו תוגבל בעיקרה לשלחין באגן החולה. לחקלאות באזורים מסובכים כמו בשטחים עירוניים והקצאה לגידול ירקות. תוספת מים לחקלאות תוכל לבוא רק מפיתוח מי־ביוב ושטפונות. יהיה צורך בבדיקה מחודשת של „מנגנון" ההקצאה של מים באיכות מי־שתייה בגלל הצורך בהפרדת מערכות המים לפי איכותם. ברור שבנוסחאות החדשות להקצאת המים נקצה יותר מים באיכות מי־שתייה משהקצינו בעבר לאותן המטרות עצמן. זמינות המים לחקלאות תשתנה מאוד בהתאם לפריסה האזורית הקיימת היום. העניין טרם נבדק.

אפרתי חוזר לנושא מי השתייה, „המים הטובים", כפי שהוא קורא להם. השימוש בהם לפי נתוני תה"ל הוא כ־436 מיליון מ"ק לשנה ויש ביזבוז נורא בהם. הוא מרגיש כי אלה הם מים שכינתיים אין להם תחליף אלא אם כן יתחילו ברצינות בהתפלת מיים. אפרתי מוסיף כי לפי נתוני תה"ל הולכים לאיבוד 12 אחוז מהמים „הטובים" לפני הגיעם לציבור המשתמשים בגלל תחזוקה לקויה ומדובר ב־52 מיליון קוב. אפרתי סבור שאפשר לקצץ ממים אלה עוד 10 אחוז, כלומר, עוד 34 מיליון וכדי לבצע זאת אין מיפלט אלא ועדה ממשלתית שיש לה „שיניים" ויכולה לבצע לא כמו נציבות המים ומשרד החקלאות.

תופים הם לפעמים... שאריות

האוצר שזרם אל הים

מאת יוסף גלילי

מצב משק המים הלאומי נמצא בנקודת שפל שהמדינה טרם התנסתה בו. הסיבות לכך אובייקטיביות. מצבו של משק המים החמיר מאוד השנה בגלל שזו השנה השלישית ברציפות שהחורף בארצנו היה שחון. הגרעון ההידרולוגי המצטבר לאורך שנים מסתכם היום ב־1.8 מיליארד מ"ק מים, והוא שווה־ערך לתצרוכת המים השנתית של המדינה. מפלסי מי־התהום ומפלס הכנרת הגיעו לשפל שכמותו אינו זכור למומחים העוסקים בכך.

לפני שנמסור את הנתונים והמספרים המשקפים את המצב, מן הראוי לציין את ביקורתו של סגן שר החקלאות, ח"כ כ"ץ־עוז, לגבי „השליטה החלשה של נציבות המים ומשרד החקלאות בשנים האחרונות על מערכות המים במדינה ולגבי פיתוח מקורות מים וניצול אופציות קיימות". כאמור לעיל: בצד הגורם האובייקטיבי של שנים שחונות, שאינו בשליטת אנוש, גילה הגורם הסובייקטיבי — קרי: מוסדות החולשים על מערכות המים — „חולשה ואי־ניצול לפיתוח מקורות מים קיימים". בלי ספק, היעדר תקציבי פיתוח ואי־הקצאת משאבים די הצורך — הוא בעוכרנו.

בשפת המספרים זה המצב לאשורו: כמות המשקעים שירדה עד סוף מארס, בהשוואה לממוצע הרב־שנתי, הגיעה בהר כנען ל־63 אחוז, בתל־אביב ל־52 אחוז ובירושלים ובאר־שבע ל־64 אחוז מהממוצע הרב־שנתי. גשמי אפריל לא שיפרו את המצב.

בשנת העבודה 1984/85 נשאבו מן הכנרת כ־464 מיליון מ"ק. השנה תצומצם השאיבה בכנרת לסך של 235 מיליון מ"ק. מזה 160 מיליון מ"ק במוביל הארצי. כדי שמפלס המינימום בכנרת לא יירד ביותר מחצי מטר ול־12.5 מ' — במקום 212 מ' מתחת לפני הים: בימי הקיץ מתארים מעל פני הכנרת כ־100 מיליון מ"ק, כן שוקלים להפסיק את הטיית המעיינות המלוחים מהכנרת. כדי „להרוויח" כ־10 מיליון מ"ק מים. יש מי שמציע לסגור את הכנרת לשייט ולרחצה של מטיילים בימי חג ומועד.

ממשלת ישראל החליטה על „מצב חירום במשק המים". בעקבות זאת, הורה נציב המים על קיצוץ מכסות המים המאושרות ב־10 אחוז וכ־130 מיליון מ"ק מים. נוסף על כך, צריכת המים בפברואר־מארס היתה גבוהה מן המאושרת. לכן סוכם שהחריגה חייבת לבוא על חשבון צריכת המים השנתית ב־1986.

שמואל קנטור, המהנדס הראשי של „מקורות", מציג תמונה קודרת של משק המים בעקבות התורף השחון, השלישי ברציפות: באזורי כברי־נעמן, לאורך חוף הכרמל, תל־ערשים, נצרת ובית יוסף־גשר. מן ההכרח לצמצם את השאיבה מקידוחים (בארות) בין 18 ל־25 אחוז. יש סכנה למחסור במי שתיה ולהמלחת הבארות אם יבוצעו שאיבות־יתר. כדי להבטיח אספקת מים לירושלים, ניאלץ לצמצם את אספקת המים להקלאות בחולדה ובכפר אוריה — דברי שמואל קנטור. מערכת המים הארצית נכנסת לעונת הקיץ ללא רזרבות של מים, עם מאגרים עיליים ותת־קרקעיים ריקים.

ניצול מקורות מים קיימים

משרד החקלאות שוקד על חיפוש מקורות אלטרנטיביים. סגן שר החקלאות, ח"כ אברהם כ"ץ־עוז, מצביע על כך, שאחד המקורות אלה הוא מיחזור מי קולחים (ביוב) לצרכי השקיה. השנה עומד להחדיר לאיזור ההוף, כין תל־אביב לאשדוד, כ־60 מיליון מ"ק קולחים (מי־ביוב). ח"כ כ"ץ־עוז מותח ביקורת חריפה על העובדה, שב־7 השנים האחרונות לא נוצלו מיליוני מ"ק מי ביוב, שזרמו לים. ברור הדבר, שהיתה כאן הזנחה שאין לה הסבר וכפרה. פעולת ההחדרה נועדה להעלות את מפלס מי הבארות לאורך ההוף ולמנוע את המלחתם.

כ"ץ־עוז קובל על כך, שמחוסר משאבים כספיים בשנים האחרונות טרם הסתיימו העבודות בקו המים מראשון־לציון לנגב. רק עתה הובטחו הכספים שיאפשרו להשלים את העבודות במפעל „שופרן" מיצר כשנתיים. בגלל מצב החירום במשק המים הורה כ"ץ־עוז להגדיל בצורה משמעותית את השימוש במי קולחים מטוהרים להשקיה. המדובר בפרויקט של ציגור 70 צול, בו יושקעו 47 מיליון דולר. הוא יוביל 90 מיליון מ"ק מים לנגב. הקו מתחיל בראשון־לציון ומסתיים בחבל הביבור, בלב הנגב. את זרימת שפכי גוש דן לים, עד עכשיו, מכנה כ"ץ־עוז „פשע לאומי". אילו הוקם מפעל „שופרן" (שפכי גוש דן) בזמן, היו נחסכים מדי שנה 90 מיליון מ"ק מים.

„המטרה היא לרכז את כל מקורות המים במדינה ולהכניס אותם למערכת ארצית וליצור כלים שלובים לכל מדינת ישראל". אומר ח"כ כ"ץ־עוז ומוסיף: תוך חודש־חודשיים יוצאו תקנות לביוב במדינה וריכוזו בקרן האיזון הכללית לחלוקת משאבי המים לכל הצרכנים במדינה.

העלאת מחיר המים

המדיניות המנחה את כ"ץ־עוז לגבי קביעת מחיר המים היא „להוזיל את המכסה ולייקר מאוד את החריגה. לפיכך, נקבע מחיר החריגה לפי־שלושה. כאשר מחיר גג למכסה נקבע ל־9 סנטים למטר־מעוקב מים להקלאות. 9 סנט למ"ק לתעשיה ו־14 סנט לצריכה ביתית. לפיכך, לצריכה ביתית — 8 מ"ק מים ראשונים לפי 14 סנט למ"ק, 8 מ"ק נוספים לפי 47 סנט למ"ק וכל מ"ק מים נוסף על 16 מ"ק — בחירו 91 סנט. מחיר מ"ק חריג בחקלאות הוא 16.6 סנט ופי־שניים ממחיר המכסה. ואותו דין לגבי התעשיה (בה מחיר החריגה יותר גבוה).

לעבור לגידולי יצוא ריווחיים

מאחר שהמים הם יקרים מאוד, יש לנצלם לגידולי ייצור ריווחיים המשתלמים יותר. כ"ץ

(המשך בעמ' 8)

בצורת עירונית

מאת רונית מורגנשטרן

בימים אלה אולי ימצאו שוב שימוש לאותו „תשדיר שרות", או איך שקראו לזה אז, שקרא לחסכון במים והוקרן בבתי הקולנוע לפני שנים רבות, ובו נראה ברז דולף בזמן אישה בתחבושת לבנה, ויליד עם סני פרופסור קטנים מתריע בקול חמור „ברז זה הוא ברז חולה".

הבה אחנו שוב כמשטר מים חמור. עיקר הקיצוץ יפול על כתפי החקלאים, אך גם בערים תורגש. בחלוקת המים העירוניות הוראות מנציבות המים, להוריד את מכסות המים לשימוש פרטי ב־10 אחוזים.

יש ערים המקבלות את מי השתייה שלהן מהמוביל הארצי ומ„מקורות", ויש ערים שנתברכו בבארות מייהתם משלהן, ביניהן חולון, הרצליה ובת־ים. חלקן אחראיות בעצמן על אספקת המים שלהן. בבת־ים מפעילה מחלקת המים העירונית בעצמה את כל קידוחי המים בעיר. במכתב של נציבות המים, הקובעת את המיכסה המגיעה ל־150 אלף תושבי העיר. גם לידי מנהל מחלקת המים של עיריית בת־ים, אברהם בקר, הגיעה ההוראה לקצץ את מיכסת מי השתייה שהקצתה העירייה השנה מבארותיה.

כיצד מתכוונת מחלקת המים של בת־ים לבצע את ההוראה בפועל? בשלב הראשון יום שלישי בקר הבנת פלקטים שיקראו לתושבים לחסוך במים. תושבי העיר מוזהרים מפני הפעלת צינור העירוני שאוסר רחיצת מכוניות בצינור. בנוסף לכך תוציא מחלקת המים הוראה ובעת היום, שתאסור גם שטיפת מדרכות בצינור, כפי שנוהגים קימעונאים רבים. אלה אינם בשם ביצוע זמן, אך מים כן, כדי לבצע את החוק המורה להם לנקות את סביבת חנויותיהם. בעיריית בת־ים אף משקיעה 300 אלף ש"ח בהחלפת קווי מים בעיר, כדי לבטל את הפחת שנגרם ע"י פיצוצים ונזילות בצינורות.

„גם כך", אומר אברהם בקר, „יש לבת־ים אחוז פחת מהנמוכים בארץ, 6־7 אחוזים לעומת עכו למשל, 25־40 אחוז, או תל־אביב 15־17 אחוז". לדבריו, מר בקר מבטיח לצמצם את צריכת המים בבנים הציבוריים על־ידי מעבר לטפטפות. קנסות יופעלו נגד בעלי בתים ומשקעות, שבריכות המים שלהם יימצאו גולשות. יחודש הפיקוח עליהם ועל צריכת מים צריכת שחורגת מהנורמה. לגבי צריכת מים פרטית, אומר בקר: „אם נראה שמישהו מבזבז מים בגינה, הרינו בגלל דליפה או דבר דומה, הוא יקבל התראה, ומהיום נקפיד יותר על ביצוע ההוראות. יותר מכך, איני רואה מה לעשות".

אילה לוי, שהיא מזכירתו של מזכיר עיריית בת־ים, אינה רואה כיצד תוכל להצטמצם בשימוש במים. „גם ככה איני משאירה ברזים דולפים. לא אכבס? לא ארחץ כלים? לא אתרחץ? איני מתכוונת „שאצמצם בצריכה, מה עוד שקיץ לפנינו, גם ככה אינני בזבזנית". באחר הצהריים שוטף כל קיוסק את המדרכה שבחזית העסק שלו. כשסיפרתי לו על הקנס הצפוי לו, השתאה: „מי אמר זה לא יכול להיות. את יודעת מה זה לטאטא את כל המדרכה הזאת שלוש ארבע פעמים ביום? עם צינור זה צ'יק צ'אק. משטר חירום במים את אומרת? לא שמעתי על זה. לא מאמין. מה כבר מי יתפוס אותי?"

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר
21.4.86

רואה כחול ונאנח...

מאת ישראל זמיר

אני בקיבוץ זוא וקיבוצים מקיבוצי שבעמק־יזרעאל המזרחי. מי בוקר ללא מתעורר מצוי בעצב בשמים. רואה כחול־כחול ונאנח. „אין גשם השנה הזה", אומר פרות גדולים. אם השנה יורדו 800 מ"מ גשם פירות, מרושר של רב־ — 1000 ודגם לא ייהרשו, הו ותלק.

„המאגרים באיזור מתמלאים בדרך כלל בחורף, כאשר 3 מיליון דונם באים מגי גשמים והשאר מבארות. השנה מי הגשמים לא נתמסר בגלל הבצורת. מפלס המים מוביל כמי שורה את סוף קיץ. מתעצם אליו וכמשקד 2000 דונם באיזור הזר לא נזרע כוונה בקיבוצי, כי מחיר המים גבוה ועלות המשקל — והתוקנת החוזה מים במגלה והר — צריכות מאוד את הגידולים, ומעמידה את הרווחיות בספק.

„אנחנו שומרים השנה את הראש איך לנצל קום יקרים, כאשר החקלאות אינה רווחית. מה עושים? בשני ביום משתמשים בתם בגרירבתויות, כל זה בראי יותר מאשר לגידול כותנה או גידולים אחרים. מה אני לך, החקלאות הולכת ונגררת לנו. כנינו קיבוץ כמעשה ציון. כאשר החקלאות היא הגבירה וכל השאר הן השפחות, ואילו היום גם הגבירה הפכה לשפחה חרופה...

„אם לא ירדו גשמים — נצטרך הפינים עלולת להגביל את השאיבה מן המעיינות — הגבלה שפירושה הוא שלא נקבל את מיכסת המים המוקצבת לנו. עברית כימון ונאורון ליד תכנינו נרדף כל העצות מתייבשים בשמש של עמק־הירדן.

* * *

אורי סער הוא איש אגודת־המים של צפון־גלבוע. אף הוא מודאג. „נעשה הכל כדי לספק למשקים את כמות המים מן הבארות. עדיין אין השפעה משמעותית במפלס הבארות. אם כי יש עליה במליחות. אם המפלס יירד בבארות ותמליחות תעלה — נגביל את המשקים בצריכתם. למשקים באיזור יוסרו הסכרי מים. מן בתקופה זה ניצלו חלק גדול במי הקיץ. לכן יאלצו להקטין את שטחי הגידול.

„פרות הגידולים מתקשים מאוד ברווחיות, עקב מחירי המים הגבוהות. אפשר לומר שחלק מן המשקים ושני המעיינים שבאיזור. כמו־חוקאל חמאי־עבד. אינם מנצלים את מיכסת המים שעמורת לרשותם בגלל גובה מחירי המים והעודף רווחיות בגידולים החקלאיים. מחירי המים ביום הוא שמשנה שהל לקבל לבמוקד בגבוה מאוד. מגוויים שיש להם הכוונות פרות, התוצאות מגוויים במשטר הזה אלא עייה שנתן כו־ת של־מי מצטברים חלופה. השנה לגבי חלופה צורך מיים. אמר ומאמירת שלא במחיר הסכי. הם גהמוף להזר על־הסמל לנו אם ישיר את עניה. השיקיל והמגים ישייכים בנויים כוהי. בשולח בכדי בתאדה על חמוה, אם שאל לא שפוחו ולמודה אותו.

זמיר קורא לפרס ליישם צווי הריסה נגד מבנים לא־חוקיים

„רשות ממשלתית רשאית להורות לא לבצע צו של בית־משפט או להתערב בדרך אחרת המכוונת לסכל הביצוע — כותב היועץ המשפטי לממשלה ברומזו לשר וייצמן

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

היועץ המשפטי לממשלה, פרופ' יצחק זמיר, קרא אתמול במכתב לראש הממשלה, שמעון פרס, ליישם בפועל את פסקי־הדין המחייבים צווי הריסה נגד מבנים שלא הוקמו כחוק, הן במגזר היהודי והן במגזר הערבי.

„באופן עקרוני, אין רשות ממשלתית רשאית להורות לא לבצע צו של בית־משפט או להתערב בדרך אחרת המכוונת לסכל את הביצוע של צו כזה" — כותב זמיר ברומזו למעורבותו של השר עזר וייצמן, אשר היה למליץ־יושר כדי למנוע הריסת בתים בישוב הערבי. גם במקרים בהם נותן בית־המשפט אורכה של חודשים אחדים או יותר מזה, כדי שהוועדה המקומית או הוועדה המחוזית ישובו ויעיינו בנושא — אומר זמיר — הרי על־פי הדין, על הוועדה לבצע את הצו במהירות הראויה, בהתחשב בנסיבות ובשיקולים המיוחדים לכל מקרה.

עם זאת, מגלה זמיר הבנה להיקפה של הבנייה הבלתי־חוקית במגזר הערבי. הוא מציין, כי „נראה כי בבנייה שהינה בלתי־חוקית. לא משום שהיא סוטה מתנאי ההיתר, אלא משום שהיא נעשית ללא היתר כלל. לעתים בוצעה הבנייה על קרקע חקלאית האסורה לבנייה, ואפילו על אדמות המדינה. בכלל זה על קרקע חקלאית האסורה לבנייה".

זמיר קורא להגביר את הפיקוח ולנקוט מייד את כל האמצעים להפסקת הבנייה ולביצוע הריסה על־פי צווים מינהליים או צווים שיפוטיים. שר המשטרה נתבע להנחות את המשטרה לתת אבטחה לביצוע ההריסה במקרים כאלה.

הרכב של 3 שופטים ידון בעתירת 2 סטודנטים מ־אל נג'ח:

„חוקרי שב"כ היכו אותנו קשות בראש ובאברי המין"

בג"צ ידון בהרכב של שלושה שופטים בעתירה של שני סטודנטים באוניברסיטת אל־נג'ח בשכם, הטוענים כי עונו בחקירתם על־ידי שירותי הביטחון של ישראל.

השניים, ג'סאון אבו חסן ונביל עומרי, המתגוררים באיזור ג'נין, טוענים כי ב־16 בחודש הופיעו בפני שופט צבאי בבקשה לשחררם בער־בות ובעת הדיון המשפטי פרטו את תנאי מעצרם ואת תנאי החקירה. השופט הצבאי, רס"ן דוד פרי, החליט להסב את שימת לב שלטונות בית־המעצר לתלונתם. בעתירה נאמר כי השניים החוזקו בנפרד משך שלושה ימים בצינוק, כפותים לכסא על ראשם קשור שק. לטענתם, לא נתנו להם חוקרי השב"כ לגשת לשי־רותים, הרעיבו אותם ומנעו מהם שתייה. נטען כי השניים לא נשאלו בחקירתם כל שאלה ספציפית אשר לפרשה כלשהי, וכל שהתבקשו — לספר את הסיפור שידוע להם. העותרים טוענים כי הדגשתם שאין להם כל „סיפור", לא הושיעה אותם מעינויים.

בעתירה הם טוענים, כי הוכו קשות ע"י החוקרים בכל חלקי גופם, במיוחד על הראש ועל אברי המין. העותרים מבקשים מבג"ץ להורות להפסיק את העינויים ולשחררם מהמעצר. שופט בית־המשפט ה־עליון, שלמה לוין, הורה להעביר את הדיון בעתירה להרכב של שלושה שופטים ולזמן את נציג היועץ המשפטי לממשלה. (עתי"ם)

עוד 30 מ„מחנה קנדה" יסיירו מחר בתל־סולטן

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

קבוצה שנייה של 30 ראשי משפחות, תושבי „מחנה קנדה" שבשטח רפיח המצרית, תגיע מחר לסיור בתל־סולטן ולבדיקת מגרשים לבניית ביתם.

מדי שבוע תגיע קבוצה דומה נוספת, עד בואם של 500 ראשי ה־משפחות.

התחלת הביצוע בשטח טעונה אישור הממשלה, אשר ככל הנראה תתנה הסכמתה במילוי סעיפי הסכם אחרים על־ידי המצרים.

בפגישה עם נציגים אחרים של המתיישבים ברצועה הוסבר חד־משמעית, כי המתיישבים לא יורשו להפריע להחלטות הממשלה ול־ביצוען בעניין זה וכל ניסיון כזה „יטופל מייד".

אלוף פיקוד הדרום, יהושע שגיא, אמר כי נגקטו צעדים מתאימים למנוע פגיעה ביטחונית אפשרית על־ידי תושבי „קנדה" לאחר בואם לתל־סולטן.

חקלאי הגדה מבקשים להגדיל יצואם דרך „אגרקסקו"

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

נוכח ההצלחה ביצוא חצילים, פלפל חריף וקישואים מהגדה באמצעות „אגרקסקו", ביקשו החקלאים הערביים בגדה לשלש את כמות היצוא בשנה הבאה. הבקשה הוגשה לסגן שר החקלאות, ח"כ אברהם כ"ץ־עוז, עימו נפגשו בסוף השבוע בנ־סטליה, לסיכום עונת היצוא.

„קיצוץ סמכויות המבקר — כמו שוד בנק ע"י מנהליו"

כ"ץ־עוז קורא לפרס ומודעי לשקול מחדש ההצעה להגביל סמכות מבקר המדינה

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

„הגבלת סמכויות מבקר המדינה, המוצעת על־ידי הממשלה, דומה לשוד של בנק על־ידי מנהליו, שפיטרו קודם־לכן את השומר מטעמי חיסכון" — אמר אתמול ח"כ אברהם כ"ץ־עוז בפגישה עם סטודנטים בבאר־שבע.

הוא הדגיש כי הצעת הממשלה פירושה ביטול ביקורת המבקר על משק המדינה, על משק הכספים וניהולו ועל הרכוש והמינהל של המדינה, כנאמר בחוק הקיים. הצעת החוק של הממשלה היא שינוי משמעותי המגביל את סמכות הביקורת במשרדי הממשלה.

כ"ץ־עוז קרא לשר המשפטים החדש ולראש הממשלה לבחון מחדש את הצעת הממשלה ולבטל את הסעיף המגביל בהצעת החוק

איתן בנק לקידום עסקים בע"מ וחברה בת שלו

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 1985

מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד דצמבר 1985

(אלפי שקלים חדשים)

	31 בדצמבר 1985	31 בדצמבר 1984*
[illegible]	10,693	4,564
[illegible]	22,667	134,3[illegible]
[illegible]	-	97,993
[illegible]	341	373
[illegible]	70,265	66,500
	177,966	303,417

	31 בדצמבר 1985	31 בדצמבר 1984*
[illegible]	[illegible]	151,005
[illegible]	[illegible]	46,461
[illegible]	83,649	61,649
הון עצמי	56,990	56,303
	177,966	303,417

תמצית דו"ח רווח והפסד מאוחד לשנה שנסתיימה ב־31 בדצמבר 1985

מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד דצמבר 1985 (אלפי שקלים חדשים)

	1985	1984*
[illegible]	81,949	658,170
[illegible]	15,460	118
[illegible]	97,419	658,296
[illegible]	96,717	
[illegible]	688	658,296

דו"ח על השינויים בהון העצמי לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1985

מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד דצמבר 1985 (אלפי שקלים חדשים)

	1985	1984*
הון עצמי לתחילת השנה	56,303	714,590
רווח (הפסד) לשנת החשבון	688	(658,296)
הון עצמי לסוף השנה	56,990	56,303

[illegible]

* הותאם מחדש

וכל את חששות החוגים החרדי... וכל את התבוללות כתוצאה ממפג... מפני משני העמים. קולק אמר נער מישני ישלד ערבי המת אין הוא מאמין. גם אם יהיה ל בבית־ספר יהודי. „שילוף סכין וי בהשקפותיו. חשוב „שבני הנוער" לדעתו. ביניהם כשכנים המתגוררים אחת.

אנשים ואירועים

הכספת של אל־קאפונה תיפרץ בשידור ישיר

שיקאגו. — כספת־בטון, אשר סבורים כי נבנתה בידי הגאנגסטר האמריקני המפורסם אל־קאפונה לפני 60 שנה, תיפרץ מחר לפנות־בוקר לעיני צופי הטלוויזיה ברחבי העולם.

היא עשויה להכיל את גופותיהם של גנגסטרים יריבים, מטמון של וויסקי מהתקופה שבה נאסר האלכוהול בארה"ב, וערימות של כסף מאימפריית הפשע של אל־קאפונה — והיא גם עשויה להיות ריקה לגמרי.

תהיה התוצאה אשר תהיה, 180 תחנות טלוויזיה בארה"ב כבר חתמו על הסכם שיאפשר להן להקרין את ה„התצוגה" בת השעתיים, וכך יוכלו 94 אחוז מהצופים בארה"ב לראות את התוכנית.

הכספת — חדר באורך של 40 מטר, ברוחב 2.5 מטר ובגובה 2.5 מטר — נמצאת מתחת למידרכה, בחזיתו של בניין נטוש ומתפורר בן עשר קומות, שהיה פעם „הוטל לקסינגטון".

בבניין זה היה בראשית המאה מלון פאר, וברבות השנים הפך לאכסניה לעניים. בינתיים, שימש בית־זונות בן 400 חדרים, ובתקופה של אל־קאפונה שימש מטה לכנופייתו.

בבניין, אותו משפצת עתה חברה המבקשת לשוב ולהפכו לבית־מלון, נמצאים מעברים סודיים, מדרגות ומינהרות יציאות סודיות, בהם השתמשו קאפונה ואנשיו כדי לחמוק מאנשי המשטרה והסוכנים הפדראליים. (עי"ו)

האיש השמנמן בתלבושת אחשוורוש הוא הפעלולן מגנוס, שכמעט נחנק כאשר ארבעה גברתנים משכו אותו בחבל מכל צד. יחד עימו הגיעו אמש לארץ עוד שלושה מבכירי הפעלולנים בעולם, המשמשים כפילים בסרטי ג'יימס בונד. הם יופיעו באירועי פסח בלונה־פארק
(כתבה: יעל ישראל; צילום: בועז לניר)

„עדיף" – קרן להשקעות משותפות בנאמנות

הודעה על אסיפה נדחית של בעלי היחידות בקרן

ניתנת בזה הודעה על קיום אסיפה נדחית ביום 25.4.86, בשעה 8.30, ברחוב יהודה הלוי 62, תל־אביב.

באסיפה יתבקשו בעלי היחידות לאשר השינויים בהסכם הנאמנות כפי שפורטו בכתב התיקון להסכם הנאמנות.

את נוסח כתב תיקון הסכם הנאמנות המוצע ניתן לקבל במשרדי מנהל הקרן, ברחוב יהודה הלוי 62, תל־אביב.

על בעלי היחידות אשר תעודות ההשתתפות שלהם מופקדות בבנקים, הרוצים להשתתף ולהצביע באסיפה הנדחית לבוא לאסיפה עם אישור הבנק בדבר התעודות המופקדות.

על בעלי היחידות המחזיקים תעודות השתתפות ברשותם והרוצים להשתתף ולהצביע באסיפה הנדחית, להפקיד את תעודות ההשתתפות אשר ברשותם, 48 שעות לפני מועד קיום האסיפה, במשרדו של מנהל הקרן.

אם בתום מחצית השעה מן המועד שנקבע לאסיפה הנדחית לא יהיה מניין חוקי, ייחשב כל מניין לעניין חוקי.

מנהל הקרן: **הפועלים – ניהול קרנות בנאמנות בע"מ**

הנאמנים: **בנק הפועלים בע"מ**
בנק דיסקונט לישראל בע"מ

הפועלים
ניהול קרנות בנאמנות בע"מ

פסח. אל תפסח על לב"י

הקרן למען בטחון ישראל ולב"י : 03־268206, 03־205183

לבי למען בטחון ישראל

„לא הקומינטרן ולא הרבי מליובאוויץ'"

[illegible]
הרב ד"ר ארתור הרצברג בראיון ל„על המשמר"

מאת הלל שנקר

[illegible] ד"ר ארתור הרצברג. [illegible] גוף נתון, כי עליו לחיות עם [illegible] שבירות הציוויליזציה מאז [illegible] ערב השואה. בעולם של היום ניהול מלחמות נעשה „עוד יותר כרוך בסכנות שכן הנמנע לחזותן מראש", אמר, „ותפקידנו הוא להחזיק את הציוויליזציה השבירה הזאת ואת העם היהודי השביר הזה בחיים".

בראיון עימו מרחיב ד"ר הרצברג את הדיבור על הסכנות הנשקפות לעם יהודי ולציוויליזציה בכללותה.

— מה דעתך על התפיסה בדבר אחדות־לאומית בכו מנחה למעשי העם היהודי והמדינה היהודית בימינו?

הרצברג: לדעתי העם היהודי הוא במקרה הטוב ביותר קואליציה פראגמאטית. על האחדות הלאומית לכבד את טבעו הפלוראליסטי של העם הזה. אינני סבור כי חלק מן העם היהודי רשאי לטעון כי כל השאר טועים, ולנצל כוחות מן החוץ, אם הקומינטרן או הרבי מליובאוויץ' (להבדיל...), כדי לכפות את דעתו על היתר. אחדות־לאומית פירושה כי עלינו לפעול, בצורה זו או אחרת, במסגרת חילוקי הדעות שבינינו, בתוך המסגרת הרחבה יותר של העם היהודי.

— אם נבקש לתרגם את רעיון האחדות הלאומית למישור הפוליטי, אנו רשאים לשאול, אם ניתן לפתור את הבעיות הניצבות בפני העם היהודי ובפני מדינת ישראל, במדיניות של קונסנזוס. האמנם ניתן לקבל את ההחלטות הברורות, הדרושות לפתרון הבעיות, במסגרת של אחדות־לאומית?

הרצברג: אם אנחנו מדברים על הזירה הפוליטית בישראל, אינני מאמין כי הבעיה של ישראל ושכניה — ישראל והשאלה הפלשתינית — תיפתר, כי שום פתרון בר־קיימא אינו ניתן להשגה על־ידי קונסנזוס בתוך ישראל. במלים אחרות, התהליך הפוליטי בישראל, אפילו בצורתו המתונה ביותר, אינו מסוגל, מרצונו־שלו, „לתת" די הצורך כדי לאפשר עיסקה עם הערבים. והוא הדין גם בקונסנזוס ערבי. הדרך היחידה האפשרית להתקדמות לקראת פתרון הבעיה בין ישראל לערבים היא באמצעות קונסנזוס בין מעצמות־העל. בלא שיתוף פעולה בין האמריקנים לבין בריה"מ המצב במזה"ת אך יחריף.

— האם לשם כך דרוש דטאנט בין מעצמות־העל?

הרצברג: ייתכן שהמזה"ת יהיה השאלה

ד"ר ארתור הרצברג — הזכות להביע דעה

הראשונה שבה יתאפשר דטאנט בהיקף עולמי. קרוב לוודאי שקל יותר בשביל מעצמות־העל להשיג הסכם על המזה"ת מאשר על „מלחמת הכוכבים" או על פירוק החימוש הגרעיני.

האמנם העובדה שפיסגת ז'נבה אכן התקיימה, נותנת לנו יסוד־מה לתקווה מבחינה זו?

הרצברג: לא תיתכן פגישה שנייה בין רייגן לבין גורבאצ'וב ופגישה שנייה כזו חייבת להתקיים, אלא אם כן שני הצדדים יהיו מוכנים לתת משהו זה לזה. יש לי יסוד להאמין כי אין להוציא מכלל אפשרות, כחלק מן הצעד הבא, הקמת ועדת עבודה אמריקנית־רוסית משותפת לבחינת האפשרויות לשלום במזה"ת.

— האם אתה רואה סימנים לנכונות סובייטית רבה יותר לחדש את היחסים עם ישראל או להתיר את עלייתם של יותר יהודים סובייטים?

הרצברג: כולם טועים חלקית ביחס ליהדות הסובייטית. בעיית היהדות הסובייטית היא פועל־יוצא מן היחסים בין מעצמות־העל. אם יתחיל דטאנט, תהיה עלייה. אם שערי הדטאנט ייסגרו, לא תהיה. המדיניות המבוססת על הרעיון, שאם נמתח ביקורת קולנית דיי־הצורך על הרוסים הם ייכנעו, לא הועילה בבירור. מתחנו עליהם ביקורת זמן ממושך, ומספר העולים ירד כמעט לאפס. ביקורתנו הפכה לחלק מחידוש המלחמה הקרה בהשראת ממשל רייגן. אויבי היהדות הרוסית הם הלוחמים הימניים בעד עליית יהודי בריה"מ. ידידיהם של יהודי רוסיה הם אלה האומרים שהרוסים אינם נחמדים, אך היהודים הם בידיהם. הדרך היחידה להניעם להתיר ליהודים לצאת היא להראות להם שהם יכולים לקנות משהו תמורתם. הם לא יתנו דבר תמורת לא כלום.

— האם אתה רואה סימנים לנכונות רבה יותר מצד האמריקנים לצעוד לקראת דטאנט?

הרצברג: כן. רייגן הלך לפגישה עם גורבאצ'וב. גם כי לא רצה שירשמו אותו בהיסטוריה כאיש שהרס את המשק האמריקני על־ידי הגברת חימוש בלא לנסות אחר־כך להשיג משהו בכל הנשק הזה. זה זמן רב הוא אומר: „אני מגביר את החימוש כדי לשוחח", ולפיכך עליו לשוחח. בעולם החלומות שלו הוא רוכב עתה זקוף על אוכפו. רייגן השיג את כל הנשק שרצה, ועתה הוא רוכב העירה, כמו ג'ון ויין במערבון, ואני חושב כי אכן יעשה עיסקה. עיסקה כלשהי, לא עיסקה טוטאלית. כמו כן אני סבור, כי אם תיעשה עיסקה, אנו נהיה חלק ממנה. הדבר הקל ביותר של רייגן הוא לעשות עיסקה ב„יהודים שלו" במזה"ת.

[illegible] בינלאומיים פן ישוב שרון להיות [illegible] אם הרוטאציה אכן תתבצע [illegible] בבחירות הבאות, הרי שרון הוא [illegible] מועמד בעל סיכויים רבים [illegible] הבטחון.

הרפתקנותו של שרון מפילה [illegible] עולם עמוס נשק גרעיני, שיציבותו [illegible] והולכת. כבר קיימת „פצצה איסלאמית" [illegible] הפאקיסטנים. שמישהו מן המטורפים [illegible] במזה"ת יוכל לקנותה ללא בעיות [illegible] המטורפים הללו ישיגו כמה פצצות [illegible] „מפעל טקסטיל" משלנו בדימונה [illegible] ההרפתקנות במזה"ת קצת יותר [illegible] גרעיני. אפילו בלי עימות גרעיני — [illegible] נתאר לעצמנו ממשלה בשליטת [illegible] המחליטה לצאת למלחמה עם סוריה. [illegible] זה יעמדו הרוסים בפני ברירה לא [illegible] להניח לסורים להיות מנוצחים — [illegible] הם עצמם ייראו כ„נמר של נייר" — [illegible] לתמוך בהם ברצינות, דבר שעלול [illegible] האמריקנים. הסיכון בעימות במזה"ת [illegible] לעורר ספיקות בלב האמריקנים [illegible] כאחד. אני חושב שממשלה חדשה [illegible] של שמיר תדמה יותר לתקופה [illegible] הראשונה של בגין (קמפ־דייוויד) [illegible] השנייה (לבנון).

האמריקנים פשוט לא ישלימו [illegible] הרפתקנות, כי זו תקרב אותם [illegible] הרוסים. הם אינם רוצים בעימות [illegible] הרוסים אינם רוצים בו. מלחמה בין [illegible] לאיראן יכולה להימשך עד אינסוף [illegible] שאיש לא יתן לצדדים נשק גרעיני [illegible] מלחמה בין ישראל לסוריה היא [illegible] לחלוטין.

— כיהודי החי באה"ב, כיצד אתה מצדיק את העובדה שאתה [illegible] חורין לדבר על מדיניותה של [illegible] ישראל?

הרצברג: אני נוהג לומר, כי [illegible] שעושה ישראל יש לו השלכות [illegible] מראש לגבי העם היהודי כולו, [illegible] העם היהודי כולו להביע דעה. [illegible] רוצה לומר דבר הרבה יותר פשוט, [illegible] יסודי. בעולם שלנו, שבו קיימת [illegible] בעולמנו השביר, לכל דבר שעושה [illegible] שעושה מישהו, יש תוצאות [illegible] מראש לגבי שלום העולם, לגבי [illegible] כוכב־הלכת שלנו. לא רק לי יש זכות [illegible] ביקורת על ההרפתקנות של [illegible] הגזענות של כהנא, לכל אדם [illegible] החובה לצאת נגד התופעות הללו, [illegible] פוגעות גם בו. איש אינו יכול [illegible] ככל שעולה על דעתו, כולנו [illegible] של כוחות, וכל שאנו עושים [illegible] האינטרסים של אחרים, ואם זה כך — [illegible] להם זכות לדעה משלהם.

סקר להמונים

השימוש המופרז בסקרי דעת־קהל מעסיק באחרונה את „מועצת אירופה" ■ המגמה: להציע לאומות הדמוקרטיות דפוסי התנהגות ובקרה מול בולמוס הסקרים הפוקד אותן, בעיקר ערב בחירות

מאת ח"כ שבח וייס

סקרי דעת הקהל מעסיקים את האומות הדמוקרטיות יותר ויותר. הסקרים, ובייחוד אלה המתפרסמים בתקופת בחירות, הפכו לריטואל קבוע, מעין אופיום להמונים. השימוש המופרז בסקרים העסיק באחרונה גם את „מועצת אירופה".

במועצה זו מכונסים נציגים של כשני שליש מן המשטרים הדמוקרטיים בעולם. מועצת אירופה הטילה על הוועדה המדינית שלה לבחון את סוגיית הסקרים ולהניח את מסקנותיה על שולחן המועצה, במגמה להציע לאומות הדמוקרטיות דפוסי בקרה והתנהגות מול בולמוס הסקרים הפוקד אותן.

הסקרים מעוררים מספר שאלות מוסריות, אידאולוגיות ופוליטיות:

● מהי מידת אמינותם ובאיזו יש לפקח על אמינות זו?

● מהי מידת השפעתם על הלכי הרוח של המצביעים?

● כיצד הם משפיעים על התנהגות המנהיגות הפוליטית במישור המקומי, האיזורי והלאומי?

● מהי השפעתם הכוללת על עצם השיטה הדמוקרטית?

● האם בחברה דמוקרטית ניתן להגביל את חופש הסיקור בלי לפגוע באושיות הדימוקרטיה?

שאלות אלה נוגעות וודאי לציבור הישראלי, ועל כן יש לנו עניין בבירור. שאלת האמינות היא ראשונה במעלה. האירופים נוכחו לדעת כי בעת ובעונה אחת מתפרסמים סקרי דעת־קהל של מכוני מחקר שונים, כאשר התוצאות שונות תכלית שינוי. עניין זה מוכר לנו היטב. הנה רק באחרונה פירסמו עיתונים חשובים שונים, תוך שבוע אחד, תוצאות שונות עד מאוד. בחלקם העניקו לרשימת „כך" של כהנא עד 11 מנדטים, ובחלקם רק 4. בחלקם העניקו למפלגת העבודה עד 53 מנדטים ואחרים רק 47. בחלקם הורידו את הייצוג של הליכוד לכדי 28 מנדטים ואחרים העניקו לליכוד 34. כאמור, סקרים אלה פורסמו במספר עיתונים, תוך שבוע אחד! הרי זה חיזיון מתעתע ללא

(המשך בעמוד 7)

משפט מודעי

מאת בצלאל עמיקם

לפני שש שנים נכנס משה ניסים ללשכה המרווחת של שר המשפטים, בבניין האבן שברחוב סאלח אידין בירושלים. ניסים נכנס לתפקידו, ברוח הביטוי השגור על לשונו, „בדחילו ורחימו". את כורסת העור הכהה פינה עבורו שר דינמי וסוער, משפטן חריף, בעל מעורבות פוליטית גבוהה — שמואל תמיר. הוא הותיר לו יבול חקיקתי רב, שלא כולו הושלם, ותנופה יצירתית שתבעה המשכיות.

כהונת שר המשפטים נוהלה ביד רמה בעבר וגלריית השרים, מהם יועצי סתרים לראש הממשלה, כללה את חיים צדוק, יעקב שמשון שפירא, רב יוסף ופנחס רוזן. משה ניסים מצא משרד מאויש בצוות עובדים מקצועי ומשופשף שהקנה למשרד המשפטים מעמד ויוקרה כזרוע הממונה על אכיפת הדין.

כפרקליט ופוליטיקאי, שחבש שנים ארוכות את מושבי הכנסת ואף היה שר בלי תיק בממשלתו הראשונה של מנחם בגין, היתה לו הכהונה הרמה משום הגשמת מאוויים כמוסים אותם נשא עימו זמן רב.

הפיתרון הגרוטסקי של העברתו לכס האוצר, שהוא לכאורה רם יותר, הכאיב לניסים. הוא רצה בכל מאודו להמשיך בתפקידו שעה שראש הממשלה יהיה איש מפלגתו. הסיכויים להפיכתו לאיש־אמונו ויועצו הקרוב של שמיר היו רבים. דבקותו בשירות המשפטים לא טמנה בחובה שום סכנה פוליטית במקרה של כשלון, דבר ששר אוצר חייב לקחת בחשבון. מידת הסיכון בהתייצבות אחרי מדיניות כלכלית רבה מזו של שר משפטים. אין תימה איפה שמשה ניסים רואה במשרה החדשה שנכפתה עליו יותר נזק מאשר תועלת.

כניסתו של יצחק מודעי לתפקידו החדש לוותה בסערה ובמשרד המשפטים הסולידי חוששים שהסערה לא תישכך אלא תלווה אותו בזמן שהותו שם. לשאת את דגל שלטון החוק במדינה, זהו אתגר מוסרי ומקצועי התובע הקדשה עצמית. מודעי יצטרך לחזור „למימדיו הטבעיים" ועם „90 אחוז כישורים" וצוות של מקצוענים אנשי־השירות הציבורי, צפוייה לו נחיתה רכה. משרד המשפטים, כדברי השר הפורש משה ניסים, „מופקד על צומת מרכזית בחיינו שבלעדיו אין חברה מתוקנת. חוסנה של המערכת המשפטית, יוקרתה ואמינותה הם מאושיות היסוד של המשטר הדמוקרטי שלנו".

דבריו הקולעים של היועץ המשפטי לממשלה פרופ' יצחק זמיר, מלמדים, אולי, יותר מכל, על האתגרים הצפויים לשר החדש ועל רמת הציפיות ממנו: „עובדי משרד המשפטים, קבוצת אנשי מקצוע מעולים בתחום המשפט, שומרים על תדמית של הגינות ואמינות ותדורים תודעת שירות הציבור וערכים בסיסיים של חרויות האזרח". העובדים, אומר זמיר, צופים בסקרנות וחשש מהשינויים שהשר יביא. כשקיבלו את פניו של ניסים, קיוו שהמסורת של אי־משוא־פנים, הגינות וכבוד לחוק — תישמר. ניסים כאיש מפלגה בממשלה פעל במשרד המשפטים כמייצג את כלל הציבור, והרמז עבה כשק.

שרי המשפטים הקודמים היו בעלי השכלה משפטית דרושה ונסיון מעשי בצידה. הם ניזהרו מפיזור מינויים — תכונה שמודעי נהג לגמול בה למקורביו. שמירת שלטון החוק אינה מתיישבת עם חלוקה סיטונית של הטבות למקורבים. אין משרות קורצות ואין חברות כלכליות הזקוקות ליו"ר מועצת מנהלים. שר המשפטים החדש עומד ליד האורדנניים של מדיניות החקיקה. עליו להשלים עיצובה של חוקה למדינת ישראל ולהחיש המרת החוקים המנדטוריים ותקנותיהם בחקיקה ישראלית, כראוי למדינה ריבונית. הוא חייב לגלות ליברליות ונחישות כגון בטיפול באישור החוק נגד גזענות שניסים הותירו כירושה למחליפו. התפקיד החדש מקנה למודעי עוצמה רבה ושאיפתו האישית להצליח תוכל למצוא לה פורקן.

התחום המשפטי משאיר גם לשר דינמי כמודעי שדה נרחב להתגדר בו. בימים הקרובים יצטרך מודעי לדון בדחיפות בעשרות בקשות־חנינה או הקלה בעונש, בין היתר — בקשות אנשי המחתרת היהודית. היה זה דווקא ניסים שגילה קשיחות בלחצים פוליטיים קשים כדי לשחרר את העצורים. האם ישכיל מודעי לגלות מדיניות דומה?

שמעון פרס אמנם הדיח את יצחק מודעי מכהונת שר האוצר, אך לא פטר עצמו מעימותים ומחלוקות עימו בעתיד. אחת השאלות הבוערות שעשויה להיות אבן־נגף ביחסים בין השנים, מינויו של יועץ משפטי לממשלה. הסמכויות הנרחבות שמוקנות ליועץ ושיקול הדעת המכריע שלו מעניקים לו עוצמה רבה. ניסים לא הספיק לקבוע מועמד מוסכם עליו ועל ראש הממשלה והותיר מלאכה עדינה זו ליורשו. אין ספק שמיזגו התוקפני של יצחק מודעי ימשיך להתסיס ולהסעיר גם בשאתו באחריות העליונה לניהול ענייני החוק והמשפט. המשבר בממשלה אמנם יושב, אך שידי המחלוקות נותרו בעינם.

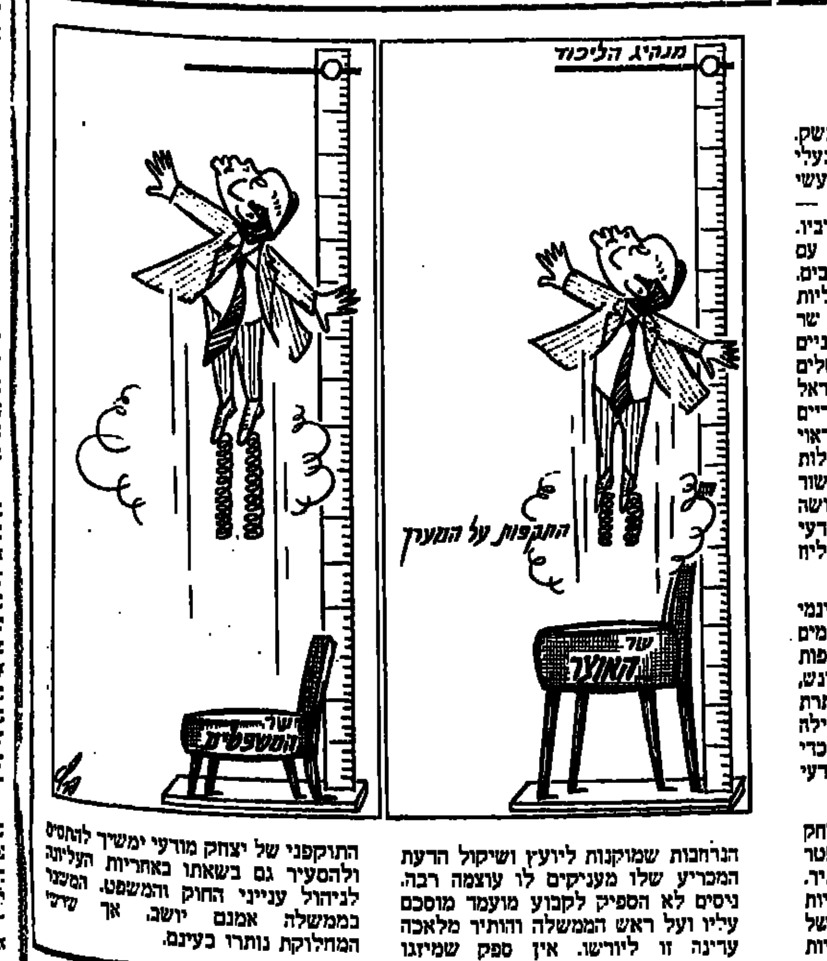

„שביל זוהר" בנתיב אפל

„ארה"ב מתעלמת מן העובדה, שמאחורי כל פידל קאסטרו יש איזשהו רודן כמו בטיסטה ומאחורי כל בטיסטה, סומוזה, דובאליה או מרקוס עמדו תמיד האינטרסים האמריקניים" ■ שר החוץ המיועד של פרו, קרלוס רוקה, בשיחה עם „על המשמר" — על החוב הכבד, על הטרור והגרילה, והפלשתינים

מאת שלמה סלוצקי

פרו הרחוקה נראית הרבה יותר קרובה כאשר קרלוס רוקה, יו"ר ועדת החוץ של הפרלמנט הפרואני, [illegible] בעוד שבועות מספר לכהונת [illegible] החוץ של ממשלת אלן גרסיה הסוציאליסטית, מצביע על הטרור והחוב הכבד כעל בעיותיה העיקריות של ארצו. השתתפותו כאורח בוועידת מפלגת העבודה ושבמהלכה נפגש גם עם ראשי המפלגה היתה הזדמנות טובה לשיחה על [illegible] חדים ומקוריים שהוצגו על־ידי מפלגת האפר"א.אי. (מפלגה פרו־אנטי־אימפריאליסטית) מפלגה שחלפה מאז חזרה לשלטון — [illegible] ובבחירות דמוקרטיות — בראשותו של המנהיג הצעיר, אלן גרסיה.

[illegible] שלא ראש הממשלה, שמעון פרס, [illegible] מבינים ספרדית והיו פנויים [illegible] בשבוע „משבר מודעי" הגורלי, [illegible] שלא ידעו להפיק את מלוא התועלת [illegible] הקצרה עם האורח הפרואני. גם להם [illegible] ראיון זה, בתרגום עברי.

— באחרונה הגיעה ארצך לכותרות [illegible] הישראלית על רקע פעולות [illegible] של הגרילה („השביל הזוהר") [illegible] בגרילה עצמה בנציגות המקפחים [illegible] מפעולות אלימות גם באשר [illegible] לשלטון אלן גרסיה המרכסיסטי. [illegible] אתם מתמודדים עם התופעה הזו?

„השביל הזוהר" היא אחת התשובות [illegible] העוכר על פרו. זה משבר מבני של [illegible] קפיטליסטית, תלויה ובלתי־מפותחת. [illegible] בעיותיו הקיומיות של האדם. [illegible] היא יצרה עוני, מצוקה ואי־צדק שהיו [illegible] האלימות שאיפיינה, בין היתר, את [illegible] „השביל הזוהר", שהוא תגובת יאוש למציאות. [illegible] צמח „השביל הזוהר" באיזור [illegible] שהוא חבל־ארץ שהשלטון [illegible] לחלוטין משך מאות שנים. ושם [illegible] הקלאים ופועלים חיים בתנאים תת־[illegible].

— אני שומע בדבריך במעט הצדקה לפעילות הגרילה של „השביל הזוהר"...

[illegible] העניים, אבל לא הצדקה. שהרי [illegible] כאן בטרור ולא בגרילה. ההבדל הוא [illegible] בעוד שגרילה מורכבת מאנשים [illegible] שהגיעו למאבק המזוין נגד משטר [illegible] אך תוך כיבוד כללי משחק [illegible] שכוללים אי־פגיעה בחפים מפשע, [illegible] גם לעצמו כמטרה להכות באופן [illegible] כדי ליצור הלם פסיכולוגי, חרדה [illegible] בקרב האוכלוסיה, גם על חשבון קטל [illegible] של אזרחים שאין להם צד בעניין. [illegible] ובעולם כולו לעולם לא היה מהפ־[illegible] אנו אומרים זאת כמתנגדים לכל [illegible] בכוח, שהרי גם ב„א.פי.אר.א." [illegible] שלטון השתמשנו באמצעי כוח [illegible] רודניים — בתקופת המחתרת [illegible] האלימות האנטי־מהפכנית של השלי־[illegible] והדיקטטורי. אלא שכאן מדובר לא [illegible] כוח כדי להגן על הזכויות [illegible] אלא בטרור מטורף ובלי מטרות [illegible] השואף להרוס המערכת בלי להציב [illegible] וכלי לכבד את זכויות האדם [illegible] שהם תובעים שיכובדו לגבי [illegible] הנופלים בשבי.

— מהי האסטרטגיה שהצבתם במל־[illegible] נגד „השביל הזוהר"? האם אתם רואים את הארגון הזה כפסול למו"מ משום שידיו מגואלות בדם טרוריסטי?

מה שאנו מנסים הוא לתקוף את הבעיה בצורה יותר כוללנית לא רק במישור הצבאי, אלא בעיקר נגד המצוקה והעוני, שהם הסיבות והקרקע שעליה צומחת האלימות והטרור. רק על רקע מאמץ אדיר למען שינוי רדיקאלי של המציאות, מוצדקת פעילות אנטי־מחתרתית, שגם היא חייבת לכבד את זכויות האדם הבסיסיות. במסגרת זו גם יצאנו בקריאה לדיאלוג ולהחזרת השלום לאזורנו. הנשיא אלן גרסיה, באחת ההחלטות הראשונות שקיבל עם כניסתו לתפקידו, הקים ועדת שלום שיצרה קשר לכל האזרחים שהיו מעורבים עד אז בפעילות המחתרתית. זאת, מתוך תפישה, שבעוד שפעילות זו עשויה להיות מוצדקת נגד רודנות, אינה מוצדקת נגד שלטון שנבחר על־ידי יותר מ־50 אחוז מהקולות ונתמך היום על־ידי כל הכוחות הפוליטיים, ולא נגד שלטון הנוקט מדיניות שבמרכזה האינטרס הלאומי והעממי ובצעדים אנטי־אימפריאליסטיים, ושמקציבה את מירב מקורותיה לפתרון הבעיות החברתיות הקשות של פרו, כפי שעושה זאת ממשלתו של גרסיה.

קרלוס רוקה — אחריות לאומית

— פרו הצטיירה בשנה האחרונה כאחת המנהיגות בוויכוח הבינלאומי בנושא החוב החיצון של המדינות העניות. מה הפתרון שאתם מציעים לבעיה זו?

אנו רואים בחוב החיצון ביטוי עכשווי לאימפריאליזם ולתלות, ומכאן שדרישתנו למו"מ לשינוי תנאי ההחזר היא חלק ממדיניותנו האנטי־אימפריאליסטית.

המדינות העניות הובלו למצב של התניה חיצונית כתוצאה מהתחייבויות־יתר של ממשלות דיקטטוריות או כאלה שלא היתה להן רגישות חברתית, וביזבזו את הלוואות הענק בפעולות שלא פתרו את בעיית העוני והמצוקה, ולעתים פשוט הגדילו את חשבונותיהם של ראשי השלטון בבנקים בשווייץ. אנחנו רואים כאחריות לאומית להחזיר את 14,000 מיליון הדולר (14 מיליארד דולר) שפרו חייבת לבנקים ולחברות זרות. אבל אנחנו גם מאמינים שבתנאים הקשים של ריביות גבוהות ולחץ של זמן, לא נוכל לעשות זאת. קרן המטבע הבינ"ל לוחצת עלינו לחתום על „כתב התחייבות" אותו אנו רואים ככתב השתעבדות לאינטרסים זרים לפרו. הסיסמה שלנו היא אחריות משותפת עם המדינות העשירות, זאת, מאחר שגם הן אשמות בכך שהיו גמישות מדי — מתוך האינטרס הפרטי שלהן — במתן הלוואות המהוות נטל כה כבד על עמי האיזור. האחריות המשותפת מביאה אותנו לתיזה שהפכה למדיניות: לא נשלם יותר מ־10 אחוז מהכנסותינו מיצוא לשם תשלום החוב החיצון. מכאן, שאם יוקטנו הגבלות היבוא והמדיניות הפרוטקציוניסטית של הממשלות הנרוצות לגבי מוצרי היצוא שלנו, יקטן אף תשלום החוב ונצליח לפרוע אותו במהירות רבה יותר. קביעת תקרה של 10 אחוז היא קביעת זכותנו הריבונית להחליט איך ומתי נשלם את חובנו המוסכם. עמדה זו אמנם ניתנת לוויכוח, אך היא מוצקה למדי. לדעתנו, היא תאומץ בקרוב על־ידי מדינות העולם השלישי, שיבינו את הצורך בהעמדה של חזית מלוכדת ובאלטרנטיבה אפשרית מול המדינות העשירות ובחתירה לסדר כלכלי חדש וצודק יותר בעולם כולו. הדרישה מנציג קרן המטבע לעזוב את לימה בי"ג בחודש היא הביטוי לנחישותנו בעמדה זו.

האינטרנציונל הסוציאליסטי בפרו

— ב־20 ביוני השנה ייפתח קונגרס האינטרנציונל הסוציאליסטי בבירת פרו, לימה. איך, לדעתך, זה עשוי לתמוך בעמדתכם המיליטאנטית לגבי החוב?

התשובה אינה פשוטה כלל וכלל. מיום שעל אף שהאינטרנציונל הפסיק זה מכבר להיות ארגון אירופי והזמין נציגים מהעולם כולו, נוכחתי באחרונה לדעת בפגישת־הכנה שהשתתפתי בה במדריד, שעמדתן של מדינות אמריקה הלאטינית והעולם השלישי עדיין אינה מיוצגת כהלכה באינטרנציונל, במיוחד בנושא רגיש כמו החוב החיצון. בו מעורבים לעתים חברות האינטרנציונל, משני עברי המתרס. לדעתנו, המפלגות הסוציאליסטיות במדינות העשירות, בחלקן בשלטון או בעמדות השפעה ולחץ חשובות, חייבות להוכיח את הסולידריות שלהן עם העולם השלישי [illegible]. אין שום תועלת להשתתפותנו באינטרנציונל אם סולידריות כזו לא תתקיים, משום שהיא אחד העקרונות הבסיסיים של הארגון. עד כה מצאנו אוזניים קשובות לטענותינו בקרב חברי האינטרנציונל. יש לקוות שהקונגרס בלימה יהיה במה נאותה לדיון באחריות המפלגות הסוציאליסטיות ביחסי צפון־דרום.

המדיניות החדשה של ארה"ב

— האם, לדעתך, אנו עדים להתגבשות מדיניות חדשה של ארה"ב בעולם השלישי, המוצאת ביטוי בהפסקת התמיכה במהלומי שלטון, כמו שהתחולל בהאיטי או בפיליפינים?

לדעתי, אין מדיניות חדשה של ארה"ב. והוכחה לכך יש בפיליפינים ובהאיטי [illegible] שבה פועלת ארה"ב נגד העם בניקראגואה. העובדה שהאמריקנים איפשרו את החלפתם של דובאליה או מרקוס, [illegible] שנים בניהול העם של עמי הפיליפינים והאיטי, אינה אלא ביטוי לאינטרסים [illegible] של ארה"ב ולא להתחשבות באינטרסים של העמים הנידכאים. אך כרגיל, ארה"ב פועלת [illegible] של ניקראגואה [illegible]. האמריקנים [illegible] את השלטון הסנדיניסטי ומאשימים אותו בכך שאינו עונה על כל כללי הדמוקרטיה המערבית [illegible] כלכלית וחברתית. זאת, כדי לקבל על עצמם את האחריות [illegible] שהמשטר האמריקני היה התמיכה העיקרית של הדיקטטורה האכזרית של סומוזה בניקאראגואה. [illegible] ארה"ב [illegible] שמאחורי כל פידל קאסטרו יש איזשהו רודן כמו בטיסטה, ומאחורי כל בטיסטה, סומוזה, דובאליה או מרקוס עמדו תמיד האינטרסים האמריקניים. ומכאן שאין עליהם להיות מופתעים מהתגובה האנטי־אמריקנית שמפתחים העמים בתהליך השחרור.

עקרונות לפתרון במזרח־התיכון

— עמדת ארצך במשך השנים היתה [illegible] בנושא העימות הערבי־ישראלי. מהי עמדתה הרשמית של ממשלת אלן גרסיה לגבי הסיכסוך באזורנו?

אנחנו דוגלים בצורך הדחוף לחיפוש דרכים ליישוב הקונפליקט ולהבטחת השלום באזור כה [illegible] זה של העולם. זאת, על בסיס כמה עקרונות. העיקרון הראשון הוא הכרה בקיום ובהתקיים של כל מדינות האיזור בגבולות מוכרים ובטוחים. דבר [illegible] בישראל וגם במחויבות למדינה שקמה בעידוד ובתמיכת הקהילייה העולמית והאומות המאוחדות. העיקרון השני הוא ההכרה בזכויות הבלתי־מעורערות של העם הפלשתיני, הכוללות את זכותם לשלטון עצמי במסגרת טריטוריאלית, שחייבים להיות מושגים בהסכם בין הצדדים המעורבים בעימות. העיקרון השלישי הוא שלילת המלחמה, השימוש בכוח והטרור כאמצעים [illegible]. [illegible] השלום באיזור זה חיוני לשלום העולם ומכאן שיש לחפש את [illegible] של כל המדינות והמעצמות כדי לפתור באופן סופי את הקונפליקט הערבי־ישראלי.

סקר להמונים

(סוף מעמוד 6)

[illegible] על סמך „תוצאות" שכאלה נבנים תלי תלים של תיאוריות פוליטיות, מתפרסמות [illegible] — לא פעם היסטריות, — נערכים [illegible] עיונים וימי עיון להגנה על הדמוקרטיה, [illegible] תוכניות לימוד חדשות והמגיבים [illegible] מפרסמים צחצוחי לשון על כל [illegible] תקשורת ותחת כל עץ טלוויזיוני רענן.

לא פעם מדובר בגניבת־דעת־קהל [illegible] לא כגנבים בלילה, אלא מתוך [illegible] מקצועית, המתכסמת על יומרה [illegible] „מדעית" ועשיית הון עתק מהשכרת [illegible] מדעי זה לכל דורש ולכל המרבה. [illegible] עיתוני ישראל הפכו את פינת־הסקר [illegible] המדורים החשובים והקבועים שלהם. [illegible] זו מתחרה בפובליציסטיקה ומכריע אף [illegible] מדורי הרכילות. מתקיים פולחן של [illegible] — ואין מי שלא נוטל חלק [illegible] לא הועילו מפחי הנפש של סקרי [illegible] האחרונות. המיתולוגיה בסקרים שוב [illegible] מקום מכריע בהתנהגות [illegible].

[illegible] לא רק שאלת האמינות, שהיא ביסודה [illegible] מוסרית, ראויה לעיון. קיימת בעיה [illegible] הקשורה להגינות תהליך הבחירות. [illegible] ההנחה כי חלק מן הבוחרים נוטה [illegible] את הצבעתו על פי הכלל של אחרי [illegible] — או אז, כאשר מתפרסם סקר, [illegible] או בלתי אמין, המעניק לקבוצה פוליטית מסויימת יתרון, ערב בחירות, הוא עשוי להטות חלק מן הבוחרים לטובת החזק.

יש ודאי בוחרים אשר ליבם נכמר בתוכם מול כל חולשה. בוחרים שכאלה עשויים לתת כתף ופתק הצבעה לטובת החלש. כך או כך, עצם פירסום הסקרים, ערב בחירות, עשוי להשפיע השפעה של ממש על תוצאות הבחירות. עניין זה יש בו הפרה גסה של כללי המשחק הדמוקרטי והוא חמור שבעתיים בחברה בה אין מניעה לפרסם סקרים יזומים, מזוייפים, בלתי אמינים, אשר נועדו מראש להטות את הכף לכאן או לכאן.

עניין אחר נוגע לעצם שיטת הדמוקרטיה הייצוגית. הסתמכות יתרה על סקרים־משאלים אלה יוצרת אוירה של דמוקרטיה ישירה. כל הנימוקים שאנו משמיעים נגד משאלי־עם, נימוקים אנטי־פופוליסטים, אנטי־וולגריים, נכונים במידה כזאת או אחרת כאשר אנו עוסקים בסקרים. אווירת הגררות אחרי „קול העם" כמוה כסגידה לעקרון „קול המון כקול שדי". תעתוע זה של מדעי ההתנהגות משבש עד מאד את היתרון של דמוקרטיה ייצוגית המעדנת את קול־ההמון ומעניקה למנהיגות הנבחרת מרחב מחייה מוביל תחת ההגררות אחרי כמו־רצונות של הציבור: „כמו־רצונות", שהרי אמינות הסקרים מפוקפקת.

הנושא כאמור נמצא בעיון מועצת־אירופה ומעסיק חלק מן המחוקקים.

באוסטריה אין כל פיקוח על סקרי דעת הקהל; בבלגיה החל תהליך חקיקה טרומי, שמגמתו לאסור פרסום סקרים בכל תקופת מערכת הבחירות, תקופה של 30 יום; בקפריסין, אין מגבלות; בדנמרק אין הגבלות; בצרפת קיים מינהג של ריסון־עצמי המכובד על־ידי העיתונות החשובה בתקופה של שבעה ימים של לפני בחירות. עניין זה לבש צורה סטטוטורית; בגרמניה המערבית הבקרה הפורמלית היא מצומצמת. אך המכונים השונים אינם נוהגים לפרסם סקרים בשבוע אחרון של מערכת הבחירות; ביוון אין מגבלות לפרסום סקרים; באירלנד אין מגבלות; בלוקסמבורג קיים איסור של פירסום סקרים בחודש האחרון של מערכת הבחירות; בהולנד אין מגבלות; בנורווגיה אין מגבלות לפרסום תוצאות סקרים, אך קיימים סידורים נוקשים בדבר קבלת רשיון לעיסוק בסקרים; בפורטוגל אסור לפרסם סקרים במשך כל תקופת הבחירות, אך מותר להזמין סקרים לצרכים פנימיים של המפלגות; בספרד אסור לפרסם תוצאות סקרים בחמשת הימים האחרונים של מערכת הבחירות. החוק הוא דווקני ונוקשה. בשוויץ אין מגבלות חוקיות אך קיים קוד נוקשה ומוסכם על כל כלי התקשורת ועל מכוני־הסקר המחייב פיקוח מקצועי־אקדמי; בבריטניה מתקיים ויכוח פוליטי נוקב ורצוף בשאלה זו. אך לפי שעה אין כל הגבלות על פרסום סקרים, אפילו ביום הבחירות עצמו; באוסטריה ברדיו ובטלוויזיה קיים איסור לשדר סקרים במשך כשבוע לפני הבחירות וגם לא ידיעות הקשורות למועמדים או ליחס הציבור למועמדים השונים; בקנדה אושר ב־1984 תיקון לחוק הבחירות, האוסר במשך 28 ימים של טרם בחירות כל פרסום של סקרי־דעת קהל; בארצות הברית, מתקיים ויכוח נוקב בשאלת הסקרים, אך טרם גובשו הוראות מגבילות. לא כל שכן חוקים.

ניתן לסכם תמונת המצב כך:

סידורים חוקיים ואחרים להגבלת סקרי דעת־קהל, ערב בחירות במדינות דמוקרטיות

א. העדר כל פיקוח: אוסטריה, קפריסין, דניה, אירלנד, איטליה, ליכטנשטיין, נורווגיה, שוודיה, שווייץ, בריטניה, ארצות־הברית.

ב. סידורי הגבלה חוקיים מסויימים: בלגיה, קנדה, לוקסנבורג.

ג. הגבלה בינונית: אוסטרליה, גרמניה המערבית, תורכיה.

ד. הגבלות חוקתיות מוחשיות: צרפת, פורטוגל וספרד.

ישראל היא איפוא מדינה דמוקרטית מן הסוג שבו טרם הוטלו כל הגבלות על ביצוע סקרי דעת־קהל ופרסומם. יתר על כן, גם בעתיד נקרא באותו שבוע, בשני עיתונים שונים, על כך שכהנא נתמך על־ידי 3 אחוז מן המצביעים וגם 8 אחוז, וכי לר"צ יש 4 מנדטים וגם 7, וכי הליכוד יזכה ב־28 או 24 או 34 מנדטים ולבסוף יסתבר שגם זה וגם זה היו כלא היו והתעתוע — תעתוע נמשך.

פעילות ר"צ במאבק על הדמוקרטיה

בתגובה לכתבתו של [illegible] ביום 11.3.86 אני תמה שאדם משכיל [illegible] לא ראה ולא שמע על פעילותה של ר"צ בנושאים כמו המאבק על הדמוקרטיה ונגד הגזענות ובניהול מאבקים של הערבים בישראל לשוויון זכויות. [illegible] האם הופעותיהם של חברי הכנסת והחברים אחרים של ר"צ ברוב בתי־הספר בארץ, במסגרת שנת החינוך לדמוקרטיה, אינן [illegible] של התלמידים. [illegible] בתוצאות הבחירות בבתי־הספר [illegible]? האם עלינו לנאום בכיכרות נצרת, אום־אל־פחם [illegible] כדי להוכיח את פעילותנו בתחומים האלה? להלן מספר דוגמאות למאבקים שר"צ מנהלת [illegible]:

1. מאבקם של עקורי הכפר הערבי עין חוד, שמנהל מקרקעי ישראל [illegible] לעוקרם מאדמתם [illegible].

2. מאבקם של תושבי הכפרים [illegible] שמנהל מקרקעי ישראל דורש מהם הוכחה לבעלותם על קרקעות שנרכשו מאנשים פרטיים או בכפרים הללו.

3. [illegible] הקרקעות בנצרת, שנחשף על־ידי ח"כ יוסי שריד [illegible] ליערכה רבה בקרב ערבי ישראל.

4. הצעת סיעת ר"צ בכנסת [illegible] שהונחה על שולחן הכנסת לפני מספר שבועות.

5. [illegible] של ר"צ [illegible] בוועדת הכספים של הכנסת, להשוות את מענקים של היישובים הערביים בקו העימות למענקים של היישובים היהודיים שם.

במקביל לכל זה, אין בר"צ מחלקה ערבית. [illegible] התנועה פתחה שתי לשכות לפניות הציבור לשירות התושבים הערביים. האחת בנצרת והשנייה בעכו [illegible] והגליל המתחתון, לשכה שלישית עומדת להיפתח בקרוב במשולש.

בשנה וחצי האחרונה הוקמו סניפים של ר"צ ונוסדו קבוצות פעילים בנצרת, שפרעם, עכו, כפר [illegible], אום אל־פחם, [illegible] ועוד [illegible] נוספות.

באחרונה התקיים דיון בשתי ישיבות של מזכירות ר"צ בנושא בעיותיה [illegible] של האוכלוסייה הערבית בישראל. [illegible] את דעתו בנושא ודברי אלה [illegible] לדברים [illegible] לו.

ר"צ היא המפלגה היחידה בארץ שמתקיים בה שוויון גמור בין יהודים וערבים. כאשר היהודים הם ציונים ושותפים לרעיון התחיה הלאומית של העם היהודי והערבים הם פלשתינים הדוגלים ברעיון התחיה הלאומית של העם הפלשתיני. [illegible]

ציבור הולך וגדל בקרב האוכלוסייה הערבית הישראלית הנוהר לתנועה ר"צ בציבור המקבל את רעיון ההגדרה העצמית של שני העמים, ורוצה לקחת חלק במאבק המשותף של ערבים ויהודים למען חברה ישראלית צודקת, שוויונית ושוחרת שלום.

נג'יב אבו־רקייה, כפר מייסר
חבר הנהלת תנועת ר"צ

בין חדרה לנירנברג

שחור על גבי לבן התפרסמה בימים אלה בעיתונות הישראלית הידיעה ה„מלבבת" בדבר כריתת ברית ערים בין חדרה הישראלית, לבין מולדת חוקי הגזע האנטישמיים והנאצים, העיר הגרמנית נירנברג. העין קוראת והלב כואב: האמנם בכך — התיתכן ברית בינינו לבין העיר שחוקיה פתחו שערים לגיטימיים לכבשני ההשמדה באושוויץ, והניחו את היסוד למסע ההשמד של העם היהודי?

האם שאלו פרנסי העיר חדרה את פי תושביה להסכמתם? האם נתנו דעתם למה שמסמלת נירנברג לעם היהודי וכיצד זה מלאם לבם לעשות כדבר הזה בעוד דור החותמים על חוקי נירנברג עדיין חי וקיים בעיר זו?

כבן חדרה, וכמי שגדל וחי בה בעבר מרבית שנותיו והכיר היטב את מייסדיה, פועליה ותושביה — אנשים שלא נכנעו לאכזריות גורלם בין הביצות וידעו להתמודד עם הקדחת, אפילו במחיר חיים — אני בטוח שהם מתהפכים כיום בקברותיהם בכליפה וזעם לנוכח ה„ברית" שנכרתה בימים עם הסמל השנוי של הנאציזם. נירנברג היא כסמל, שהכרח לציין את מפלצתיותו הבלתי אנושית. היא היה והוא יישאר בזה לדורות הבאים ואיש אינו רשאי לשכוח זאת.

עזרא ריבליס, יד מרדכי

אין המערכת מחזירה כתבי־יד מכתבים השולחים אליה

חיפה, חיפה!

מאת יואב אביב

לחיות כאן להרגיש במזרח הרחוק

מי שרוצה לחיות בארץ ולהרגיש במזרח הרחוק, כדאי לו למהר ולעבור להתגורר בחיפה, עיר העתיד. חבר מועצת העיר יונה יהב הציע השבוע למועצה לדון מחדש בהנהגת „תוכנית סינגאפור" בשכונת הדר־הכרמל, ולהביא לסריתה ושיגשוגה המסחרי של השכונה.

עו"ד יונה יהב, חבר מטעם סיעת המערך במועצת העיר, סבור ככל הנראה כי חיפה חייבת לחדש משהו לעם ישראל. לאחר שסנדלי דנוור הועתקו מתל־אביב וירושלים וגם המידרחוב לא יהיה הראשון בארץ, עו"ד יהב חושב כי „תוכנית סינגאפור" בחיפה תהיה להיט.

בטיוטת הבקשה לדיון כותב יהב, כי לאחר שהעירייה אישרה הקמתם של מספר פרוייקטים חדשים, כמו מגדל הנביאים, המשביר המרכזי והמידרחוב שעדיין לא החל לפעול ברחוב נורדאו, נוצר מצב של עומס כבד בתנועה, שילך ויגבר עם השלמתם של כל הפרוייקטים. לדעת חבר המועצה המכובד, הפתרון הוא אימוץ השיטה שהופעלה בסינגאפור בהצלחה כה גדולה, והתאמתה עם „מספר קטן" של שינויים לתנאים הטופוגרפיים של חיפה. שכונת הדר הכרמל חוזרת לימי הזוהר, אומר יהב, היא הופכת מחדש ללב העיר ולמרכז העסקים והמסחר שלה. אך שלא כמו פעם, היום התשתית התחבורתית לא תוכל לשאת בנטל. לכן יש למנוע מאורחים להכניס את רכבם הפרטי למרכז העיר.

על פי הגיון מעוות זה, שהוא נחלתם של חלק לא קטן מחברי מועצת העיר, בקרוב מאוד תהפוך חיפה למרכז מסחרי של תל־אביב. ואם שכל בקודקודו של צ'יץ עליו למהר ולהוסיף עוד שתי שכונות מגורים צפונית לתוכנית ולרמת־אביב, כדי להגיע לחיפה ולכלול אותה בתחומו. אז ייפתרו בוודאי בעיות התנועה של תל־אביב, ואנו החיפנים נסכים אולי לעבור וליישב את קריית־שמונה.

חבר מועצת העיר ניסים שרם הגיש השבוע, שלא במתכוון וללא כל תיאום מראש, שאילתה שיש בה כדי להנחית סטירה מצלצלת על פני אלה המתיימרים לסגור את חיפה לתנועת כלי־רכב. שרם מגלה, מבדיקה שערך ומתלונות סוחרים שהגיעו אליו, כי חלה ירידה חדה במכירות בתי־העסק במרכז הדר הכרמל בגין אותה רעה חולה, הפעלת סנדלי דנוור. שרם מבקש ממועצת העיר להקצות לאלתר מקומות חניה חליפיים לאלה שנעלמו עם הפעלת „תוכנית דנוור", הגורמת נזק לבעלי העסקים. בשאילתה הוא טוען עוד, כי הקהל, בגלל קשיי החניה, פשוט מדיר את רגליו מהחנויות, האמורות ליהנות ממיעוט התנועה. על־פי חשיבתו של יונה יהב, השיגשוג עלול להפוך לדעיכה ומוות מהיר, אולי ללא כל גסיסה.

חברנו הנכבד יונה יהב. אנו הישראלים, והחיפנים בפרט, לא נולדנו בתוך מכונית. אך שלא כמו חברים מסויימים במועצת העיר, המנסים לסובב את גלגל הקידמה הטכנולוגי לכיוונים הרצויים להם ולפעמים לעוצרו ולהחזירו אחור, פשוט איננו רוצים להיגרר ביום קיץ חם שטופי זיעה על פני עשרות הקילומטרים הרבועים של המרכזים המסחריים בהדר הכרמל, עם חבילות על גבינו, ואיננו רוצים להינעל בבית מסחר הגשם והרוחות בחורף, ובמיוחד בעיר כשלנו. בה אין רחוב אחר ללא זווית שיפועית לכיוון זה או אחר, וזוהי אולי אחת הסיבות לכך שחיפה משופעת בכלי רכב, יחסית לערים אחרות בארץ. חוץ מזה אני בטוח, שבניין העירייה יישאר מחוץ לתחום — הרי ראש־העיר לא יבוא ברגל — בדיוק כמו אותה מדרכה שלצידה חונים כלי־הרכב של עובדי עיריית חיפה בלי לקבל דו"ח, ואילו מצידה האחר נועלים את תושבי העיר שאינם עובדי עירייה.

הרשה לי גם להפנות את תשומת ליבך למחקרו של ד"ר אילן סלומון, ממכון ירושלים, הטוען כי יש להגביל את חופש התנועה, אך קובע במפורש כי „תוכנית סינגאפור" זהו עסק פוליטי טהור, שיש בו כדי להשפיע על תוצאות הבחירות לראשות העירייה. אני בטוח שיימצאו כאלה שישמחו לאידו של גוראל ואני בטוח ששמרנותו החיפנית תביא אותו לכהונה נוספת אם לא תונהג „תוכנית סינגאפור" בחיפה. אז מה לך, חברו לסיעה, הרצון העז להפילו הרי „תוכנית סינגאפור" של גוראל עוברת כבר היום, בלי לעורר מהומות. כפוליטיקאי מנוסה הוא החל בסגירת קטע קטן של רחוב הנביאים רק במוצאי שבתות. אחר־כך המציא את מידרחוב נורדאו, שבקרוב ייסגר לתנועת כלי־רכב. אחר־כך החליט שבגשר רושמיה (הגשר הרעוע, שמים חוזרים ליסודותיו והוא עומד להתמוטט) ינועו בשעות הבוקר רק אוטובוסים ומוניות. אתה בוודאי שם לב, מר יהב, לאט־לאט אבל בעיקביות ועל בטוח הוא יסגור לנו לבסוף את העיר. אז למה לרוץ קדימה. אולי כדאי לך לעבור לקריות לשבוע, לשמוע מה יש להם להגיד על תוכנית הקלת עומס התנועה בתוך חיפה. להיתקע כמוהם בפקק תנועה ענק משעה שבע ועד תשע, בגלל שחכמי העיר החליטו לסגור את גשר רושמיה בשעות הקריטיות, כדי להקל על זרימת התנועה הציבורית, ולהסתכל היטב בתוך אותם פקקי תנועה ולראות, כיצד גם התנועה הציבורית תקועה בהם.

למה שפעם אחת לא תהיו מקוריים באמת כאותה מועצה, ולא תכינו בעזרת המומחים תוכנית ממשית? אפילו משהו כמו תוכנית סינגאפור עם פתרונות אלטרנאטיביים: למשל, מגרשי חניה בכניסה לשכונה, עם רכב חשמלי קל וקטן לתנועה בתוך השכונה, כדי שכל ישיש וישישה, צעיר וצעירה, יוכלו לטייל על פני השטח הגדול אותו אתה מבקש לסגור; אולי חשמלית סובבת בתדירות גבוהה במרכז העיר; אולי גשרון או שניים שיקלו את מצוקת התנועה, וכמובן, כל אלה תוך מחשבה בריאה, שמא חס וחלילה יישארו אותם פרוייקטים נפלאים מיותמים מקונים.

עודפי החלב והחמאה — עונתיים בלב

במלאי של „תנובה" יש 1500 טונות חמאה, ועד סוף מאי תגדל כמות החמאה ל־1800 טונות — מסר יוסלה יורוביץ, מנהל אגף החלב ב„תנובה". לדבריו, כל המלאי הזה ייעלם בחודשי הקיץ הקרובים.

הוא הוסיף, כי במלאי גם 1700 טונות אבקת חלב, ועד סוף החודש הזה תגדל הכמות ל־2500 טונות ואולי ל־3000 טונות. גם אבקת החלב לא תענה על הצרכים ויהיה צורך לייבא עוד כ־1000 טונות אבקת חלב. כמות החמאה תספיק, עקב הצורך במלאי אופרטיבי ש 400 עד 500 טונות, שהוא חיוני כדי לענות על השינויים בביקוש.

יורוביץ הזכיר, כי בשנת 1984/85 (1 באפריל 1984 עד 31 במארס 1985) עמדו מיכסות החלב המאושרות ליצרנים והזכאיות לסובסידיה על 745 מיליון ליטר. הביקוש היה 767 מיליון ליטר והייצור בפועל היה 771 מיליון ליטר. כלומר, חריגה מהתכנון בשיעור ל 3.5 אחוזים. „החלב החריג", ציין, הלך לתעשיית הגלידה. „זהו חלב שאינו מסובסד וכך נתנה הממשלה ממתנה של 22 מיליון ליטר חלב בלי סובסידיות". לדבריו, הממשלה העלתה את המיכסה ל־771 מיליון ליטר, בעקבות העלייה בביקושים. לפי נתוני „תנובה", עומדת הצריכה על 785 מיליון ליטר. הייצור הצפוי בפועל הוא כ־800 מיליון ליטר. כלומר, חריגה של 3.7 אחוזים, כאשר החלב החריג יופנה, כאמור, לתעשיית הגלידה. עוד ציין, כי הצטברות מלאי החמאה במחסנים של „תנובה" איננה תופעה יוצאת־דופן — כל קיץ יש ירידה בתנובת החלב. באוגוסט 1985 היתה ירידה גדולה בתנובת החלב של כ־12־10 אחוזים. בגלל חמסינים כבדים, נוצר מחסור מיידי והיה צורך לייבא 6000 טונות אבקת חלב ו־650 טונות חמאה.

יורוביץ' טוען, כי יצרני החלב לא עברו על המיכסה השנתית הכוללת, ולכן הגבירו את הייצור ברבע הראשון של 1986. בהשוואה לרבע הראשון של 1985, עלה ייצור החלב כ־11 אחוז, אך בחישוב שנתי עלה הייצור בשנת 1985/86 רק בכ־3 אחוזים. נוצרו עודפים זמניים, שכוונו מיד לתעשיית הגלידה. „אין כאן חריגה", הוא קובע, „יש עודף, וזה קורה בעונה זאת כל שנה". הוא דוחה את הפירסומים כאילו ייצאה „תנובה" 500 טונות חמאה במחירי הפסד. לדבריו, התקיים לפני מספר חודשים דיון על אפשרות לייצא חמאה. היה ברור, שאם יהיה ייצוא יבוצע במחירי הפסד. אולם עד מהרה… כי אין חמאה לייצוא ולכן „תנובה" לא… אפילו גרם אחד של חמאה.

ניתן להגדיל הביקוש

אביק ריכן, מזכיר התאחדות… מסר כי המצויין את שנת… ב־1984/85 היא העונה ש… היתה מזערית, בין 3.5 ל־4 אחוזים… הכלכלן של המועצה לייצור חלב… השמירה על מיכסת החלב… החריגה ממנה… התפלגות ייצור החלב על פני… בחודשי הקיץ יולי אוגוסט… בגלל החום הכבד, ואילו… בינואר, פברואר, מארס ואפריל… הייצור — הכל במסגרת המיכסה… זמני ועונתי. הגידול בייצור… הוא, לדבריו, בשיעור של בין… לשנה ומתאים לגידול בביקוש.

לטענתו, אפשר להגדיל… עוד יותר, בשל מחירו הזול… אחרים. זוהי בעיה שמתלבטים… לה פתרון.

חיים…

המרכז החקלאי לנחמקין:

לחתום מיד חוזי חכירה ארוכי־טווח

המרכז החקלאי פנה אל שר החקלאות אריק נחמקין, בתביעה לפעול לכך שהד־חיות החוזרות ונשנות, והעיכובים בדיוני מועצת מקרקעי ישראל בנושאי חכירה לדורות לקיבוצים, יגיעו לקיצם והחוזים אכן ייחתמו בהקדם.

פניית המרכז החקלאי אל שר החקלאות באה בעקבות ישיבת מזכירות המרכז החקלאי, בה נמסרה אינפורמציה על העיכובים החלים בדיוני מועצת מקרקעי ישראל בכל הנוגע להחכרת הקרקע לתקופה ארוכה ליישובים קיבוציים. בהסבירו את הרקע לפנייה אמר שמחה אסף, מזכ"ל המרכז החקלאי, כי החוזה שמדובר בו קיבל אישור לחתימה ע"י הוועדה החקלאית של מועצת המינהל כבר בשנת 1983. בינואר 1984 החליטה מועצת מקרקעי ישראל. בראשות שר החקלאות דאז, פסח גרופר, כי הוועדה החקלאית תדון מחדש במספר השגות שהועלו לגבי חוזי החכירה־לדורות של הקיבוץ, ותביא סיכומיה לישיבה הקרובה של המועצה. בה ייחתם העניין סופית. למעשה הובא הדבר לדיון רק ב־10.7.84, ואז הסמיכה המועצה את המינהל לחתום חוזי חכירה עם אותם קיבוצים שאצלם הסתיימו ההכנות לרישום.

אולם למרות כל אלה, ו… נוספות, הנמשכות עד היום הזה, לא נחתם הדבר עד כה ובישיבה האחרונה של המועצה ב־15.4.86, סוכם שוב כי בישיבה הבאה תתקבל ההחלטה הסופית לחתום על החוזים.

מזכירות המרכז החקלאי החליטה לפנות לתבוע משר החקלאות כי יפעל… שאכן כך יקרה… המרכז החקלאי באילו אמצעים… להבטיח את זכויות המתיישבים.

דיפלציה גרועה מאינפלציה

מדינות המערב מקבלות בדרך כלל בברכה את הירידה החדה במחירי הנפט בשוק העולמי. אך יש גם המסתייגים. האמריקנים ייווכחו לדעת שדיפלציה גרועה מאינפלציה, ניבא לסטר תורו מאוניברסיטת היוקרה אם.איי.טי. לדבריו, „בשיש אינפלציה, השאלה הבסיסית היא מי יתעשר מהר יותר. אבל בשיש דיפלציה, מישהו פושט את הרגל".

שעה שהאמריקנים שרויים במצב רוח מרומם מאז ירד מחיר הבנזין לכרבע דולר הליטר, ולנוכח שיעור האינפלציה, הנמוך ביותר זה שנים, כבר מצטברות ידיעות על פשיטות־רגל במדינות טקסאס, לואיזיאנה ואוקלהומה ובאזורים אחרים בהם יש שדות נפט. ביוסטון שבטקסאס כ־200,000 יחידות דיור עומדות ריקות, משום שאין עבודה בשדות הנפט שבקירבת העיר. הבנקים ומוסדות אחרים הנותנים הלוואות נמצאים תחת לחץ וממשלות המדינות מקצצות בשירותים.

מאז ירדו מחירי הנפט מ־30 דולר החבית, לפני חצי שנה, למחיר הנע בין 10 ל־15 דולר החבית, תפס מיגזר האנרגיה מקום לצד המיגזר החקלאי הסובל זה מכבר ממשברים, ושני מיגזרים אלה נחשבים לנפגעים ביותר בכלכלה האמריקנית. אולם יתכן שהתוצאות יהיו חמורות יותר במגזר האנרגיה.

ענף האנרגיה מצטרף לשפל בחקלאות

„במגזר החקלאי ההתפתחות איטית יותר, משום שחקלאים מאוהבים באדמתם ויעשו מאמצים עליונים להוסיף ולהחזיק בה", מציין פרופסור תורו, „אבל משקיעים במקרקעין ובנקאים אינם מאוהבים בעסקות שלהם והם פשוט מוכנים להפקיר אותן, אם אינם מרוויחים מהן". לדבריו, גם אם לא יוסיפו המחירים לרדת, ייאלצו בנקים במדינות הנפט, שכבר נתנו הלוואות גדולות להכרית נפט וחברות הכנות המספקות ציוד לשדות הנפט, לשנות לגמרי את פעילותם. „אפילו רק יוסיפו המחירים להישאר כרמתם הנוכחית, נהיה עדים בקרוב להתפתחויות עגומות", אמר.

ויליאם סיידמן, יו"ר החברה הפדרלית לביטוח פקדונות, אמר בשבוע שעבר לוועדה לבנקאות של הקונגרס האמריקני, כי הוא צופה עלייה במספר ההלוואות הבעייתיות בבנקים של מדינות דרום־מערב ארה"ב. הוא עודד את הממשלה להכניס הקלות לחוקים המחייבים אותה לקחת לידיה בנקים מתמוטטים, כדי לצמצם את מספר הבנקים שיהיה עליה להציל.

כבר כיום מורגשות במשק האמריקני הבעיות של תעשיית האנרגיה. בפברואר חלה האטה במכירת דירות חדשות, ובחודש מארס שיעור האבטלה לא השתנה. כמעט ומספר מקומות העבודה בתעשייה ירד ב־40,000.

עם זאת, למרות הבעיות המיידיות סבורים מומחים רבים, שיתרונות הנפט הזול עוד יורגשו ולדעת הכלכלן אלן סיני, מחברת ההשקעות שירסון והאחים להמן, „מאוחר יותר, באביב ובמחצית השנייה של 1986, יהיו התפתחויות חיוביות בעקבות האינפלציה הנמוכה, שיעורי הריבית הנמוכים והאנרגיה הזולה של השנה שעברה".

הכלכלנים נרימן בהרווש ורוברט וסקוט, מבית־הספר לכלכלה וארטון, חוזים עלייה ניכרת בתל"ג בחצי השני של השנה, ולדעתם היא תימשך גם בראשית 1987. הם צופים צמיחה של 4.6% בששת החודשים הקרובים של השנה, ושל 4% בשנה הבאה. אם תתאמת נבואתם, ייהנו האמריקנים מההתאוששות הכלכלית השנייה בגודלה מאז מלחמת העולם השנייה.

ההשפעה שלילית גם בנורווגיה

אולם בינתיים לא רק האמריקנים חשים בצד השלילי שבירידת מחירי הנפט. כלכלת נורווגיה — מדינה שהתרגלה לאחת מרמות החיים הגבוהות בעולם, ולמערכת סעד עניפה שמומנה באמצעות יצוא הנפט שלה — מתנודדת לנוכח הפסקת ייצור הנפט והגאז מבארותיה בים הצפוני.

הירידה החדה במחירים הפחיתה את הכנסות נורווגיה מנפט בכ־75%. מקור הכנסה זה התייבש לחלוטין בשבוע שעבר, כששבתו פועלי מגדלי הנפט העובדים בבארות הנורווגיות הנמצאות בלב ים. יום לאחר שפתחו בשביתה הצטרפו אליהם 102,000 פועלי תעשייה, שהושבתו על־ידי מעבידיהם לאחר ששני הצדדים לא הצליחו להגיע לידי הסכם עבודה חדש, לדברי פקידים ממשלתיים. שני הסיכסוכים עולים לנורווגיה כ־41 מיליון דולר ליום בהכנסות אבודות.

משרד האוצר הנורווגי איננו אופטימי. לפי דיווח שלו, אפילו יעלו מחירי הנפט ל־15 דולר החבית, עדיין יירדו הכנסות הממשלה מ־6.3 מיליארד דולר ב־1985 ל־4.7 מיליארד השנה. אולם עדיין יש לנורווגים רזרבות גדולות של מטבע חוץ שצברו בימים הטובים כאשר הנפט נמכר ב־30 דולר החבית. הממשלה מושכת מכספים אלה, במטרה למנוע את התמוטטותן של תוכניות סעד.

„צימצומן הדרמאטי של הכנסות הנפט כבר הקטינו את הכנסות הנפט שלנו מ־16.4 מיליארד דולר באוקטובר 1985, ל־12.3 מיליארד דולר כיום", אמר שר האוצר הנורווגי, רולף פרסטוס. לדבריו, „אם המצב יוסיף להיות חמור, תיאלץ נורווגיה ללוות כספים בשוק העולמי, לראשונה זה שש שנים".

פרסטוס אמר, כי נורווגיה שולטת ב־2% בלבד של תפוקת הנפט העולמית, וכי אין בכוונה להעלות את מחירי הנפט. באופן אירוני, הידיעות על השביתה בשדות הנפט הנורווגיים גרמו לעלייה של כמעט שני דולרים לחבית במחירי הנפט בשוק הפתוח, למרות שידוע כי השוק מוצף.

חוגים כלכליים בנורווגיה מודאגים ביחס ליכולתן של תעשיות נורווגיה, מלבד תעשיית הנפט, להתחרות בשוק העולמי. שיעור האינפלציה כיום הוא 6% לשנה, והם צופים פיחות מאוחר יותר השנה.

למאזן סחר החוץ של נורווגיה צפויה ירידה חדה — מעודף של 3.5 מיליארד דולר השנה לגרעון של 4.5 מיליארד בשנה הבאה. כרוב המדינות, לא תרוויח נורווגיה מנפט זול, כיוון שרוב בתי־החרושת… ממונעים בכוח הידרו־אלקטרי… תמריצים, פטור ממס… כדי להחיות תעשיות… הנפט. אולם שר האוצר אמר, כי… מצב יצטרך לבוא… ציבוריות.

הוא גם ציין שיש צורך… ההוצאות הפרטיות… תוצאה של מתן הלוואות… הבנקים, והדבר… החיים. אולם יש… לבין מאמצי… ובגבוהים, במטרה לעודד השקעה… המקומיות.

„ההכנסות יורדות, ונצטרך… התגוננות, הוצאות… בתחום הציבורי… להמיט אסון על הכלכלה…" … האוצר הנורווגי.

● מועצת המנהלים של „דלק"… את הדו"חות הכספיים של החברה… חברות בנות ליום 31.12.1985… הכספיים מוצגים לראשונה… כוח קנייה קבוע… המחירים לצרכן… במחירי דצמבר 1985… של קבוצת „דלק" בשנת 1985… 11.9 מיליון ש"ח לעומת 13.5 מיליון… ב־1984. ההון העצמי… מיליון ש"ח ב־31.12.84 ל־94.6 מיליון… ב־31.12.1985. שיעור הרווח הנקי… העצמי ב־1985 הוא כ־13%… לשנת 1984. הרווח למניה… ערך נקוב הוא 8.34 שקלים חדשים… לעומת 9.44 שקלים חדשים ב־1984.

ברווח דלעיל כלולים הרווחים של החברות הבנות „דלק השקעות ונכסים", „דלק…", „שמטון" ועוד, וכן החלק ברווחים… מסונפות, כמו „חיפה כימיקלים", … „ישראל", „אמישראגז", „שירותי…" ועוד.

המכירות ברו"ח… ניכוי בלו, הסתכמו ב־901 מיליון… 853 מיליון שקלים חדשים בשנת 1984, גידול של כ־6%.

הנכסים במאזן המאוחד של „דלק"… בנות שלה הסתכמו ב־618 מיליון… לעומת 801 מיליון ש"ח בתקופה… ב־1984, ירידה של כ־23%. לדברי… ירידה זו נובעת בעיקרה מהירידה… הדלק העולמי והתזקיקים, מ־665… בסוף 1984 ל־467 מיליון ש"ח… ירידה של כ־30%.

לא ינוע בשבת

השבוע, ככל הנראה, נסתם הגולל על עוד פרוייקט יוקרה שהיה אמור להאדיר את שמה של חיפה. הכרמלית לא ינוע בשבת, חרף כל הצהרותיה של העירייה.

זוכרים כשגוראל אמר פעם שאינו יכול להיעתר לבקשתו של שמעון פרס ולא להפעיל את הכרמלית בשבתות, וזוכרים את אותה ישיבת מועצת העיר הסוערת, בה הוחלט שלא להחליט?

השבוע התבשרנו, על־ידי רבה הראשי של חיפה, כי החברה המפעילה מבינה את רגשות הציבור הדתי בארץ, והחליטה שלא להפעיל את הכרמלית בשבת. הכרמלית יפעל רק בימי חול ובמוצאי שבתות, כדי לפצות על הסגירה בשבת… להכריז את הכרמלית באמצע השבוע, תלמידי ישיבות מכל הארץ יכבדו את הפרוייקט ויזרימו לקופתו מזומנים רבים. אבל רק באמצע השבוע. את איפת התיירות של גוראל, איפת תיירות המגנים — איך אמר חבר המועצה מטעם מפ"ם… ולא יושיבו לעבור לגור בחיפה בדירכם מתגלגל לתל־אביב".

העירייה אומנם יצאה בהודעה רשמית כי תברך את התקשרותה של החברה הכלכלית, עם החברה המפעילה את הכרמלית. אך זה רק תוצאה, בינתיים נוסע הכרמלית רק בימי חול ואנו כמה מליונים תיירים, שוב מופנו על־ידי כמה אלפי דתיים יהודים מאמינים.

אתם חושבים שמות יהודי דתי יותר טוב מנשמה יהודי חילוני, או שמא התפנתות ותחושה חרדית פשוט אינה יודעת גבולות?

האוצר שזורם אל הים

(סוף מעמוד 5)

עוז מציע לגדל תפוחי־אדמה, חיטה ואפונה לשימורים במקום כותנה בשטחים פרובלמטיים. „התנועה הקיבוצית — הוא אומר — חייבת לחזור לשימוש אינטנסיבי בקרקע ובמים ולעבור לגידולים אינטנסיביים של ירקות המבוקשים בשווקים בחו"ל".

תוכנית חירום

משרד החקלאות ונציבות המים ו„מקורות" מנהלים מו"מ עם האוצר בדבר הקצאת משאבים ליישום תוכנית חירום לפיתוח מקורות מים נוספים, כגון:

● זירוז השלמת מפעל „שופדן" (והכספים לכך כבר הושגו)

● ציוד בארות לא מצוידות עדיין ברחבי הארץ

● השלמת מפעלי ביוב מטוהרים לחקלאות בנתניה, חדרה, עמק חפר (במקום מים טובים המנוצלים עתה)

● קידוחי מים באיזור החוף כר „הר של מים" (באיזור יבנה)

● הסנית 10 מיליון מ"ק מים מאיזור חידמוך לכנרת

● השלמת מפעל הערבה (אבן החול הנובית)

● השלמת מפעל מים בבקעת הירדן באגן המזרחי

סגן שר החקלאות מינה באחרונה ועדת היגוי להסברה ממלכתית בנושא החיסכון במים. בראשה עומד נציב המים לשעבר, מנחם קנטור, וחבריה הם מרדכי יעקובוביץ, דובר „מקורות" וגדעון צור מנציבות המים.

מודעי, המהות והמחיר

ביוצור ובשיווק, כל אחד פועל להשגת יעד מסויים. כגון רווחים. לשם כך מבצעים פעולות שונות ומופיעים עם מוצר בשוק. בסופו של דבר, רק בשוק מתברר כי למוצר הנתון אין קונים. יצרנים אלה אוהבים את מעשיהם, אך לא תמיד את תוצאות מעשיהם. התוצאות מתבררות רק בסוף.

כך היה עם מודעי. הוא האמין עפי הראה בתדמית שיצר לעצמו. באמצעות פרסומאים וע"י עתונים מסויימים. כשר אוצר חזק ומצליח. הוא סבר, כי לאחר הרמת הכוסיות בסיעת הליכוד ל„אבי התכנית הכלכלית", חבריו לסיעה ולמפלגה לא יוכלו להפקיר אותו. הוא גם האמין להצהרות של עמיתו אריאל שרון, שלא מסגירים ולא מפקירים חבר. לכן הוא העמיד במבחן את כוחו. מודעי, שהחל במאבק נגד פרס קיווה כמובן להצליח במאבק זה, קיווה לנצחון ולא להפסד. אולם כוונות ומעשים לחוד ותוצאות לחוד. מודעי הוחזר תוך ימים ספורים לגודלו האמיתי.

הנמכת קומתו של מודעי. ע"י חבריו לממשלה ולסיעה, לא בוצעה בנתיאחת. הסיפור מזכיר במקצת את אותו דו־שיח שניהל ג'ורג' ברנארד שו עם גברת מסויימת. בהציעו לה מיליון לישי"ט עבור לילה. לאחר שהסכימה הוריד את ההצעה למחיר הסביר והמקובל, של 20 לישי"ט. מה אתה חושב שאני — היא התריסה כלפיו. ועל כך השיב שו את תשובתו הנחרצת: מה את, כבר קבענו בשאלה הראשונה: כעת אנחנו רק מתמקחים על המחיר.

כך בערך עשו למודעי. ראשית, הציעו לו להתחלף בתפקידים עם לוי ולקבל את התיק הבכיר של משרד החוץ. לאחר שהוא הסכים לוותר את תפקידו תמורת תיק החוץ, הציעו לו את תעשיה ומסחר, את השיכון, בלי התואר סגן רה"מ, את מקומו של ארנס, ולבסוף את משרד המשפטים. לאחר שנקבעה המהות קבעו לו את המחיר, והמחיר היה נמוך בהרבה מתיק החוץ. קשה לדעת איך יסתגל מודעי, שטיפל עד כה בתקציבים של 20 מיליארד דולר ויותר, למשרד שכל תקציבו 60 מיליון דולר, ומזה 90 אחוז מיועדים אוטומטית למשכורות. קשה גם לדעת כיצד יסתגל למעמדו המפלגתי החדש, בהעדר יכולת לחלק מינויים ומקומות בדירקטוריונים של חברות ממשלתיות. יתכן אישוא שעוד נשמע ממודעי שכרגע הוא בבחינת פצצת־זמן עם פתיל הבעייה שאורכו לא ידוע.

גם במשבר זה הצליח מודעי לשחזר את תדמיתו, כאשר קור רוח והגיוני מתחלף אצלו במהירות־שיא להתפרצויות ואובדן עשתונות. בשיא המשבר הוא החליף עמדות כל שעתיים, מאי־הסכמה בהחלטה לשבת בממשלה ולחזור להיות חבר־כנסת מן השורה ועד לשיטוב כוללני של ויתור על תפקידו. בסופו של דבר נאלץ לספוג את המכה, ולהתפשר עם תפקיד של שר מליגה ב'.

ההשתכרות מעמדת הכוח בה זכה במשרד האוצר איפיינה את תיפקודו בן השנה וחצי של מודעי בתקופה האחרונה. הוא סבר שמותר לו להפר הסכמים ולהכתיב מהלכים, שמותר לו להתעלם מהחלטות הממשלה ולהכל בביצוען ע"י מהלכים אדמיניסטרטיביים בתחום שליטתו. לא רק שרי העבודה התקוממו כנגד זה — גם שרי מפלגתו ושרי הליכוד. מודעי סבר, כי יניחו לו לפוצץ את הרוטציה. ולמד בדרך הקשה שאיש אינו מוכן לשלם את המחיר עבור מהלכיו.

לא היה עובר בחינה במבוא

ככל הנראה, גם חלק מהעתונים החלו להאמין בתדמית שיצרו למודעי. והחליפו עוצמה אמיתית בתדמית של עוצמה. לכן עדיין מאפיינים את מודעי כמי שהיה שר אוצר "חזק ומצליח". לא קשה לראות כיום שמודעי לא היה שר אוצר חזק — תדמית זו התמוטטה ברגע הראשון כאשר הועמדה במבחן. קשה לראות גם מה היו הצלחותיו של מודעי כשר אוצר. מאחר שמודעי סיפק, ערב כניסתו לתפקיד, ב־17.2.84, מסמך פרוגרמטי חד־פעמי ב„ידיעות אחרונות", ניתן לדעת בוודאות את השקפותיו ערב קבלת תפקיד שר האוצר. מהמסמך, המקיף כרבבת מלים, ניתן להתרשם כי מודעי לא היה עובר בחינה במבוא למאקרו־כלכלה בשום מוסד אקדמי המכבד את עצמו. כלומר, מודעי לא הגיע עם רעיונות מגובשים למשרד האוצר, אלא בהגיעו למשרד האוצר ניכס לעצמו את התוכניות הכלכליות שהוכנו שם. התוכנית הכלכלית של יוני 1985 בפירוש לא היתה שלו. בגיבושה עסקו הפרופסורים האמריקנים הרברט שטיין וסטנלי פישר, יחד עם פרופסורים ישראלים, מיכאל ברונו ובמקצת גם איתן ברגלס. מודעי התכוון להעביר את התוכנית באמצעות צווי חירום, כלומר באמצעי כפייה, ואולי מאוחר יותר ע"י הפעלת בתי־משפט ומשטרה. פרס כפה עליו העברת התוכנית בהסכמה עם התעשיינים ועם ההסתדרות. פרס וברונו קבעו גם את גבולות הפשרה. למודעי לא היה חלק בכך.

חלק קטן בהצלחה, חלק גדול בשגיאות

למודעי היה חלק גדול בשגיאות התוכנית. בשתי השגיאות הגדולות הוא הודה בדיעבד. השגיאה הבסיסית הגדולה היתה קביעת ריבית גבוהה מדי שלדברי מנכ"ל האוצר עמנואל שרון, נבעה מכך שמנדלבאום לא האמין בהצלחת התוכנית ולכן קבע שמתום בטחון גבוה מדי. מודעי לא מנע ממנדלבאום לנהוג כך, למרות שהוזהר ע"י שרים, בין היתר גם ע"י יגאל הורוביץ, ומשום כך הוא נושא באחריות הפוליטית או באחריות המיניסטריאלית לשגיאה זו.

שגיאתו השנייה היתה שהשכר נשחק הרבה מעבר למה שתוכנן והיה רצוי. בכך הודה מודעי עצמו. ברוב להיטותו לשחוק את השכר התעקש מודעי על הקפאה טוטאלית. במיגזר הציבורי הצליח בכך; במגזר הפרטי העסקי, המעסיקים נאלצו לפצות את עובדיהם מיוזמתם כבר במהלך התוכנית, וחלק עשו זאת בתקווה לפיחות וחידוש האינפלציה. לכן גם בתחום זה ההצלחה הגדולה מדי טמנה בחובה את ההפסד לטווח הבינוני.

מודעי כפה על המשק ריסון תקציבי גדול מדי, מלווה בריסון מוניטארי גדול מדי. שניהם לא הולכים ביחד. אילו היה מסתפק בריסון התקציבי, והיה מאפשר למגזר העסקי לפעול, היו נמנעות סכנות האבטלה, התמוטטות של מפעלים, חובות אבודים של 300 מיליון דולר במערכת הבנקאות וכו'. האוצר ממילא נושא ב־70 אחוז מכל חוב אבוד, באמצעות מערכת המיסוי של הבנקים. לכן סכומים אלה יבואו לידי ביטוי בהכנסות ממסים של השנה הבאה.

אולם העובדות מעולם לא הפריעו למנגנוני התעמולה לנסות וליצור גיבורים. כאשר אין גיבורים בפועל, מסתפקים במה שיש.

צבי טיאור

טור החדשות

עודפי הכספים נספגים ע"י בנק ישראל

שוק המניות מתחלק ביום לשלוש קבוצות של מניות. שחלקן נסחר ברמת מחירים אטרקטיבית להשקעה וחלקן ברמת מחירים גבוהה — קובעים כלכלני אחד הבנקים הגדולים בסקירה על שוק המניות.

הכלכלנים מציינים, כי הדבר מחייב התייחסות סלקטיבית לשוק המניות. ויש לבחור במניות ששווין הכלכלי אינו נמוך ממחיר השוק שלהן. „סביר להניח כי מניות אלה יהוו אפיק השקעה טוב לטווח הבינוני", נאמר בסקירה.

שלוש הקבוצות שבהן מבחינים כלכלני הבנק הן:

א. המניות הבנקאיות שבהסדר, המהוות כשני שלישים מסך שווי השוק של המניות הנסחרות.

ב. מניות המכונות „כבדות". או „חצי כבדות", שהן בעלות סחירות גבוהה יחסית. מניות אלה מהוות למעשה הנתח העיקרי של שוק המניות החופשיות.

ג. מניות בעלות שווי שוק נמוך יחסית, שאחד המאפיינים העיקריים שלהן הינו רמת סחירות נמוכה.

אשר לקבוצת המניות דלות־הסחירות, המהוות אחוז יחסי קטן מהסה"כ של שווי השוק של המניות החופשיות (אם כי מספרן האבסולוטי גבוה יחסית), מרביתן נסחרות מעל לשוויין הכלכלי בצורה משמעותית. עובדה זו הינה תוצאה של מגמת עליות השערים החדות במחיריהן בחודשים האחרונים. מאידך, לגבי קבוצת המניות ה„כבדות". שכאמור מהווה מרכיב דומיננטי בשווי השוק של המניות החופשיות, חלק ניכר מהן נסחר ברמת מחירים נוחה להשקעה, למרות הירידה ברווחיות חברות אלה בשנת 1985. עובדה זו באה לידי ביטוי בתשואת מניות חברות אלה בחודשים האחרונים.

עוד מציינים הכלכלנים, כי כספים שנצברו במוסדות כספיים ואינם הולכים להשקעה בתפ"ס — אם יתחדש המשבר הממשלתי — ישפיעו בחיוב על שוק המניות. אך מאידך, שבוע המסחר המקוצר, והסימנים המצביעים על ירידה מרווחיות החברות, ישפיעו בכיוון ההפוך.

אשר לשוק אג"ח, נאמר. כי הוא מתנהל בתחום בו התשואות לפדיון נמצאות בשווי משקל זמני. עודפי הכספים נספגים ע"י הנפקות של בנק ישראל ושל מנפיקים אחרים. ההשפעות החיצוניות. כמו למשל אירועים פוליטיים. כמעט אינן באות לידי ביטוי במסחר.

בתחום הצמוד למט"ח ישנה ירידה חדה בריבית ה„ליבור". באג"ח מסוג „גלבוע" נהנות עדיין רוב הסדרות מריבית שוטפת גבוהה יחסית, בתחום התשואות לפדיון. באג"ח מסוג זה, המחושבות עפ"י ריבית בנק ישראל, עלו במיקצת התשואות ותרמו לירידת מדד אג"ח הצמודות ונסחרות מט"ח, קובעים הכלכלנים.

עודפי הכספים וחוסר האלטרנטיבות מהווים בשילוב זה הגורמים המכריעים המשפיעים על השוק. ספיגת הכספים ע"י הנפקות בנק ישראל ומנפיקים אחרים עשויות למיתן את השפעת עודפי הכספים. הנפקות המבוצעות בדרך כלל בתשואות לפדיון עדיפות על תשואות השוק, עשויות להשפיע על השוק בכיוון של עליית תשואות.

הסקירה מציינת כי בשבוע האחרון גדל ההפרש בין התשואות לפדיון במניות הבנקאיות שהגיעו לכ־12%: לבין התשואות לפדיון באג"ח צמודות המט"ח.

שוק האג"ח, על אף הירידה בתשואות לפדיון, עדיין מהווה אפיק ההשקעה העיקרי בתחום ההשקעות הסולידיות. בשל העדר האטרקטיביות ברמות בשערי הריבית בהשקעות בפקדונות בשקלים.

איל שגב

3 מיליון דולר מתנה לז'אק נאסר

איש העסקים ז'אק נאסר, שרכש את השליטה בבנק הבינלאומי באמצעות רכישת השליטה בפי.בי.. ישלם עבור הבנק סכום נמוך מ־21 מיליון דולר. אותם שילם כבר בשבוע שעבר.

מתברר, כי הסכם הרכישה קובע בין היתר שמפרקי חברת „רנות" יקבלו יפוי כוח למשך שנה, כדי למכור בתקופה זו מניות שמחזיקה חברת פי.בי. בסטר, עלית, פי.בי תעשיות מטרה ופיב־יאון. מכירה זו תכניס סכום של כ־6־5.5 מיליון דולר לחברת פי.בי.. מתוכם יעביר נאסר למפרקים 32.5 אחוז, 18־15 אחוז נוספים יועברו לבעלי מניות המיעוט האחרים בפי.בי. ואילו בידי נאסר תשאר כמחצית מהסכום. בעקבות כך, יהיה המחיר שישלם נאסר בפועל עבור הבנק הבינלאומי רק 18.5־16 מיליון דולר, ולא 21 מיליון דולר כפי שניתן היה להבין תחילה.

יצויין, כי מכירות המניות תיעשה במשך שנה, על מנת לנסות ולהשיג מחיר טוב ככל האפשר למניות הללו.

א.ש.

גלגלי הבורסה

דו"ח ועדת בייסקי הביא לירידות במניות

בהשפעת הידיעות המוקדמות על דו"ח ועדת בייסקי הגיע אתמול ההיצע במניות הבנקים המסחריים שבהסדר ל־3.6 מיליון ש"ח. במניות החופשיות היו 2.5 ירידות מאשר עליות. בשוק איגרות החוב הסתכמו עודפי הביקוש בצמודות למדד ב־2.5 מיליון ש"ח. ובצמודות למט"ח בחצי מיליון ש"ח.

הציבור הוציא אתמול יותר מ־1.5 מיליון ש"ח מקרנות הנאמנות המתמחות במניות והשקיע 2 מיליוני ש"ח בסולידיות, מזה חצי מיליון ש"ח בקרנות בנק הפועלים.

הדולר השוטר הוסיף אתמול לנוע בין 1.60 ל־1.62 ש"ח.

במלווה קצר מועד נעו אתמול התשואות החודשיות בין 1.35% ל־1.56%, תוך מחזור קטן של 89 אלף ש"ח בלבד (כולל קיזוז).

בשוק המניות ירדו אתמול 219 שערים, לעומת 82 שעלו ו־83 שנשארו בלי שינוי. מהם ירדו 48 ב־5% ויותר ו־17 עלו ב־5% ויותר. נרשמו 10 „מוכרים בלבד" ו־6 „קונים בלבד". המחזור בשוק המניות התקרב ל־7.7 מיליון ש"ח, מזה 3.1 מיליון ש"ח במניות ההסדר.

במניות ההסדר נרשמה אתמול רק עלייה אחת — פועלים מב' ב־2.0%. לעומתה ירדו ב־%: אי די בי רג' — 0.9; אי די פי ב' — 0.9; אי די בי א' — 1.0; אגוד רג' — 0.9; דיסקונט ב' — 1.5; דיסקונט א' — 1.5; פתחי ש' — 1.8; מזרחי מ' — 1.8; פועלים ר' — 0.7; פועלים מ' — 1.2; כלל"ל — 1.2. תשואותיהן השנתיות המובילות נעו בין 12.44% (דיסקונט א') ל־12.62% (אי די בי רג'), הפועלים ש' — 12.53, הפועלים מ' — 12.56%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר היו ירידות (ב־%): אוה"ה — 3.6; ספנות 0.1 — 3.8; ספנות 0.5 — 0.1. לעומתן עלתה כללי מ"ר 1 ב־0.3%.

במניות החופשיות נרשמו ירידות שערים עד 6% בבנקים למשכנתאות ועד 5% בחברות ביטוח, השקעה, מקרקעין וחיפושי נפט. ערך השוק של כל המניות החופשיות ירד בשליש האחוז, אך מניות חברות תעשייה עלו אתמול ב־0.3% בממוצע.

★ משכן בנק הפועלים למשכנתאות הודיע על רווח של 2 מיליוני ש"ח בשנת 1985, לעומת רווח של כ־3.2 מיליון ש"ח בשנה קודמת.

★ „בנק לפתוח ולמשכנתאות" הודיע, שבשנת 1985 היה לו הפסד מותאם של 258 אלפי ש"ח, לעומת רווח של 65.8 אלפי ש"ח בשנת 1984.

★ בנק עצמאות למשכנתאות ולפיתוח דיווח על רווח נקי של 137 אלף ש"ח ב־1985/86, הפסד של 609 אלף ש"ח ב־1984/85.

★ מירב בנק משכנתאות והשכנות דיווח כי ברבעון שהסתיים ב־31.3.86 היה לו רווח לפני מיסים בסך של כ־1,455 אלפי ש"ח, המהווה תשואה של 17.4% על ההון. המיסים על ההכנסה בתקופה זו הסתכמו ב־540 אלפי ש"ח — 37.1% מההכנסה לפני מס. שיעור המס הושפע מזיכוי חלקי בגין הסכומים הגדולים שהבנק הקדים בשנים קודמות לשלטונות המס. הקדמת תשלומי מס ע"י הבנק לאוצר — בצורת מקדמות על ההכנסה הנומינאלית — נמשכה. ב־31.3.86 היו מושקעים באוצר המדינה כ„מיסים נדחים לקבל" כ־5.8 מיליון ש"ח (כ־17% מההון העצמי).

★ „אגף יצרני חומיקלים" הודיעה על רווח נקי של כ־5.8 מיליון ש"ח בשנת 1985, לעומת רווח נקי של 1.2 מיליון ש"ח בשנת 1984.

אלחנן הורוביץ

● הסכם הפשרה שנחתם באחרונה בין האחים אהרון ואברהם רובינשטיין, ואושר ע"י בית־המשפט המחוזי בת"א, מאפשר לחברת רובינשטיין לפעול בקצב מלא בענף הבנייה — מסרו אהרון ואברהם רובינשטיין במסיבת עתונאים. אברהם רובינשטיין אמר, כי החברה עומדת להתחיל בביצוע תוכניות הבנייה שהושהו עד כה. במסגרת תוכניות אלה תבנה החברה 900 יחידות דיור חדשות, בהיקף כולל של כ־90 מיליון דולר. הוא ציין כי „אומנם היו חילוקי דעות בין האחים, וזה דבר שקורה בהרבה משפחות טובות; אך חילוקי־דעות אלה הסתיימו והכל חזר למקומו בשלום".

21.4.86

„נקה כימיקלים" זכתה בסיוע ממשלתי

חברת „נקה כימיקלים", שנקלעה באחרונה לקשיים כספיים, בין היתר עקב השקעות גדולות שביצעה במפעלה ובהקמת רשת שיווק, לא תימכר — לאחר שקיבלה בימים אלה סיוע מהממשלה.

באחרונה התנהלו דיונים למכור חלק מהבעלות על החברה, לגורמים שונים. המטרה היתה להשתמש בכספים שיתקבלו כדי להחזיר הלוואות קצרות־מועד שנלקחו בריבית גבוהה, ולשחרר בדרך זו את המפעל מעומס כספי כבד. עתה, כאמור, אושרה לחברה הלוואה מקרן הסיוע למפעלים במצוקה, ולפיכך לא יהיה צורך בהכנסת שותפים נוספים לחברה.

ההלוואה למפעל, שהיא בסכום של כמיליון דולר, בריבית של 7.5% לשנה, צמודה למדד, תיפרע 12 חודשים מיום ביצועה, ב־13 תשלומים תלת־חודשיים שווים ורצופים. מחצית מסכום ההלוואה כבר ניטלה על־ידי המפעל. באמצעות בנק ברקליס־דיסקונט. יתרת הסכום תתקבל באמצעות בנק לאומי. אולם מתברר. כי העברת הכספים מתעכבת, עקב חילוקי דעות בין הבנק לבין החשב הכללי לגבי... גובה העמלה של הבנק.

ההלוואה הממשלתית תיועד כולה להמרת כל ההלוואות קצרות־המועד שנטלה החברה בעבר.

א.ש.

קבוצת הברום תשקיע 150 מיליון דולר עד סוף העשור

עם סיום שנת הכספים 1985/86 מציינת קבוצת הברום המשך הגידול במחזור המכירות ובהיקף הייצוא.

מחזור המכירות של הקבוצה הסתכם בכ־160 מיליון דולר. גידול של 15% לעומת אשתקד. היקף הייצוא הסתכם בכ־118 מיליון דולר, גידול של כ־13% לעומת שנה קודמת. בקבוצה מועסקים כ־1,000 עובדים. בארץ ובחו"ל. ומחזור המכירות לעובד מגיע ל־160,000 דולר.

קבוצת הברום, הנמנית עם חברות „כימיקלים לישראל", מייצאת 97% מתוצרתה ל־90 מדינות, בעיקר באמצעות החברות הבנות שלה בהולנד, יפאן, ארה"ב, בריטניה, ברזיל, צרפת ודרום־אפריקה.

בשנת התקציב שהסתיימה השקיעה הקבוצה כ־53 מיליון דולר ובשנה הקרובה מתוכננות השקעות בסך כ־40 מיליון דולר בהרחבת אמצעי הייצור במפעליה השונים, במחקר ופיתוח ובמערכות השיווק. עד סוף העשור זה מתכננת קבוצת הברום השקעות כוללות של כ־150 מיליון דולר, השקעות אלו יאפשרו לקבוצה לעמוד בתוכניות הפיתוח המתוכננות, שיביאו לפי התחזית להכפלת המחזור והמכירות ולקליטת 100 עובדים נוספים במפעלים.

בעריכת דוד ארן

„שיעור לגרמנית" לקוראים הסובייטיים

כאו ראשית שנות השבעים תפס זיגפריד לנץ את מקומו של היינריך בל, כסופר המערב־גרמני הנפוץ ביותר בבריה"מ. וכי לנץ לא נועד מראש לכך. שהביקורת הסובייטית תציג אותו כמופת לספרות ריאליסטית־ביקורתית, הן סופר „מעורב" הינו. העוסק בביקורת חברתית: אין אצלו דו־משמעויות; ובכללות הכל, מגן הוא על נוסח „הסיפורת הקלאסית" ומסתייג מהדיווביים פורמאליים־סיגנוניים.

אך הביקורת הסובייטית מתייחסת אליו בהיסוס כאשר הוא מבקש לזרוע ספיקות או לחשוף את סיבות כשלונן של תוכניות אנוש, שאינן נעוצות במצבים חברתיים נתונים וקאפיטליזם פאשיזם.

אל שוק הספרים הסובייטי הגיע לנץ ב־1970, עם מבחר סיפורים קצרים. בימים ההם הוצג על ידי הביקורת כסופר המבליט — כמו בל — את האיש הקטן וקורא לו לשינוי התנאים החברתיים. אך לדבריהם, חסר הוא „תכנית חיובית" ואלטרנטיבה פוליטית.

עם „השיעור לגרמנית" שתרגומו הופיע בבריה"מ ב־1971, נהפך לנץ לאחד הסופרים המערביים הפופולאריים ביותר שם. תרמה לכך גם העובדה שהרומן פורסם גם בכתב־העת „רומאן־גאזטה", בשני מיליוני עותקים. על־ידי הביקורת הסובייטית הוצג כשיא יצירתו של לנץ. והביקורת לא הסתפקה בציון הרקע הפוליטי, אלא נדרשה גם לשאלות המוסריות שמציג הרומאן: „האיש הקטן" מוצג כאן לא רק כקורבן התנאים הפוליטיים, אלא גם כשותף לאחריות להם. חיבורים אחרים עסקו בהיבטים פורמאליים, מיבניים של הרומאן. אך אפשר היה גם לקרוא שלנץ מתאר את היחסים בין הצייר נאנסן ובין השוטר יפסן בצורה סכמאטית ופלאקאטית מדיי, והפרספקטיבה של הסיפור תוארה כמלאכותית. כן נאמר שלנץ חסר „מקוריות".

בשנים שאחרי 1971 התמקדה הביקורת הסובייטית גם ליצירותיו המוקדמות של לנץ, והבחינה בין השיטה הריאליסטית של יצירותיו המאוחרות יותר ובין התחלותיו ה„אקזיסטנציאליסטיות", כאשר הופיע ב־1972 מחזהו „ימי החפים מחטא", דיברה הביקורת הסובייטית בעיקר על שיקוף התנאים בימי הפאשיזם ואפילו על נציגים של כל השכבות במערב־גרמניה, שהתנהגותן משקפת את הניכור בחברה הבורגנית. בעוד שלנץ שם את הרגש על בעיות אקזיסטנציאליות ועל דפוסים של התנהגות מוסרית.

ברומאן „לחם ומשחקים" —שתורגם ב־1973 — ראו את נקודת המוצא להשתחררותו של לנ. מן האקזיסטנציאליזם. היצירות המוקדמות יותר אמנם נכתב. אך הם לא פורסמו.

והרומאן „מוזיאון המולדת" בהכרח התפרסם בבריה"מ (100,000 עותקים): כאן מטפל הוא בשאלת השטחים המזרחיים של גרמניה, שהיא כה חשובה לגבי המדיניות הסובייטית. הספר מאשר — על־ידי המעשה הסמלי של שריפת המוזיאון בלבד — את העמדה הסובייטית בשאלה הזאת. מדוע הופיע הרומאן בבריה"מ רק ב־1981? בשל מחסור בנייר? או שמא בשל הקושי לתרגם את הביטויים הרבים מן הניב המקומי? מכל מקום. התגברו שני המתרגמים על הקשיים האלה בצורה מעולה עד להפתיע. הביקורת הצביעה על ההקבלות בין הספר הזה ובין „השיעור לגרמנית" (ההתמודדות עם העבר: כשם שזיגי יפסן מציל את תמונותיו של נאנסן מידי אביו הפאנאטי, כן שומר רוגאלה על תצוגתו מפני שימוש בה למטרות בלתי־הומאניות, על־ידי העלאתה באש).

ליד רומאן זה הופיע ב־1982 גם קובץ מקיף של סיפורים. אך לא כל הסיפורים זכו לפירסום: „אפשר לגרום כאבים" מזכיר, כנראה, יותר מדי את „מושבת העונשין" של קאפקא. „גלי הבאלאטון" מבליט יותר על המידה את הביקורת על המצב במזרח־גרמניה. ו„הבחינה" ו„אדון וגברת ס. בציפיה לאורחיהם" הינם „פרטיים" מדי, ואין בהם „מסר חברתי".

חלף זמן ניכר עד שהביקורת הסובייטית הביעה את דעתה על הרומאן „האבידה": הגיבורה הראשית חסרה עומק פסיכולוגי; המוטיב המרכזי מובלט יתר על המידה. הרומאן ארוך מדי — כנראה כל אלה תירוצים לעובדה, שהספר לא יצא־לאור בבריה"מ.

סיוטר בוקובסקי

אצבעות של כייס

„ראיון" – יבגני יבטושנקו נשמע נרגז. אכן היה זה פלא שהמשורר עצמו ניגש אל הטלפון, ולא שלח את אשתו האנגליה או את עוזריו. הדוחים מראש כל מי שמבקש לשוחח עם המשורר הגדול. „ראיון? זה עתה שהיתי בארה"ב. ואחר־כך בלנינגראד. אין לי לפי־שעה תוכניות כלשהי לנסוע למערב־גרמניה. מדוע, איפוא, אעניק ראיון למישהו משם?"

זוהי גישה מסחרית נדירה במוסקבה. כאן נראה יבטושנקו כאיש, שעל כרטיס הביקור שלו מודפסת טבלה של מחירים: מטבע קשה תמורת מלים־של־זהב.

אכן, הוא שוב היה בארה"ב. ליווה את סרטו „גן־ילדים" לניו־יורק, שם הציגו לפני הביקורת. הקרנת הבכורה במוסקבה נערכה כבר לפני שנתיים. והוא הוצג גם ב„ביינאלה" של ונציה. סרט זכרונות זה, המלא נשמה, פולקלור ופאתוס, מתאר את גורלו של נער קטן, שחווה את ימיה הראשונים של המלחמה במוסקבה, נחת אחרי אודיסיאה עם סבתו בסיביר, ולבסוף הלך כחייל צעיר מאוד אל החזית.

בימי הביינאלה כתב יבטושנקו על עצמו ב„קוריירה דלה סרה": „המלצרים עקבו אחריי תמיד בחשדנות; הם חששו פן לא אשלם או אסחוב משהו. נהגי מוניות אינם מקבלים אותי בלילה. הביורוקראטים אינם גורעים עין ממני. הם פוחדים כי בכל רגע עלול אני לעולל משהו. אשה חכמה מאוד נתנה לי הסבר לכך: „יש לך עיניים של דלפון"... אך כמובן, אני ילד מלחמה, ילד הרעב והתורים הארוכים. שוסטאקוביץ' אמר לי פעם שיש לי אצבעות של פסנתרן גדול. השיבותי לו בחיוך מר: „אצבעותיי הן אלו של כייס. בימי המלחמה הייתי אנוס לגנוב." זו היתה ילדותי. היא רחוקה ממני עכשיו. אך אני נושאה תמיד עמי. וחש כיצד היא נעה בי כרסיס של כדור. לעשות סרט על ילדותי – זה היה מכאיב ומשחרר כאחד. היה זה כאילו חתכתי בעצמי את הרסיס מגופי".

יבטושנקו הולך כיום בגיל 52. באותה תסרוקת קצרה כמו לפני 30 שנה. כאשר היה הצעיר הזועם שפינה את גרוטאות הסטאליניזם; אך הוא היה גם תמיד המשורר הנערי הפיכח, שמתח את יחסיו עם השליטים רק עד לגבול מסויים...

פעם בחרוזים קלאסיים, ופעם במיקצבים חופשיים, יצא בשנות החמישים נגד „יורשי סטאלין". ב„באבי יאר" הסיר את מסך השתיקה מסביב לאנטישמיות הרוסית. לא רבים תמכו בו בכך. אך היו לו קוראים רבים. אחר־כך ערך מסעות במערב ובעולם השלישי, כשגריר־במינוי־עצמי של התרבות הסובייטית, שעם כותרת שירו הפופולארי „כלום סבור אתה שהרוסים רוצים במלחמה" – הטיף להבנה ולשלום.

„מעמיד פנים", „אופורטוניסט", „מרגיע רוחות מרדניים" ואף „נער־שעשועים של המזרח" כינוהו המבקרים במערב. „אמור נא, יבגני אלכסנדרוביץ', האם אתה פשוט מהיר־תגובה וזריז, או שמא טועים המבקרים במערב בפירוש עמדתך?" –

יבגני יבטושנקו אינו מתבלבל. העולם הוא לגביו שוק אחד גדול. הוא נע בו כסחורה וכמוכר כאחד. כוכב השוקל היטב את תועלתו. ברגל קלה עובר הוא דרך כל הערים בעולם הגדול. בזריזות מחליף הוא את הרוסית שבפיו באנגלית. ומצטט ספרים ועיתונים אף מן האיזורים הנידחים ביותר.

המשורר: מרוצה מעצמו. תקופות של שינוי מגרות אותו. כאשר נעשה מיכאיל גורבאצ'וב מזכיר כללי, התייצב יבטושנקו לימינו. הוא רשם את המלים החדשות: „מיפנה, בניין־מחדש, זירוז, פתיחות, יושר, הכרת טובה, משמעת." בספטמבר אשתקד פירסם ב„פראבדה" שיר בו יצא נגד הביורוקראטיה. נגד רשויות הצנזורה, נגד אנשים המבטיחים עצמם לכל מקרה, על אלה שמעדיפים שלא לעשות מאומה מחשש פן יקרה משהו. את כותרת „חשימור" – נאמר בשמו בבטאון המפלגה – יש להפליט מכיסאותיהם על־פי חוקי הבאליסטיקה; על המולדת הגדולה לגרש ממשרדיהם ולאוורם במרחביה.

„האנושות מתחילה לגבינו במולדתנו. רק אם לא נעלים ולא נשתיק דבר המתרחש בארצנו. יש לנו זכות מוסרית לתבוע כי רעיונותינו יתקבלו בעולם. ביסטה". יבטושנקו את ביקורתו נגד העיוותים החברתיים בארצו. והוא כותב: „מי ששוכח את הקורבנות של אתמול, עלול לחוות הקורבן של מחר".

„אנו, יוצרי הספרות, לא נהיה שווים אפילו פרוטה שחוקה אם ניתן לשינויים להתחולל ללא השתתפותנו, ורק נרשום אותם ונהלל". הוא מכריז. „אתה, משורר־חצר", מוקיעים אותו בבוז קולות במערב.

„האמנם זה כואב לך, יבגני אלכסנדרוביץ'?" –

„לא", הוא משיב, מחדד את שפתיו ומסיר את משקפי הקריאה שלו בחיוך חלש. „אכן – אף על פי כן נראה, שהוא כזה..."

יואכים חליף

מאת יוסף שמי

אל תחפשו את המקור

אין תועלת ואף נגרם נזק בחיפוש בלתי־סלקטיבי אחר מקורן של גרורות בינוניות או בטיפול כימותראפי מאסיבי, שמטרתו לפגוע „על עיוור" בגורם הראשוני להופעת סרטן — זו מסקנתם של מ. לישנר ומ. רביד, מריצים בפאקולטה לרפואה ליד אוניברסיטת ת"א ורופאים בבית־החולים „מאיר" בכפר־סבא.

במה הדברים אמורים? בפיזור גרורתי ממקור בלתי־ידוע, מחלה התופסת מקום שני בשכיחותו בין השאתות הממאירות נקבע הנגרים בגילאי 40—80. הסימן השכיח של המחלה הוא בלוטה נפוחה וגדילה בצוואר. אך יש גם סימנים אחרים המופיעים בעצמות, בריאות או בכבד.

הופעת סימנים לקיום שאת גרורתית גורם לכך שהרופא פותח בסידרת בדיקות רנטגן. ממצא פאתולוגי בצילום בית החזה הוא השכיח ביותר — 25 אחוז. בבדיקות חוקן כיום מקבלים תוצאות חיוביות, כלומר, איתור לקיום גידול, אך כמחצית התוצאות „החיוביות" אינן נכונות. פשוט, הרנטגן נותן תשובה לא־אמינה במקרים אלה. ואילו אצל שליש מהנבדקים שהרנטגן אמר לגביהם „הכל נמור" היה המצב הפוך. גם בדיקות על־קוליות של הבטן נותנות תוצאות כוזבות ואפו', יש כאן בעיה טכנית: קיום גזים במעי. תוצאות טובות נרשמו בבדיקות. הטומוגרפיה הממוחשבת, ודרגת הדיוק מגיעה לכדי 95 אחוז. כל שיטות הבדיקה אינן מספקות כשמדובר בשאתות הקטנות מ־3 ס"מ.

הסיכום, על סמך דיווחים בספרות המקצועית, הוא שצילומים עם חומר ניגוד ובדיקה על־קולית של הבטן בחיפוש אחרי השאת הראשונית אינם יעילים. רק 4% אחוזים מצילומים אלה מעלים חשד לממאירות, שאכן מתאמת מאוחר יותר. לעומת זאת, בכ־50 אחוז מהחולים שבהם מעלה הצילום חשד לממאירות, האבחנה היא כוזבה, ומוליכה לבדיקות נוספות וניתוחים מיותרים. במקרים לא מעטים מתגלה האמת רק בניתוח שלאחר המוות.

ייתכן שבדיקות עזר, לרבות רנטגן, הן רלוואנטיות אצל חולים שתולדות מחלתם, בדיקת הגוף, או בדיקות מעבדה שיגרתיות נותנות יסוד לאיתור מיקום השאת. ואז יש הצדקה לשיקוף רנטגן.

מהו אם כן הסיכוי למצוא את השאת הראשונית? מה שיעור החולים שבהם משתנה הטיפול אחרי איתור השאת הראשונית? בין השאתות שאפשר לגלותן כמקור לגרורות הן הערמונית, השד, השחלה, בלוטות התריס. וכאן יש לעשות מאמץ לשם גילוי מקור הגרורות. במקרים מסויימים אף יש להתייחס לחולה כאילו נמצאה אצלו השאת הראשית.

תוחלת החיים של חולים עם מחלה גרורתית מפושטת נעה בין 3 ל־4 חודשים. יש כמובן גם סוגים אחרים של גרורות מפושטות, בהם תוחלת החיים גבוהה יותר. אך בכל מקרה גילוי מקור השאת אינו משפיע על תוחלת החיים ואיכות החיים של החולה. לכן מוטב לוותר על המאמץ המוקדש לגילוי המקור. לוותר על נסיונות טיפול במינון גבוה של תרופות נוגדות־סרטן, טיפולים המוסיפים סבל לחולה מבלי להוסיף לו ימים. מוטב להתרכז סביב המטרה של צימצום הסבל ואבטחת רווחתו של החולה כל עוד הדבר אפשרי — דברי מ. לישנר ומ. רביד ב„הרפואה", מינואר שנה זו.

ידיים רטובות

עד עצם היום הזה זוכרני את אוריה היפ מסיפורו של צ'ארלס דיקנס, „דוד קופרפילד". המסכן היה שפל־רוח, אך מייד עורר רתיעה בשל ידיו הלחות מזיעה. הוא אמור היה להשגיח על קופרפילד הקטן, אך מלכתחילה זמם מעשים לא כשרים, והרתיעה שבדמותו התבטאה בהיותו בעל ידיים נוטפות מים. המסכן לא הצליח להיפטר מליקוי מביך זה.

מיקום המכשיר לכפות הידיים.

מיקום המכשיר לבית־השחי.

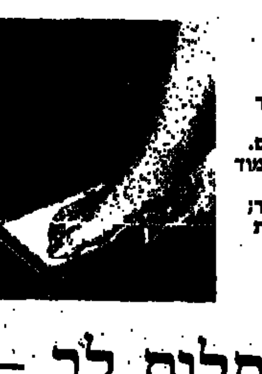

מיקום המכשיר לכפות הרגליים. אל תעמוד על המכשיר; הנח את רגליך ממצב ישיבה.

תיאורו של דיקנס על הידיים הרטובות מתאים לאלפים רבים של מתבגרים ומתבגרות, והדבר מפריע לשיגרת חייהם. ההזעה המופרזת מופיעה הן בכפות הידיים והן בכפות הרגליים, וכן בבית השחי. לך נסה לנגוע בבן המין השני כדי לפלרטט, כמקובל בגיל 13־15 דווקא בגיל זה שכיחה הזעת־היתר. אך היא מופיעה גם אצל מבוגרים יותר.

במקרים קשים, כורתים את העצב הסימפאטי, מבקר ההזעה. הכריתה כרוכה לרוב בתופעות־לוואי קשות לא פחות. טיפול תרופתי הוא גם יקר וגם לא יעיל.

בארה"ב חיפשו עוד בשנות הארבעים מוצא בעזרת מכשירים שונים, ורק בסוף שנות השבעים התיר מינהל המזון והתרופות מכירת מתקן בשם „דריוניק". המיוצר על־ידי חברה בשם „ג'נרל מדיקל". גם בישראל אושר המתקן למכירה. כסוכן משמשת חברת „טרדיס גת" ברמת־גן.

המתקן הוא יקר למדי. לכן החברה מאפשרת גם לשכור אותו לתקופה מסויימת, כדי לוודא שאכן הטיפול הוא יעיל. המכשיר מייצר זרם חשמלי במתח נמוך. העובר בין שתי כריות לחות שעליהן מניחים כף יד או רגל. הזרם החשמלי מייבש את קצות צינורות ההזעה שבעור, על־ידי הפרשת המלחים מן הזיעה. הייבוש הזה הוא המפסיק את ההזעה. היעילות הוכחה בכ־90 אחוז מהמקרים.

בעת רכישת המתקן מקבל הלקוח הדרכה על דרך הטיפול העצמי. מזיע כרוני חייב לבצע 8 טיפולים בני 20 דקות כל אחד ליום. מזיע קיצוני — 14 טיפולים במשך שבועיים. אחרי שבועיים טיפול תקטן ההזעה. הרגיעה אמורה להימשך עד 6 שבועות. כאשר הזיעה חוזרת יש לבצע עוד 3 טיפולים נוספים בני 20 דקות כל אחד. כנראה שעל הטיפולים יש לחזור עוד ועוד.

לפני טיפול במכשיר יש להפסיק טיפולים תרופתיים. לוודא שאין שריטות או פגיעות שטחיות על גבי העור. אם ישנן פגיעות צריך לכסות אותן בוזלין. יש להסיר תכשיטים או טבעות מהאצבעות. הטיפול ייתכן ויהיה כרוך בהרגשת צריבה, אזי יש לכוון את הכפתור המבקר חוזק הזרם. יתכנו שלפוחיות באיזור המטופל, ובמקרה כזה צריך להיוועץ ברופא המטפל. בכל מקרה טוב לבוא בדברים עם הרופא, שיהיה „בתמונה".

נופל בעבודה

ידע לקוי ודעות קדומות מקשים מאוד על חולי אפילפסיה (כפיון, „מחלת הנפילה") למצוא מקום עבודה. הדעות הקדומות וקשיי הקליטה בעבודה מוסיפים רגשי נחיתות לתחושת העצמית הירודה של החולה. לאפילפסיה פנים רבות: סוג ההתקפים, תדירותם, זמן הופעתם ביממה, אפשרות מניעתם על־ידי תרופות. לכן כל כך קשה להמצא העשייתי לעזור לחולה כיפיון המחפש תעסוקה. כללית ניתן לומר, כי מלבד נהיגה בכלי תחבורה ציבוריים ועבודה הכרוכה בעליה לגבהים, אין הגבלות „מוחלטות" לגבי חולים אלה.

אין להשוות את הלוקה בכיפיון לחולים במחלות כגון חירשות, שכן האפילפסיה לרוב אינה נראית לעין. להבדיל ממחלות אחרות, יש דעות קדומות עוד מימי קדם כלפי הלוקים באפילפסיה. המחלה מופיעה בצורות שונות, למן התקף גדול ועד ל„נתק רגעי" בהכרה. המשותף הוא שהאירוע הוא התקפי. ויש על עצמו בזמנים לא ידועים, בתדירות לא חזויה, כשהמקור הוא כנראה פעילות חשמלית יוצאת דופן במוח.

בקבלת ההחלטה על העסקת חולה כיפיון צריכים הרופאים בחשבון את סף הסבלנות הציבורית של המועמד. כשרו להסתגל לעבודה עם קהל, האם דיונים „לא־נעימים" לא יגרמו להופעת הכיפיון. המחליט על העסקתו לעבודה מביא בחשבון גם סיכון עצמי וסיכון הזולת. סקרים שעשו חוקרים אמריקנים, גרמנים ופולנים מראים כי שיעור התאונות בעבודה אצל חולי אפילפסיה אינו עולה על שיעורן אצל עובדים בריאים. מובן שכן, עבודה מותאם לכל חולה מוריד את הסיכון. כן אמצעי אבטחה מיוחדים: התאמת הצבעת לתדירות הופעת הכיפיון בשעות העבודה. מעניין, שחולים רבים עוסקים בפעילות ספורטיבית ובעבודה מקצועית והתקפים קורים בשעות המנוחה דווקא, בזמן הרצה, או ההירדמות.

סכנת השבץ

ניתן לצמצם את הסיכון משבץ [illegible]. קח נותן לצמצם את הסיכון, בכפוף לגמה תנאים. [illegible]

השתלות לב — לא לזרים

יותר ויותר מדינות בהן מתבצעות השתלות לב נוטות שלא לאפשר לאזרחים זרים לעבור ניתוח כזה בבתי־החולים שלהן. בבריטניה, למשל, מבצעים ניתוחים כאלה רק לאזרחי השוק המשותף. ולמרות המיגבלה, ממתינים באחד משני המרכזים להשתלות לב בבריטניה 150 אנגלים. אזרחי מדינות אחרות ייאלצו להמתין זמן רב לניתוח, לדברי פרופ' יוסף בורמן, מנהל המחלקה לניתוחי לב וחזה. שחזר בימים אלה מביקור בבית־החולים הייר־פילד, שבלונדון. שם שהה במחיצתו של ד"ר יעקוב, הכירורג הראשי, הנחשב למומחה להשתלות לב. בבית־חולים זה בוצעו עד כה כ־300 השתלות לב, כמאה ניתוחים לשנה.

פרופ' בורמן העומד בראש מחלקת ניתוחי לב וחזה ב„הדסה" ירושלים, אומר כי הניתוח אינו החלק הקשה במשימה של השתלת לב. הבעיה היא התאמת הלב המושתל לחולה ומניעת דחיה וזיהומים. בשנים האחרונות פותחו תרופות ושיטות חדישות למניעת דחיית הלב המושתל, לכן יש בעולם הרפואה נטיה לשוב לניתוח השתלה כטיפול סטנדרטי.

18 שנה אחרי הנסיון הראשון, השתלת לב אינה עוד טיפול ניסיוני, אלא טיפול מקובל בחולים בשלבים סופיים. „הדבר המרשים ביותר בתהליך זה הוא השיקום המהיר של החולה", אומר פרופ' בורמן. „כבר ביום השלישי או הרביעי לאחר הניתוח, הוא מתהלך. לעבור שלושה שבועות המנותח יוצא מבית־החולים, אם כי הוא נשאר במשך שבועיים נוספים בעיר שבה בוצע הניתוח."

בימים אלה חזר ארצה, אחרי השתלמות בבית־החולים פיטסבורג בארה"ב, ד"ר בנימין דרנגר, רופא מרדים, אשר שהה שם במרכז השתלות הלב. מרוכז כטיפול בחולים אשר ללא השתלה היו מתים. להשתלות הלב אחוז הצלחה מרשים, 82 אחוז חיים יותר משנה, 75 אחוז — יותר משנתיים, 60 אחוז יותר מחמש שנים. המנותחים נהנים משיקום מלא, אומר פרופ' בורמן. בין המושתלים גם ילדים. הגיל הגבוה ביותר להשתלה הוא 60 שנה. בעולם יבוצעו השנה כ־1200 השתלות לב מתוך זה 600 בארה"ב.

כאמור, הביקוש הוא גדול והבעיה היא כיצד למצוא את התורמים המתאימים. כלומר, כיצד ניתן לארגן את הדברים בצורה כזו, שנפטרים בתאונות שונות ייהפכו מתורמים בכוח לתורמים בפועל. ישנן בעיות לוגיסטיות, בעיות התאמה, שמירה על האבר לאחר שהמשפחה נתנה את הסכמתה להוצאתו מהנפטר או שהנפטר עצמו השאיר הנחיה בנושא. בישראל קשה להעלות על הדעת שבתנאים הקיימים ניתן יהיה להתגבר על הקשיים שמעמידים „שומרי ההלכה", הקובעת כי מת הוא אדם שליבו חדל לפעום. וכו' אין לגעת בגופת המת ללא הסכמת המשפחה. אך גם אם בדרך נס יצליחו הרופאים להתגבר על הקשיים הללו, הרי שבעינה עומדת שאלת ההתאמה. מאגר התורמים הקטן מקשה מאוד על המשימה. ישראל כבר אינה בין המטופלים למאגר התורמים של אירופה, שכן היא רק קיבלה אך לא תרמה ולכן סולקה מהעסק.

מאת יעקב רבי (450)

רהט מניין?

במלאות עשר שנים למות הרמטכ"ל התשיעי של צה"ל, רב־אלוף דוד (דדו) אלעזר ז"ל, נחנך לזכרו בתחום מוזיאון הארץ בתל־אביב מיתקן מי־שתייה לעוברי־אורח ושמו רהט דדו. רהט מהו? והשם מניין? המיתקן שמדובר בו הוא ברז־מים, וגם בימי קדם, בתקופת המיקרא, היה הרהט פריט השייך למערכת הספקת מים או השקייה: „שקע באבן או בקורת־עץ להשקות ממנו את הבהמות" (מילון אבן־שושן). על בנות יתרו נאמר: „ותבואנה ותדלנה ותמלאנה את הרהטים להשקות צאן אביהן (שמות ב', 16).

מלה נרדפת לרהט, ונפוצה יותר (גם בלשון ימינו), היא שוקת. ברור ששוקת היא לשון השקייה, אבל מה עניין רהט להשקייה? השם רהט נגזר אל נכון מן השורש רהט במובן לרוץ, למהר (כגון דיבור רהוט): כשמוזגים מים או נוזלים מכלי אל כלי, או כשמעבירים אותם ממקום למקום בצינור וכיו"ב. „אין להם מנוח" — הם אצים־רצים, הם זורמים, הם שוטפים. מעניין שבעברית של תקופת ההשכלה וספרות התחייה, ואף של הסיפורת והשירה בימינו, משמש רהט, או הריבוי רהטים, בהשאלה לציון הצינורות להולכת דם בגוף: מילון אבן־שושן מביא מראי־מקום מיל"ג („ויקפא דמה בתוך רהטי עורקיה ושנורות עיניה אחוז צלמוות") ומטשרניחובסקי („ונקלט בנפשך הסוד, ברהטי דמיך ייקוד"), וכן משניאור, מש. שלום ואפילו ממשה טבנקין („רק הלב חרש פעם, ברהטי דמיו יקפא").

השימוש ברהט בלשון ימינו — חידוש נאה הוא בהקשר כמו אתר־הזיכרון במוזיאון הארץ, לא ברז, שהוא מלה פרוואית. לא שוקת המיועדת להשקיית בהמות, ולא רהטים ברבים כמובא במיקרא, שגם הם נועדו להרוות צמאונם של עדרי צאן ובקר. אלא רהט ביחיד, להבדיל בין אדם לבהמה. הרהט מותקן במקום ציבורי, להשיב נפשם של עוברים ושבים המהלכים על שתיים.

כן, להדליק ולכבות!

יהודה מיכאלי מלהבות־הבשן מזכיר לי נשכחות: לפני עשר שנים שאלני מה עושים במקלטי רדיו וטלוויזיה, במנורת חשמל ובמכשירים חשמליים בכלל? האם הפעלתם קרויה הדלקה וניתוקם מזרם החשמל קרוי כיבוי?

שאל יהודה מיכאלי את שאלתו, ואני השהיתי את תשובתי, תחילה משום שלא הייתי בטוח בה, אחר־כך משום שהסחתי דעתי מן העניין. עם השואל הסליחה, ועתה אענה לו. ותשובתי היא כמדומה על דעת האקדמיה. תנוח דעתך, יהודה רחימאי: חושך בחוץ — הדלק את המנורה, מנורת־החשמל, ויאירו עיניך. הדלק אותה, כדרך שהיינו מדליקים נרות או עששיות־נפט. אתה רוצה לשמוע חדשות, או לצפות ב„מבט" — הדלק את הרדיו או את הטלוויזיה, ואל תחשוש שמא יעלו המקלטים בלהבות־אש. תמו השידורים ואתה מתקין עצמך למנוחת לילה — כבה את הרדיו או את הטלוויזיה, ואת המנורה שליד מיטתך, בלי שום ייסורי־מצפון לשוניים. ואם אתה מתכונן לנסיעה, ותיעדר זמן־מה מביתך, רצוי שתכבה את המקרר. ומן הסתם גם מחשב אלקטרוני מדליקים ומכבים.

כללו של דבר: דינם של מכשירי־חשמל כדינה של אש — מדליקים ומכבים אותם.

מלים בעיתון

אברהם שרון תמיה על דרכי בכתיב מלא, בייחוד במה שנוגע לשימוש ביו"ד. אני כותב אימי, אימו, אימה (האם שלה) אבל אשה, בכתיב חסר, בחיריק קטן, להבדיל מן אישה (= האיש שלה), שבכל מקרה — גם בכתיב חסר — יש לכתוב ביו"ד.

עתון או עיתון?

מלים או מילים? — תוהה א. שרון, רבים, ואני בתוכם, נוהגים לכתוב מלה בלי יו"ד, גם בכתיב מלא, להבדיל מן מילה — אבר הזכרות: ואם היחיד, מלה, בא בלי יו"ד, אף הריבוי מלים כך. אבל מילולי, מילות ואפילו מילות (פירוש המילות), כבר יכולים להיכתב ביו"ד, בכתיב מלא, לפי שאין צורך בהבחנה לשם מניעת דו־משמעות. ובוודאי מקובל לכתוב עיתון ביו"ד: כל העיתונים נוהגים כך, בכל העיתונות העברית בישראל. אף־כי עוד יש קצת עיתונאים הכותבים „עתון", „עתונאים", בכתיב חסר, אם מתוך עיקרון ואם משום שהורגלו כך לפני שנים.

בעריכת עלינא תורי

תחרות רובינשטיין

נטולת ברק ודלת ריגושים

מאת אביבה שלח

למען האמת, לא היתה הפתעה רבה בהחלטת השופטים. גם העדרו של הפרס הראשון ענה במידה רבה על הציפיות. החל בסופו של השלב השני ירדה על התחרות אפרוריות, שהלכה וגברה והיא כמו המשיכה מאליה, נטולת ברק ודלת ריגושים.

כבר יום המוסיקה הקאמרית, שחתם את השלב השני, לא הביא עימו כל בשורה משמחת. וכזה היה גם השלב השלישי, שעבר ברוב עם והדר מן המסגרת האינטימית של אולם רקנטי במוזיאון להיכל־התרבות והמנגינה אישית קאמרית אל חומר קונצרטנטי עשיר, עם הפילהארמונית ומנצח אורח מפולין. כאן התגלתה המכשלה העיקרית. בדמותו של מנצח עייף וסר־טעם ותזמורת כושלת עתירת חריקות, שכבר זמן רב לא הפגינה נגינה גרועה כל כך.

בשלב חצי הגמר התמודדו ששת המתחרים עם קונצ'רטו של מוצארט או בטהובן, ומתוכם נבחרו שלושה לעלות לשלב הסיום. ראשון נפל גלמור בקונצ'רטו „הקיסר" וגם וילה בקונצ'רטו השלישי לא השכיל לפתח אותן איכויות שגילה בשלבי התחרות הקודמים. רק פלצברגר, בקונצ'רטו החמישי, יכול למנצח, אם גם במחיר כבד.

למחרת נשר מוצ'רי והותיר את צ'נג הערינה מתמודדת בהצלחה מסויימת עם הקונצ'רטו הרביעי ואת דואיס מנצח במוצארט.

גם בקונצרט הגמר לא השתפרה התמונה. הפעם כשל גם כוחו של פלצנברג בקונצ'רטו השלישי של פרוקופייב, שנשמע חיוור ואנמי וצ'נג לעומתו התגברה אמנם יפה בברהמס, אבל זה היה קונצ'רטו נשי ועדין מדי לטעמי. את הצד הגברי באותה יצירה השלים דואיס בסערה רועמת, כשהוא סוחף אחריו תזמורת ומנצח, אבל גם הוא לא גרם התרגשות אמיתית.

תומאס דואיס — הצד הגברי

מבט ראשון

האמן ב„משפט" הביקורת והקיבוץ

מאת דורית קדר

מאמר זה יסוב הטעם על שני אמני קיבוצים, ללא קשר לתערוכות שהוצגו בעבר. האמן בקיבוץ מקבל כנראה תמיכה לא מבוטלת מצד חברי המשק, אולם מאידך גיסא הוא סובל בבדידות מסויימת. אינו יכול פיזית להיות מעורה בחיי האמנות השוקקים של העיר ולהידבר עם עמיתים על עבודותיו. יתר על כן, הוא נמצא אף תחת לחץ חברתי מסויים. הקיבוץ מאפשר לו ללכת בדרכו היצירתית, אבל תחת פני הדברים מוכים החברים להכרה באמנם. מכיוון שצורת החיים היא שיתופית — בניגוד לעירוני המרכיב את תאו הבודד — הצלחת האמן היא מעין הצלחת הקיבוץ.

בפגישתי עם אמני הקיבוצים בחצור התלהטנו אחרים מהם על האגרסיה הקיימת בחלק מביקורות האמנות, אגרסיה המביאה במבוכה את האמן העומד למשפט לא רק בפני עצמו אלא בפני חבריו למשק.

כנראה אין מצבים אופטימליים, לאמן בקיבוץ יתרונות וחסרונות. האפיונים האגרסיביים של חלק מביקורות האמנות בארץ תואמת לרוח ה"כסאח" המצויה בכל מקום וצובעת את פני היומיום, ועל כן אין להתייחס אליה כפסיקה של חיים ומוות אלא לדלות ממנה — אם היא טובה דיה — קווי הנחייה לעתיד.

למבקרים אין אפשרות פיזית להגיע לכל קיבוץ וקיבוץ; אולם התכנסויות אמנים לשם שמיעת הרצאות יכולות להוות קרקע ל„תן וקח" על עבודות שונות. מה שהאמן הקיבוצי זקוק לו בעצם הוא לא ציון של "טוב" או "לא טוב", אלא לדיאלוג, הצגת שאלות ונסיון לפתרונות במבוי סתום כלשהו.

הפעם נבחרו שני אמנים, משה שפירא מעין־השופט וזאב קרישר מחצור. משה שפירא אומר שאינו דוגל בסגנון אישי אחד ומצייר את פולוק או ארדון או אמן אחר שנבחר כמקור השראה. המיומנויות מצויינות וניכר שמבחינה טכנית — שפירא מגיע להישגיות גבוהה. אבל יש להבדיל בין אמנות לאומנות, כאשר חיקוי ישיר כל כך אינו עשוי לעורר עניין אלא אצל ההוכבנים בלבד.

לעומת עבודות השמן הללו עימו שפירא מסטר רישומים — אותם הוא כנראה לא השיב כעיקריים רישומי מקומות אהובים ורישום דיוקן של הסב האהוב. קירות המקומות המוצלים, המגלים בית מסוגר כמבצר אינטימי וסב המצוייר כאיקונה נערצת, מצביעים מייד על השוני האיכותי. אמנות חייבת להתבסס על התנסויות של האני — הפיזי והפסיכולוגי — וכשאלה אכן מתרחשות, קווי העיפרון, על הפשטות המבנית המצויינת וההתמיות הצבעונית, מתפרצים מעצמם.

זאב קרישר הציג בזמנו פסלי שיש מצויינים בגאלריית הצילום ראו (רחוב פרישמן). יפי השיש והתו האלגנטי פינו מקום לתפיסה טוטמית ואובליסקית, עמוד עץ כלוי הופך לכן של ראש פליז מתפרץ, נזול וזרוק בעל ניואנסים וגוונים העוקבים אחר הליך של חמצון, הפליז הקשיח והאימפרסיוניסטי לפעמים משולב עם פיסות ברזל כהה וגיאומטרי ומעין תווי פנים פרימיטיביים, הפסלים השמורים על תמצות וממקדים את העין מצליחים להעביר תחושות של ראשוניות וסוד. (המרכיב האחרון היה מצוי אף בפסלים הקודמים. קרישר הולך הפעם להיסטוריה יותר רחוקה לא הקלאסיקה החשישית והמאופקת תהווה בסיס ויניקה אלא אמנות פרימיטיבית לשופית, ודווקא בגלל נהייה חדשה זו על האמן להיזהר ממאנייריזם והתייפייפויות שטחיים ואנטימגיים שבהם לוקים מספר פסלים.

תיאטרון | זרקור על ליאורה ריבלין

עצבים רגישים

הסכנה שבמפגש עם הדמות מאד מגרה. הכיוון שאבחר יכול להיות כמו להיכנס עם הראש בקיר, מעין טירוף, סכיזופרניה. ליאורה ריבלין עם קבלת פרס „כינור דוד"

מאת חנה רוזנטל

מתנגנת כמו על מיתר אחד של קול ושל צבע: שקט וחיוור. גוון דיבורה, פניה הנקיות מאיפור, שפעת תלתליה הערמוניים המתמזגים בחום חולצתה — כל כך לא דראמאטית. ליאורה ריבלין, בלת פרס תיאטרון ע"ש חנה רובינא וזוכה בפרס „כינור דוד" על משחקה ב„פלשתינאית".

מתראיינת „נכון", מאופקת. „אני אוהבת שישנן תמונות שלי בעיתון", היא אומרת. „אך אין לי צורך להיחשף בו. היום להתראיין זה משהו שהתרגלתי אליו ואני לא סובלת כמו פעם. אבל אני עדיין חרדה מפני מה שייצא ממה שאת כותבת."

מאז קיימת או

נקלעה למשחק במקרה. מודעה בעיתון: מחפשים ילדה לתפקיד הראשי ב„חיזיונות סימון משאר" מאת ברטולד ברכט. בגיל 12 הכל פשוט וברור — אפילו תפקיד ראשי — אין ספקות.

בגיל 19 הדברים אחרים. בעקבות היכרות עם אמנון מסקין מחליטה להיות שחקנית. שלוש שנים בסטודיו בקאמרי: „אף אחד לא הבין מה אני עושה על הבמה, גם אני לא. שלוש שנים מתסכלות. חשתי יסורי תופת. את כל־כך מלאה רצון ולא יודעת איפה להוציא את האנרגיה — הכל יוצא הפוך. שנאתי את כולם והייתי בטוחה שהם שונאים אותי. אבל

כל הצבא הוא כמו פסיכואנליזה

לא עלה על דעתי לעזוב. היום כשהצגה לא עולה יפה אני רוצה למות, לעזוב... אז נלחמתי בצפורניים ואיזו מלחמה לא נכונה, מרוב תיסכול הייתי נרדמת בחזרות..."

ואז משתתפת ב„מלקולם הקטן" ורואה איזה אור בקצה המנהרה.

שנת לימודים בלונדון. המורה העיקרי למשחק היה מייקל אלפרדס. חשה פתאום שיכולה לגייס את כוחותיה לעבודה — שנה נהדרת. חוזרת ארצה ל„במת השחקנים" (לשעבר הסטודיו), משתתפת במערכונים של פינטר ב„שידוכין" של גוגול, במערכונים של דליה הרץ.

מאז ועד היום שפע הצגות ותפקידים. לא מתמסרת, פרי־לאנס: „המכנה הזה נועד להריסה", „הימים הבאים", „חפץ", „שכול וכשלון", „נמר חברבורות", „סטריפטיז אחרון" — „חושבת שאפשר לראות בהצגה זו נקודת מפנה אצלי. התגלה איזה צד של בידור שמאד הזין את עבודתי לשנים. אחר־כך נוצר קשר עם קהל אחר מזה שידעתי קודם. ידיעה חדשה של נתינה כשחקנית".

ועוד אחדות מן הרשימה: „מטמורפוזה", „נפש יהודי", „פאסראדובלה", „טרטיף", „פלשתינאית". — אלא שהרגשת התיסכול, תחושת חוסר המוצא, שלא תגיע לשום מקום, ממשיכה ללוות אותה גם היום. „לא מדכאת כל־כך ואולי אפילו יש בכך איזה אלמנט מפרה.

„מדוע אני משחקת? אולי בגלל שתחושות ורגשות שקיימים בי, מצבים העולים בדמיוני, יכולים לקבל חיים רק דרך הדמות שאני לובשת. אני מאד קיימת או. המפגש עם הקהל נותן לי אישור לקיום הזה. זה כאילו שלא מספיק לי להיות רק בתוך עצמי. מין נכות שהקהל עוזר לי להתגבר עליה. היום ברור לי שאני מאד נמשכת אל המתלה שבאנשים — הסכנה שבמפגש עם הדמות מאד מגרה אותי. הכיוון שאבחר יכול להיות כמו להיכנס עם הראש בקיר. מעין טירוף, סכיזופרניה. אבל יש היכבה שמחה בשבילי".

כאורך הדרך

נעימת שיחה, ליאורה ריבלין, האופן בו היא מתייחסת אל השאלה — אל מה שקשה לה מבצטעצעת. לא מצהירה. ישנה תחושה שהיא אומרת הוא משמעותי לה. שחשה באמת כעת, בתוך השיחה.

„יש משהו דפוק בלהיות שחקן, בלהיות החולף הזה. פתאום אתה באופנה ופתאום — לא. אלה דברים שלא תלויים בכלום, של טעם. אם אתה לא די עיתי — אתה נגוז... להיות שחקן זה דבר והיפוכו, קוהלת. יום אחד לכל דבר ישנה משמעות, החיים שמחים ומלאי תקווה, ויום אחר הכל הבלים. זו תחושה שאני נושאת איתי לכל מקום. אני אדם מאד מעשי, תכליתי ומאורגן. יש לי דברים מאד ברורים בחיים ועבודה: אבל בתוך זה אין כי יציבות, לא כל־כך יציב. לא תראי אותי מסתובבת בתל־אביב. כשאני עוברת בדיזנגוף בין כיכר לפריישמן אני כמו עלה נידף. כל מה שבחוץ שלי יוצא שם.

„תפקידים לא באו אלי בקלות, כי אני לא שחקנית ברם. לא דמות של שחקנית. לא נראית כוכבת. לולא הסדרה קרובים קרובים הספק לגבי היה עוד יותר גדול. הסדרה הזאת היטיבה איתי. זה שאני צוחקת שם — הגמל שאני לא מקצועית מספיק. אני הפשוט מכולם וצריך היה להעיף אותי משם. אבל זה לי כי לומדת דברים שלא מתחסכת אם בתיאטרון. זו קומדיה מאד מדוייקת ותקיפה. הדרך שבה הקהל מקבל את הסדרה משאיר לי מחדש שאני שחקנית. מרגישה שהולכת עם טוב על הרצפה.

„בכל פעם שאני עושה תפקיד, אני יודעת שאנשים מצפים ממני למשהו — אין לי מושג מוכן מאליו — זה דווקא מגרה אותי. יש בכך איזה כיף... במקצוע הזה הקריטיקה לא נשכחת. אם את עושה משהו לא טוב. כל מה שעשית עד עכשיו לא עומד לך. זה תמיד להתחיל מהתחלה, להוכיח לי ולאחרים שיכולה לעשות..."

גם עכשיו, גם לאחר שקיבלה פרס, לא מרגישה את עצמה פרימדונה. זו הרגשה שלא מסתדרת טוב עם הפסימיות שלה. הכל מלבד זמני. ממה יש להתרגש, בשביל מה להשתוק?

לא הזמן להתראיין

נשארת שקטה לאורך כל השיחה. אני חשה בקבלה שלה את עצמה בהבנה שלה „בחזרות העצבים שלי רגישים מאד. הכל מסקרן אותי. קולטת מה שייך לדעת אם שלא שייך: מוסיקה, צבעים, מראות. גם אם עצמי מכירה או יותר ואחר־כך באה ההגשה ההצגות ואני נסגרת כלפי החיים. נעשית יותר רדומה, מין טמטום חושים. כל הצגה היא הבמה קורים לי דברים חדשים. כל הצגה היא כמו פסיכואנליזה או חגיגה כזאת. [illegible] נחווים או אבל שאר החיים, מלבד הילדים וישנים, להתראיין בתקופה כזאת אין טעם. השאלות שלך אינן בקצה העצבים של כאילו אין לי מה להגיד.

„כעת חיי הבמה שלי כל־כך מלאים. במיוחד הצגת הילדים שאני עושה. לא חשבתי לשחק לפני ילדים, והנה גיליתי שזה הקהל הכי מגיב שישנו בכלל. ההצגה הזאת היא כמו מתנה שנותנה לי, לא נתקלתי בכזו כוח. יש לנו אלתרמן, שלונסקי, אבל [illegible] כוח שיש בהלנה (ולש (רוזה אמריקנית), משוררת שגם מלחינה, ותרגומה של מוסיקה ומלים לא ראיתי, והתרגומים רינה לטוין והתפאורה של שמואל — מושלם.

„אילו הספקתי לשחק הייתי אומללה", היא אומרת. „מלבד בחזרות, אילו הייתי [illegible] הזמן לא הייתי צריכה לשחק. לא הייתי את הצדקה לחיים. אני מרגישה או כל מה [illegible], אחר לא יכול לעמוד בפני...

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
רמת-גן
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת-גן (להלן — הועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס.
בגוש 6210 חלקה 187 רח' הנ"ץ מס' 4 דהיינו: הקלה 6% משטח החלקה ו-10% בקירות צדדיים.
על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה. התנגדות צריכה להימסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתונות.

אורי עמית, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת-גן

עיריית ירושלים
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 (להלן: החוק)
בנ/86/173

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי מר יוסף נחמני הגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הועדה) בקשה להתרת ההקלה בנכס גוש 164 חלקה 125 ברחוב בית וגן 24 בירושלים דהיינו: הקלה באחוזי הבניה בשעור של 3.12% שהם 24 מ"ר והקלה בקו הבניה צדדי דרומי בשעור של 0.10 מ'. את ההתנגדויות להתרת ההקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הלל מס' 23, ירושלים.
ניתן לעיין בתכנית המוצעת במשרד זה בכל יום פרט ליום ו' בין השעות 1200-1400.

אברהם כחילה, מ"מ ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

הועדה המקומית לבנין ותכנון עיר
בני ברק
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

גב' חוה דרומי הגישה בקשה לועדה ואת בתוכנית מס' 19449 ברח' הרב שלמה צבי שטרפר 16 גוש 6122 חלקה 759 באזור מגורים ג' בהקלות הבאות: תוספת בבנין קיים. 3.7 אחוזים בנין שיפור תנאי דיור מעל 143% המאושרים וזה שלא בהתאם לתכנית בנין ערים ב/105 החלה במקום.
כל המעונין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הועדה המקומית בעירית בני-ברק, בשעות קבלת קהל ורשאי להגיש התנגדות מנומקת לועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.

מ. אירנשטיין, יו"ר הועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני ברק

הועדה המקומית לתכנון ובניה
רעננה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

להלן החוק:
ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6583 חלקה 35 רח' יהודה הלוי, מבוקשת הקלה 5.3% מיטטת המגרש דהיינו 55.3% במקום 50% המותרים לפי תכנית רע/1/166. מבוקשת הקלה 10% בקו בנין צדדי דהיינו 2.7 מ' במקום 3.0 מ' המותרים.
כל המעונין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית במשרדי העירייה.

ב. וולפוביץ,
יו"ר הועדה לתכנון ובניה

עירית הרצליה
חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 —
הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה הוגשה על ידי: טליגר חברה לבנין בע"מ, [illegible] הרצליה, בקשה המתייחסת לקרקע שבמקום: הרצליה רח' אחד העם גוש 6538 חלקה 176 ומהווה הקלה לגבי המותר באזור בו מבוקשת ההקלה האמור, דהיינו:
א. בקשה להקלת 6% באחוזי בניה דהיינו 56% במקום 50% המותרים.
ב. בקשה להקלה 10% בקוי בנין צדדיים דהיינו 3.60 מ' במקום 4 מ' המותרים.
ג. בקשה להקלה 10% בקו בנין אחורי דהיינו 7.20 מ' במקום 8.0 מ' המותרים.
כל המעוניין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרדי הועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה, בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל. וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הועדה המקומית האמור בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.

אלי לנדאו, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה
הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה ע"י מר פרנס יחזקאל לאשר תוספת קומה ברחוב ששת הימים מספר 33 חלקה 34 בגוש 11565 שכונת קרית חיים המזרחית. הבקשה כרוכה בבליטה של 30 ס"מ מקו בנין צדדי.
אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה בבנין העיריה רחוב ביאליק 3 בימים א', ג', ה', בין השעות 08.00-11.30. המעוניין להגיש התנגדות לבקשה ימציאה לפי הכתובת דלעיל תוך שבועיים מיום פרסום זה.

איתמר ינוביץ
מהנדס העיר

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל-אביב-יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו בקשה ליתן אישור להקלה לעלית גג ברחוב הרטגלס מס' 3 גוש 6772 חלקה 37.
תיק בנין 003-0986/1.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בכפי, סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה, תל-אביב-יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל-אביב—יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו בקשה ליתן אישור להקלה בקו בנין צדדי ושינויים בתכנית העיצוב ברחוב ענתות מס' 31 גוש 6615 חלקה 47, 48.
תיק בנין 031-2001
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בכפי, סגן ראש העיריה, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל-אביב-יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו בקשה ליתן אשור להקלה לתוספת בניה והקמת פרגולה במרווח הצדדי בלבד ברחוב גאולה מס' 5 גוש 6914 חלקה 21.
תיק בנין 005-112/3
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו, שד' בן גוריון 68 את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בכפי, סגן ראש העיריה, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו

עירית הרצליה
חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

נמסרה בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה הוגשה על ידי: שמחה אוריאלי ובניו, כתובה: רח' מעלה הצבי 4 רמת-גן, בקשה המתייחסת לקרקע שבמקום: שם הישוב: הרצליה, רחוב יהודה הלוי, מספר 10, גוש 6529 חלקה 58, ומהווה הקלה לגבי המותר באזור בו מבוקשת ההקלה האמור, דהיינו: א. בקשה להקלה 6% באחוזי בניה. ב. בקשה להקלה בקוי בנין צדדיים: 3.60 מ' במקום 4.00 מ'. ג. בקשה להקלה בקו בנין אחורי: 7.30 מ' במקום 8.00 מ' המותרים.
כל המעונין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרד הועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה, בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל, וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הועדה המקומית האמור בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

אלי לנדאו, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

טלוויזיה

09.00 רכבת ההפתעות — סרט אנימציה 09.20 מלחמת הכוכבים — פרק 6: הענק מכוכב זיר — כח G יוצא בעקבות רובוט ענק שנשלח מכוכב ספקטרה 09.45 החול הטוב של סם — פרק 6 — החיים העצמאיים אינם קלים, ביחוד לגבי דניאל הצעיר המתגעגע מאד לאמו 10.10 סוס הנדנדה — עבור לספורו של ד.ה. לורנס על ילד המצליח לנחש בעזרת סוס הנדנדה שלו את שמות הסוסים המנצחים במרוצי הסוסים 10.40 פאול רובסון — סרט תעודה 14.00 בכנית של פיסטוק — תולים תמונה 14.20 הרי אמריקה הצפונית — הסרט עוסק בשרשראות ההרים העיקריות באמריקה הצפונית: האפלציים והקורדילרה 14.45 FOLLOW ME — קורס באנגלית מרוכזת למבוגרים 15.00 קסם קסם — לבנים 15.25 בלי סודות — ביניים חולם — מה קורה בחנות המילים של בלי סודות כשגע מור בא לבקר 16.45 מאה ציורים מפורסמים — חמש תמונות בנושא מלחמה. הפעם: הקרב באיסוס אלטדורפר 15.55 הכה בתוף לאט — ברוס, אחד השחקנים מקבוצת כדורבסיס חול ועומד למות. ידידו הטוב עומד לצדו 16.30 שניים אוחזין — פשיטא א' 17.00 ערב חדש — מנחה: רפי רשף 17.30 עליזה בארץ הפלאות — סדרה בהמשכים שם הפרק: עצתו של הזחל הכחול. עליזה מצטמקת עד לגודל התיפורבית. היא נקלעת לחברתם של החרקים ולומדת להכיר אותם 18.00 באותו ענין — סדרה שבועית המעלה בעיות של תלמידי תיכון בדרך של פסיכודרמה ומשחקי תפקידים מנחה: אלידן אלירז 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 17.32 סקירת תכניות (ערבית) 18.35 ספורט (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית) 20.00 כותרות מבט 20.02 תהילה: שם הפרק — אנא קח את אשתי. אנתוני נזילי מלמד דרמה בביה"ס לאמנויות הבימה, ומפנה את קריס להתאמן עם שחקנית. אשתו לשעבר 20.50 נקודת חן — סדרת טיולים עם אורי רביד. הפעם אל החוף המזרחי של הכנרת 21.00 מבט לחדשות 21.30 אין כמו בבית — סדרה אנגלית משעשעת הפרק השני: לורין, בתם של ארתור וברנדה בת 22, שבה אף היא אל בית הוריה, לאחר שהחליטה לעזוב את בעלה. הבית עמוס. ארתור מיואש 22.00 זה הזמן — תכנית אירוח 22.50 דמפסי ומייקפיס — סדרת סרטי מתח אנגלית שם הפרק: עיניים להם ולא יראו. עקב מעשה חטיפה של ילה, בנו של אסיר. מתגלית שחיתות נוראה בפיקוד הבכיר של יחידת המודיעין המיוחדת בסקוטלנד יארד. בתוך כך גם חייו של המפקד ספיקנס בסכנה 23.40 פסוקו של יום חדשות.

רדיו

קול המוסיקה
06.02 "צלילי בוקר" 07.07 "בוקר טוב" באך: קונצ'רטו בלה מינור לחליל, כנור, צ'מבלו ותז, כלייקשת 07.30 "שחרית מוסיקלית" 09.30 "קונצרט בוקר" 11.57 "מגישים שיר" 12.05 "מאוצר הסרטיה" 13.00 "קונצרט צהרים" 15.05 "מוסיקה ויוה": מוסיקה חדשה בפרנקפורט פטר האמל: יצירה לקלרינית וכרט מנגנט, כריסטיאן וולף: תרגילים 16.00 "קונצרט מנחה" 18.20 "ערב טוב" היידן: סונטה מס' 9 בדה מג'ור; פרוקופייב: "סיפורים שסיפרה לי סבתא"; חצ'טוריאן: 4 קטעים מתוך "תמונות ילדות" 20.27 "מגישים שיר" 20.30 "מאולמי הקונצרטים בעולם". שנברג: שירי גורה 22.25 "מילון מוסיקלי" 22.30 "מן המקורות" — לחני עדות ישראל מהגדה של פסח 23.00 "פירקים" — רצף מוסיקלי (ש.ח.)

רשת א'
07.30 "הזו שירים" — פזמונים ישנים ואהובים 08.05 "חוגה" — עם בני הנדל 09.05 "העיר לא תם" — שירים עבריים 09.30 "מסגיר" — מגזין לבעיות משפחה וחברה בשידור חי 10.30 "רדיו קלי" — תכנית יומית בעברית קלה 11.05 רגע של עברית 11.10 שירים עבריים 11.30 "השכלה ודעת לכל" "תל אביב — הדור הראשון" — 1906-1936 12.05 "ספור ושיר" 14.06 "לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים 15.00 לילדים הגדולים "תיבת ההפתעות" — שעשעון בשידור חי 15.25 "הכדור עגול" — ספורט לנוער עם דני דבורין 15.53 "מאוצר הספרים" — סקירה על ספר חדש 16.05 "רדיודרמה" "קולות משפחה" — מאת הרולד פינטר משתתפים: רפאל קלצ'קין, רבקה נור ואורי אברהמי (ש.ח) 17.12 "מגישים שיר" 17.20 "האוניברסיטה הפתוחה" "הטלאי הצהוב" — סדרת משדרים על תקופת השואה 18.06 "מנחת ערב" — משדר יומי לחוזר דתי ומסורת 18.50 פרקי היום בתנ"ך 19.05 "עיונים בפרשת השבוע" 19.30 שידורים לעולים 22.05 "אני הייתי שם" — "מבצע שחרור מעפילי עתלית ע"י לוחמי הפלמ"ח בימי המאבק נגד המנדט הבריטי"

רשת ב'
06.53 "אור ירוק" — פינה יומית לנהג ולנוסע בעריכת גדעון הוד 06.57 רגע של עברית 07.00 "הבוקר הזה" 08.05 "חתול במגפיים" — תכנית לתלמידים בחופשה 09.05 "ביקור בית" — עם רבקה מיכאלי 10.10 "כל צבעי הקשת" — מגזין יומי 12.10 "גל פתוח" — חדשות ופזמונים 13.00 "בחצי היום" — חדשות ופזמונים 14.05 "יש ענין" — עם גבי גזית 15.10 "רגעי קסם" 16.05 "שיר אתנו שיר" — שירים עבריים 17.10 "יומן כלכלה" 17.30 "על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה 18.06 "תמורות בחנוך" — מה בין

התנוך העלייתי והגביה ההתפתחית בטכנולוגיה ובתעשייה 18.10 היום 19.00 היום בספורט 19.35 דין ודברים 20.05 [illegible] 21.00 [illegible] 23.05 [illegible] 01.05 בגלים קצרים.

גלי צה"ל
05.55 [illegible] 06.05 צלילי בוקר — שירים עבריים 06.30 "פיקחים עין" [illegible] 07.07 [illegible] 08.05 [illegible] 10.05 [illegible] 11.05 [illegible] 13.55 [illegible] 16.05 [illegible] 17.00 [illegible] 18.05 [illegible] 20.05 [illegible] 21.00 [illegible] 22.05 [illegible] 23.05 [illegible] 00.05 ציפורי לילה [illegible] 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה 05.05 צלילי בוקר

רשת ג'
06.11 "בחורה לאושר" — להיטים ותיקים 07.07 "שיר בבוקר בבוקר" — שירים ופזמונים ישראליים 09.05 "מה, כבר תשע?" — עם אבי אתגר 10.05 "דברים טובים" — עם שמירה אימבר 11.05 "רק מוסיקה" 12.05 "שעה תמימה" — עם מלאכי חזקיה 13.05 "רק בימי חול" — עם מנחם פרי 14.05 "לי ולך" — שיר וברכה" 15.05 "חדש" "חריש ומחורש" — עם שש עטרי 16.05 "מוסיקה לענין" 17.05 "הצגה יומית" 18.05 "אתם זוכרים את השירים" 20.05 "קצת אחרת" — פופ מתקדם — עם אורלי מורג 22.05 "משלנו" — שירים עבריים.

קולנוע

תל-אביב
אסתר: מרגלים שבאלה 4.30 — 7.15 — 9.10

[illegible]

רמת-גן וגבעתיים
ארמון: צוחה מי שכובד אותו
לילי: שושנת הקהיר הסגולה 5, 7.15, 9.30
אורדון: דרגלים שבאלה 7, 9.30
רביבים:
גן 1: הצגת בוקר — נאטי גאן
• שורת הקהקה 5, 7.30, 9.40
גן 2: הצגת בוקר — חבר הדרקון אליוט 5, 7.20, 9.40
גן 3: הצגת בוקר: הגוניס
• פעמיים במיטב החיים 4.15, 6.50, 9.30
גן 4: הצגת בוקר: היפהפיה והחיפן 5.00, 7.20, 9.45

ירושלים
אדיסון: כוחן הדלתא 4.30, 7, 9
אורנע: גבירתי הנאווה 4.30, 7, 9
בית אגרון:
גוליבר בארץ הגמדים 10.00
ציטה צ'יטה בנג בנג 11.30
בית ספר לעבירות בתנועה 16.00
אהבתו של סוון 18.00
סרט אילם 20.00
48 שעות 22.00
הטנגו האחרון בפריז 24.00
בנייני האומה: הסיפור האמיתי 6, 9.15
כסיר: זכרונות מאפריקה 5.45, 9
• הצגת בוקר: בחורה לעתיד
הבירה: נפגש בסיבוב 4.30, 7, 9
• 11.00 בבוקר
מיטשל: פירמידת הסחר 6.00, 9.00
• 11.00 בבוקר
סמדר: בחר בי 7.00, 9.15
אורגיל: נאטי גאן 4.30, 7, 9.15
• הצגת בוקר ב-10.30

חיפה
אורה: צוחה מי שכובד אותו
אורלי: זכרונות מאפריקה
גת: תרגיל לרופאים מתחילים
עצמאות: נפגש בסיבוב
פאר: גבירתי הנאווה
[illegible]

נתניה
[illegible]

חולון
[illegible]

בת-ים
עצמאות: כוחן הדלתא

הרצליה
היכל: זכרונות מאפריקה
[illegible]

באר-שבע
קן: כוחן הדלתא

חדרה
הקן: חדרה הכבוד של פריצי

תיאטרון

תיאטרוני ישראל
הערב, יום ב', 21.4
תיאטרון הבימה:
מפצח האגוזים: 17.00, 20.30
הבית ברחוב שינקין: 20.30
התיאטרון הקאמרי
יאקיש ופופצ'ה — קומדיה: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ב', 21.4 בשעה 21.00
"די בן-אדם!"
מאת פ. ק. קרויץ
עם אחובה יובל גד קשי
רמי חזקיהו

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי-מרקחת
בת-ים
קופ"ח — עין יהב, חולון.
חולון
אהרון — הופיין 24; קופ"ח עין יהב.
ירושלים
אליסון — ישעיהו 10.
נתניה
קופ"ח לאומית - סמילנסקי 9.
פתח-תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר.
רמת-גן
גרמוזה — ביאליק 40.
תל-אביב
בס — פרישמן 66;
קופ"ח מאוחדת — שפרינצק 11.
חיפה
יבנה — אבן סינא 7.
רחובות
כללית — בני משה.

תורנות בתי-חולים
תל-אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל-השומר - כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח-תקוה - כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל-אביב - בימים ב', ד', ו' כירורגיה ופנימית, ילדים - כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל-אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
● ביקור חולים - ילדים.
● הדסה ע"כ - פנימית, כירורגית, אורטופדית, א.א.ג.
● משגב לדך - נשים.
● שערי צדק - עיניים.

עזרה ראשונה
עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל: בתל-אביב — בימים א'-ה' בין השעות 21.00—23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות 21.00—24.00, 18.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות 15.00—21.00.
הכתובת: רח' כרמלכבא 49, טל' 284449.
בחיפה: רחוב הנמן 26, קומה ג', טל' [illegible]
[illegible]
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה [illegible]
מרכז סיוע לקורבנות אונס [illegible]
עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-237171
ער"ן תל-אביב — טל' 03-261111
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר-שבע — טל' 057-418111
ער"ן נתניה — טל' 053-35316
סילוק מיטורים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' [illegible]

מוקד קופ"ח כללית
המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'-ה' ב-20.00—08.00, בימי ו': 15.00—08.00. טלפונים: 03-433300, 03-433500.
יד ביד - אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער - קו לנוער במצוקה
ת"א - 226027 (24 שעות)
חיפה - 04-229488 (11.00-20.00)
נהריה - 04-920014 (11.00-20.00)
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו-ד' - טל. 222732.

מד"א
ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. [illegible] בני-ברק, גבעתיים — טל' 781111 [illegible]; רמלה — טל' 08-221022; עפולה — 065-93334.

משטרה
ירושלים, תל-אביב, חיפה, רמת-גן, בני-ברק, חולון, פתח-תקוה — טל' 100. באר-שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדרה — 22444.

רכבות
מירושלים לתל-אביב דרום: בימים א'-ה' בימי ו' וערבי חג: 7.30.
לבני-ברק ולחיפה: בימים א'-ה': 16.00. בימי ו' וערבי חג: 11.30.
מתל-אביב לירושלים: מת"א דרום בימים א'-ה': 16.00.

מבני ברק 6.18.
לחיפה: בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.
לנהריה: בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00.

מחיפה, בת-גלים:
לירושלים: א'-ה': 7.00.
לתל-אביב: א'-ה': 6.00, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30.
מנהריה לחיפה ולתל-אביב: 6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.10.
לירושלים: 5.35.

משחק חמישי בגמר-ייד
הפועל רמת-גן גבר אמש במשחק רביעי מורט-עצבים על מכבי ראשל"צ 16:17 וסחט מאבק נוסף, ביום ראשון, בראשל"צ

קושניר הורחק לשני משחקים
מאת יוסף חכם
כדורידן הפועל רמת-גן, זיו קושניר, שהואשם בפגיעה בשחקן יריב במשחק הפליי-אוף בין קבוצתו ומכבי ראשל"צ, הורחק אתמול ע"י ביה"ד המשמעתי לשני משחקים בפועל. הוא סיים אמש את ריצוי עונשו.
מאמן הפועל רמת-גן יוסי קלזמי והשחקן אבי ליס, שהואשמו בהעלבת השופט אשר גרוס, הכחישו והדיין עו"ד עזרא דאוזנר דחה את הדיון עד לשמיעת עדות השופט.

● כדוריד
מאת יוסף חכם
משחק חמישי בגמר הפלייאוף בכדוריד, שייערך ביום ראשון בראשון-לציון, יקבע סופית את אלופת המדינה העונה. זאת אחרי שבמשחק הרביעי, אמש באולם אוניברסיטת תל-אביב, גברה קבוצת הפועל רמת-גן על מכבי ראשל"צ — 16:17, וחוללה מפנה משמעותי במאבק האליפות. ראשון-לציון ניצחה בשני המשחקים הראשונים והמשחק השלישי הסתיים בתיקו.
אוירה חגיגית שררה לפני תחילת המאבק. הפועל רמת-גן הביאה אפילו אקורדיוניסט להנעים ל-500 הצופים באולם האוניברסיטה...

אבל כשהתחיל המאבק ניהלו שחקני שתי הקבוצות קרב ללא פשרות. הפועל רמת-גן, על-אף שהופיעה ללא כוכבה, זיו קושניר (ראה ידיעה נפרדת), גילתה עליונות מול חולשה מדהימה של שחקני מכבי ראשל"צ, שיכולתם יורדת ממשחק למשחק, כנראה בגלל המתח והלחץ.
הפועל רמת-גן פתחה היטב — 0:2 בדקה ה-4. חיים צרפתי הפך והצעיד את מכבי ראשל"צ ליתרון ראשון, בצמד שערים — 4:5 בדקה ה-14. אמיר גרא מהפועל רמת-גן לא ויתר — 7:9 להפועל ר"ג ונדי ספרן קבע — 8:11. מיכאל יוסיפוביץ הקטין במכת-7 ל-9:11 במחצית.
הפועל רמת-גן הכתיבה את הקצב גם במחצית השנייה, ובדקה ה-41 העלה גרא ל-10:13. שוב מיפנה. יואב דרוקר הישווה בצמד ל-13:13. גרא הוליך את הפועל רמת-גן ליתרון נוסף — 14:16 בדקה ה-53. העצבנות שלטה באולם. יוסיפוביץ החטיא מכת-7, אחריו לא הצליח גם גרא במכת-7. צרפתי החטיא גם הוא מ-7 מטר, כשהשוער המצויין של הפועל רמת-גן, נתן וייס, הדף את הכדור. עדי כנען צימק בשערו היחידי במשחק — 15:16. הרמת-גני יורם זלינגר העלה את הפועל ר"ג ל-15:17. הקפטן אמיר פופקו הקטין ל-16:17. 14 שניות לסיום הזדמנות לפופקו להשוות, אולם השוער וייס הדף את הכדור המסוכן.
המשחק היה נוקשה ונפסקו בו 15 מכות-7, מתוכן נוצלו 10.
שפטו היטב הבינלאומיים נחום זבצקי ורני נוטמן.
● שערים להפועל רמת-גן: אריאלי 5 (2 במכות-7); גרא 5 (3 במכות-7); זלינגר 4; סומך 2 וספרן 1.
● שערים למכבי ראשל"צ: יוסיפוביץ 4 (3 במכות-7); דרוקר 4; מובשוביץ 2; צרפתי 2; בשן 2; כנען 1 ופופקו 1.

שחקני הפועל רמת-גן צוהלים אחרי נצחונם אמש על מכבי ראשל"צ (16:17) צילם: אריה קנפר

יובנטוס שוב ראשונה — רומא הפסידה ללצ'ה 3:2

● ליגות באירופה
קבוצת הכדורגל של יובנטוס טורינו, שבה לראשות הטבלה באיטליה, לאחר שניצחה במגרשה את מילאן 0:1. מחזור אחד לפני האחרון, הדני מיכאל לאודרופ הבקיע את שער-הנצחון ליובנטוס. ל"יובה" 43 נקודות מ-29 משחקים, ומקדימה בשתי נקודות את רומא, שנוצחה בביתה 3:2 ע"י האחרונה בטבלה, לצ'ה, שגורלה נחרץ לירידה לליגת המשנה. הצמד של לצ'ה, בארבאאס ואסקולי, הם שחיסלו את רומא בהבקיעם שני שערים.
נאפולי התבססה במקום השלישי (41) לאחר שהכניעה את סמפדוריה 0:1.
אחריה בטבלה, עם מספר נקודות זהה — 31, טורינו, פיורנטינה ואינטר מילאנו.
אינטר גברה על קומו 2:3, כשהשוער של סנדרו אלטובלי.
שאר התוצאות: אטלנטה — טורינו 2:2; אבלינו — בארי 0:1; פיורנטינה — אודינזה 0:1; וארונה — פיזה 0:3.

אייאקס צימצמה את הפער
האלופה ההולנדית, אייאקס אמסטרדם, צימצמה את פער הנקודות מצמרת ל-6, לאחר שהביסה את ונלו — 1:4, בעוד שפיליפס איינדהובן נפרדה בתיקו 1:1 עם ספארטה רוטרדאם. לפיליפס 51 נקודות מ-29 משחקים, לפני אייאקס — 45 ופיינורד (גברה על אוטרכט 0:2) — 41 מ-31 משחקים. לסיום נותרו עוד חמישה מחזורים.

אוקספורד זכתה בגביע-החלב
קבוצת אוקספורד-יונייטד, הראשונה בליגה האנגלית על חישארותה, זכתה אתמול בגביע-הליגה (גביע-החלב), כבר בהופעתה הבכורה שלה באיצטדיון וומבלי כשהכניעה את קווינס פארק ריינג'רס — 0:3 (0:1). לעיני 90 אלף צ[illegible]

אנדרלכט – בריז' בקרב על הבכורה
האלופה הבלגית, אנדרלכט, ובריז', יאבקו ביניהן על הבכורה בשני משחקי הכרעה מיוחדים, מאחר שבבלגיה לא נקבע התואר לפי הפרש שערים. שתי הראשונות צברו בסיום אותו מספר נקודות — 52 מ-34 משחקים.
במחזור האחרון הביסה אנדרלכט את שרלרואה 0:5, ובריז' הכניעה את ברסחוט 0:4.
סטנדרד ליאז' הבטיחה את השתתפותה בגביע אופ"א, לאחר שסיימה שלישית (42), בנצחה את מולנבק 0:2.
● פורטוגל: פורטו זכתה זו השנה השנייה ברציפות באליפות פורטוגל, לאחר שניצחה במחזור האחרון את קוביליה — 2:4, בעוד שבנפיקה ליסבון הפסידה לבואווישטה בפורטו — 1:0. פורטו צברה 49 נקודות מ-30 משחקים, לפני בנפיקה (47) וספורטינג (46).

איסלנד – נורבגיה 72:75
בטורניר קדם-אירופי בכדורסל דרגה ג' ברייקיאביק ניצחה איסלנד את נורבגיה — 72:75, ותפסה את המקום הראשון.
פורטוגל הכניעה את אירלנד — 75:98.

קונורס ניצח את וילאנדר
הטניסאי האמריקני ג'ימי קונורס, בן ה-33, זכה בטורניר הראווה המרובע בטוקיו, כשהכניע תוך 66 דקות, את השבדי, בן ה-21, מאטס וילאנדר — 4:6, 0:6.
14 אלף צופים חזו במשחק, בו קיבל קונורס סכום של 110 אלף דולאר.

מאמן הפועל ת"א, דוד שוייצר, עדיין מקווה:
מה פתאום, עוד לא איבדנו האליפות
אנחנו מחמיצים כמו ילדים ★ מקבלים שערים שטותיים ★ סבלנותי כלפי אלטר פקעה ★ לקראת הפיניש - הכל פתוח

מאת יצחק וייסהוף
— דוד שוייצר, האם שלושת הפסדי הליגה הרצופים של קבוצתך הוציאו את הפועל ת"א ממירוץ האליפות?
● שוייצר: מה פתאום! זה שהפסדנו — קורה. לכל קבוצה יש עליות וירידות. עד עכשיו סבלנו מירידת כושר. הדבר נבע מצירוף מקרים, כמו פציעות והרחקות של חמישה משחקני ההרכב הראשון. אם הפצועים יחזרו, וגם המורחקים ישובו — נראה אחרת.
— האם לדעתך לא נטשה הפועל ת"א את רעיון האליפות?
● שוייצר: הכל עדיין פתוח. אני רוצה להגיע למשחק האחרון של העונה, מול מכבי חיפה, במצב בו יהיה המשחק מכריע לשתי הקבוצות. אני רוצה שמשחק זה יקבע מבחינה כספית, מבחינת יוקרה ויכריע מי תהיה האלופה.
— עד למשחק נגד מכבי חיפה יש עוד ארבעה משחקים?
● שוייצר: המורחקים והפצועים משגעים אותי. אנחנו מחמיצים כמו ילדים. עד היום עברנו תקופה קשה, ומחכה לנו תקופה לא קלה. אם ננצח בשבת את מכבי שעריים — הכל פתוח. למכבי ת"א יש את מכבי חיפה, בחיפה, ולאחר-מכן תשחק מכבי חיפה בבלומפילד. גם מי שטוען שלבית"ר ירושלים יש משחקים קלים — מדבר שטויות. לאף קבוצה אין חיים קלים. כל ארבע הקבוצות הן ברמה שווה, עם עליות וירידות. הפרש השערים בין הקבוצות הוא כמעט זהה. עכשיו הפיניש של הליגה — והכל פתוח.
— נוצר הרושם שבנוסף לחוסר היכולת להבקיע גם לשוער שלך יש בעיות?
● שוייצר: אריה אלטר מקבל כיום גולים שטותיים, והוא אשם בחלק מההפסדים. הבקענו שערים כמו מכבי חיפה, אך הצרה שלנו זה השוער. אינני רוצה לחתוך אותו לגמרי, אך סבלנותי כלפיו פקעה. איך אפשר להכניס לו גולים מ-20 ו-30 מטר? אם היה טוב לא היינו מפסידים בשלושת מארבעת ההפסדים האחרונים שלנו. אני יכול לומר שהוא אשם ב-17 מ-22 הגולים שספגנו. ייתכן שיש לאלטר בעיות התאקלמות, אך הוא לא ילד. הוא גם שוער נבחרת.
— אבל גם ההתקפה שלכם מזייפת, ולא כובשת?
● שוייצר: אנחנו מחמיצים. אינני יכול להסביר זאת. יש תקופות שהולך, ויש שלא הולך. אנו מחמיצים. לא מבקיעים גם בפנדל. וגם השופטים נגדנו. אני רק מקווה שהשופטים לא יקבעו מי תהיה האלופה. הם מכריעים משחקים ע"י פסילת שערים והרחקת שחקנים, לעתים החלטות רחוקות מהמציאות.

מכבי שעריים והיו"ר שלה לביה"ד המשמעתי:
שיינר: מטווח יריקות; היו"ר חימם את האווירה

מאת ראובן חנניה
קבוצת מכבי שעריים והיו"ר שלה, אבשלום צומן, יועמדו מחר לדין בפני בית-הדין המשמעתי של ההתאחדות לכדורגל. זאת בעקבות דו"ח השופט יעקב שיינר, שניהל את המשחק בו ניצחה מכבי שעריים שלושם עלידי מכבי תל-אביב 2:1.
השופט יעקב שיינר כתב בדו"ח: "בדקה ה-89 פסלתי שער לטובת קבוצת מכבי שעריים, לאחר הנפת דגל לנבדל של הקוון מאיר עפרון. בדקה זו פרצו למגרש חברי הנהלת מכבי שעריים, וקהל מתא הכבוד שוא ללא גדר. בנוסף לאלה פרץ קהל מעבר לגדרות לעבר ולעבר הקוון עפרון. עלי לציין, שלא פגעו בנו פיזית. אולם על הקוון עפרון נערך מטווח-של-יריקות גם מאנשים בתוך המגרש וגם מעבר לגדר. קראתי מייד למשטרה וביקשתי לפנות את המגרש כדי שאוכל לחדש את המשחק. הודעתי שאם לא — אפסיק. המשטרה פינתה את המגרש בעזרת חבר הנהלת מכבי שעריים, מיקי מיכאלי. שהוא, ורק הוא, מבין חברי הנהלת מכבי שעריים דאג לשלומנו. חידשתי את המשחק לארבע דקות, תוך כדי שמירה צמודה של המשטרה על הקוון.
שיינר הוסיף: "מייד עם שריקת הסיום רץ הקוון עפרון לחדר ההלבשה. ובפתח החדר עמד אדם שאינני יודע מיהו וירק לפניו של הקוון, שאמר לי שמעולם לא נעלב כל כך. עלי לציין שחבר הנהלת מכבי שעריים מיכאלי דאג כל הזמן שנצא בשלום מהמגרש. לעומת זאת עלי לגנות את התנהגותו של יו"ר אגודת מכבי שעריים, אבשלום צומן, שלא רק שלא ניסה להרגיע אלא גם חימם את האווירה. עלי לציין שיצאנו מהמגרש במונית שהגענו אליה רק בליווי משטרה".
● אליפות הפועל בהתעמלות אומנותית תיערך היום ומחר ב-9 בבוקר באולם גג במכון-וינגייט.

האשה עומדת ללדת – העוזר יישאר בבית
מאת יצחק ויסהוף
עוזר-המאמן הלאומי בכדורסל, משה וינקרנץ, לא ייצא, כנראה, מחר עם הנבחרת הלאומית למחנה-האימון בקארלסרוהה במערב גרמניה בגלל סיבות אישיות.
הסיבה: רעייתו של וינקרנץ עומדת ללדת את ילדם הבכור.
הנבחרת ערכה אתמול אימון בהשתתפות כל 15 השחקנים, העומדים להמריא מחר למערב גרמניה.
● אליפות הגדנ"ע בקליעה צבאית תתקיים [illegible] במטווח צבאי מרכזי. בתחרויות חלק כ-300 קלעים מ-26 [illegible] הגדנ"ע. התחרויות לזכרם של [illegible] גבעתי, סג"מ [illegible] רזרו שש.

הולמס אחרי הפסדו: [illegible]
[illegible]

● כדורגל
יחבס ואורגד בגמר גביע-הטוטו
מאת ראובן חנניה
שני משחקי-גמר על גביע-הטוטו בכדורגל ייערכו מחר באיצטדיון ברמת-גן.
קבוצות הפועל עכו והפועל חדרה יאבקו על הבכורה ב-3.30 בגמר הגביע בליגה הארצית. ישפוט במשחק יצחק יחבס.
בגמר גביע-הטוטו לקבוצות הליגה הלאומית ייפגשו הפועל באר-שבע והפועל פתח-תקוה ב-5.30, בשיפוטו של יצחק אורגד.

שריד חוזר
מאת יוסף חכם
שופט הכדורגל צבי שריד, שלא שפט במשך ארבעה מחזורים רצופים בליגה הלאומית, ישוב וינהל השבת במחזור ה-26 את הדרבי התל-אביבי, בין מכבי ושמשון תל-אביב, באיצטדיון רמת-גן.
שאר שופטי השבת: עובדיה בן-יצחק, הפועל פ"ת — מכבי חיפה; יצחק אורגד, בני-יהודה ת"א — מכבי פ"ת; רחמים דינאצ'י, הפועל תל-אביב — מכבי שעריים; עובדיה צבי, הפועל — בית"ר ירושלים; אריה פרוסט, מכבי יפו — הפועל כפר-סבא; יעקב שיינר, מכבי יבנה — מכבי נתניה; מיכה אשכנזי, הפועל ירושלים — הפועל באר-שבע.

היום – תחילת משחקי גביע-שפירא
טורניר-הכדורגל המסורתי לזכרו של אייל שפירא יתחיל היום בקיבוץ רמות-מנשה. במשחק הראשון יתמודדו קבוצות מצר וגני שמואל. מחר יהיה המיפגש השני בין רמות-מנשה ועין-החורש. הגמר ייערך בשבת.

ארבעה ניחשו 13
ארבעה משתתפים, שניחשו נכונה את משחקי השבת בטוטו, זכו בפרס הגדול, וכל אחד יקבל כ-115 אלף ש"ח, מתנת החג היקרה ביותר שקיבלו אי-פעם.
אחד הזוכים, מרמת-אביב, הוא משתתף ותיק שכבר זכה בעבר פעמים רבות בפרסים, אך זו לו הפעם הראשונה להגיע ל-13 ניחושים נכונים. הזוכה מירושלים השקיע בטופס שלו 115 ש"ח, ואילו הזוכה מרמת-גן השקיע... 3 שקלים חדשים.
200 מנחשי 12 תוצאות נכונות יקבלו 1050 ש"ח, 3000 מנחשי 11 תוצאות נכונות יקבלו 48 ש"ח ו-33 אלף מנחשי 10 תוצאות נכונות יקבלו 6 ש"ח כל אחד.

● כדורסל
מכבי ת"א ניצחה במשחק הראשון
מאת יוסף גלזר
קבוצת הנוער של מכבי ת"א ניצחה אמש בחיפה בגמר הראשון בפלייאוף לנוער בכדורסל את מכבי חיפה — 57:66, לאחר 22:27 במחצית.
700 צופים חזו במשחק, בו קלעו למכבי ת"א: אררט 16; יצחק כהן 14; בן-דוד 13; הלל כהן 11; גלעד כץ 6 ואורי כוך 5. למכבי חיפה: הבר 13; אוולאי 12; ליאונדיצי 8; בני כץ 6; מילר 6; היידר 4; קרן 4 וציר 2.
שפטו היטב אהרון בר ויוסף אבו-ערב.

קרני — 75 במרתון בלונדון — 2:22.36

● אתלטיקה
הרץ הישראלי יאיר קרני דורג אתמול במקום ה-75 במירוץ המרתון הענק של לונדון כשעבר את המרחק בשעתיים, 22 דקות ו-36 שניות.
במירוץ ניצח היפאני טושיהיקו סקו בזמן של 2:10.02 שעות, לפני הבריטים יוז ג'ונס ואליסטר האטון.
המירוץ, בו השתתפו 21 אלף רצים, התנהל במזג-אויר סוער. ירד גשם ורוח נגדית הלכה בפני הרצים. "לא היה נעים" — אמר קרני בשיחה טלפונית אמש.
הרץ הישראלי עבר את [illegible] דינגוול, מנצח מרתון הכנרת לפני ארבע שנים, ואילו מנצח מרתון הכנרת השנה, לינדזי רוברטסון, קבע — 2:15.03 דק'.
שני רצים נוספים מהפועל עמק חפר השתתפו במירוץ. יואב לוי קבע שיא אישי — 2:12.13 שעות, ואתור ציטרון, שהתחרה מעל גיל 40, קבע — 2:49.0 שעות.
בין הנשים הגיעה ראשונה הנורבגית גרטה וייץ בזמן של 2:24.54 שעות.
● אליפות צה"ל במכשול קרבי על גביע הרמטכ"ל תתקיים היום יחד בבית-הספר לכושר קרבי. במסגרת האליפות ייערך מירוץ צה"ל העממי למרחקים מ-2000 עד 5000 מ', המיועד לחיילים, חיילות, קצינים וקצינות בשירות סדיר וקבע.

האירית שנשאה מזוודת נפץ ללא ידיעתה – שוחררה ממעצרה

„סקוטלנד יארד" חלב מידע רב מפיו של המחבל הינדאווי

מוסר „סאנדיי אקספרס": יתכן שידידה של אן־מארי מרפי היה המבצע של פיגוע שתוכנן בידי אחרים

לונדון. — אן־מארי מרפי, האירית שנשאה שלא־בידיעתה מצצת־זמן במזוודתה, שנועדה לפוצץ את מטוס הבואינג 747 של אל על, שוחררה ממעצרה. האשה, הנמצאת בהריון, שוחררה לאחר שנחקרה במשך יומיים, ולא הועלו האשמות נגדה.

סקוטלאנד יארד עדיין חוקר את ידידה, נזאר הינדאווי, ירדני בן 35 שנעצר ביום שישי.

שיחרורה של אן־מארי מרפי מוכיח, כי היחידה ללוחמה בטירור של סקוטלאנד יארד הגיעה למסקנה, שהיא היתה חפה לחלוטין מפשע.

השבועון „סאנדיי אקספרס" מסר אתמול, כי החוקרים כבר השיגו מידע רב מפיו של הינדאווי, ויתכן כי הוא לא היה אלא המבצע, בפיגוע שתוכנן על־ידי אחרים. (ע־צ וע־ר)

השיתוף עם ארה"ב עלול לעלות לתאצ'ר בשלטון

לונדון. — ממשלת בריטניה מגינה שוב על תמיכתה בהפצצה האמריקנית על לוב, אולם התרבו ההשערות כי צעדה יוצא הדופן של בריטניה בסיוע לאמריקנים, עלול לעלות לראש הממשלה מרגרט תאצ'ר בשלטונה, בבחירות הבאות.

תאצ'ר עצמה אומרת, שהיא לא נתנה לארה"ב „צ'ק פתוח" בהתירה לה להשתמש במטוסי האף־111 בפשיטה על לוב, וושינגטון תצטרך לבקש רשות־מחדש אם תרצה לבצע התקפה נוספת.

ראש הממשלה לשעבר ארווארד הית' אמר, שספק אם הממשלה תוכל לעמוד בבקשה נוספת מרייגן לעשות שימוש בבסיסים הבריטים ליציאה להתקפה על לוב.

משאלי רעת־הקהל באנגליה מראים, כי שני שליש מהבריטים מתנגדים לקו שנקטה תאצ'ר.

מטריפולי נמסר אמש, כי אחד משני בניו של קדאפי שנפגעו בהפצצה, שוחרר לביתו מבית־החולים, אך אחיו נשאר לאשפוז נוסף.

קנצלר אוסטריה לשעבר ברונו קרייסקי אמר אתמול, כי קדאפי „אינגו משוגע", ועל ארה"ב לשאת ולתת איתו במקום להילחם בו.

סגן שר־החוץ של לוב הציע אתמול כנס של המדינות הבלתי־מזוהות במלטה, לדיון במשבר האמריקני־לובי.

גם נשיא מצרים, חוסני מובארק, חזר אמש על קריאת ממשלת מצרים לכנס ועידה בינלאומית למלחמה בטרור.

שר החוץ עבדל מאגיד אמר לאחר מכן, כי מצרים תפנה רשמית לעצרת הכללית של האו"ם ותבקש לכנס ועידה כזאת.

7 יעדים ולא 6

מספרם של המטוסים האמריקנים שהפציצו את לוב עלה על המספרים שנמסרו רשמית על־ידי וושינגטון — מוסר „סאנדיי טיימס" הלונדוני.

לפי השבועון הבריטי, שניהל חקירה משלו בבריטניה ובלוב ומסתמך גם על מידע ממקור רם דרג במנגנון ההגנה האיטלקי, היו מעורבים במבצע 44 מפציצים אמריקניים מדגם אף־111, שבסיסיהם בבריטניה.

יתר על כן, הופצצו „לפחות 7 יעדים", ביניהם מטרות אזרחיות, כלומר לפחות שני יעדים יותר מאלה שעליהם נמסר רשמית. סבורים, כי וושינגטון ולונדון הגיעו להסכם על הפצצת 5 יעדים. (אי.פי.. ע־צ, ע־ר)

אוריאנה פלאצ'י: לתלות קדאפי ברגליו כמו שעשו למוסוליני

מאת אהרון ניר, כתב „על המשמר" באיטליה

רומא — אוריאנה פלאצ'י, העיתונאית האיטלקית שהתפרסמה בשעתו בעולם כולו בעקבות הראיונות שערכה עם אישים שעמדו במרכז האירועים העולמיים — מקדישה מאמר ענק בגדול היומונים האיטלקיים „קורייה דלה־סרה" לקדאפי.

מתחת לכותרת „אני וקדאפי — אתם וקדאפי", אוריאנה פלאצ'י מבקרת קשות את הגל האנטי־מיליטאריסטי המציף את אירופה אחרי האירועים האחרונים בלוב.

היא מוקיעה את הסובלנות האופורטוניסטית של איטליה ושל ארצות אירופה כולה כלפי קדאפי, ומשווה אותה לסלחנות המערב כלפי היטלר ומוסוליני ערב פרוץ מלחמת העולם השניה.

היא אומרת: „כפי שאינני בוכה למראה צילומי מוסוליני המת, לא הייתי בוכה לו במקום הילדים הלובים המתים, הייתי רואה קדאפי מת. הייתי מסתפקת בהערה: חבל שללובים לא ניתן לעשות דין לעצמם ולתלות את קדאפי עם הרגליים למעלה, כפי שאנו תלינו את גופת מוסוליני... ישנם מקרים בהם צריך לתלות ברגליים את האשם".

כתבותיה של אוריאנה פלאצ'י המתפרסמות אחרי שתיקה של שנים מצדה, בוודאי יעוררו גלי תגובות בעיתונות האיטלקית, הנוהגת ביחס סלחני כלפי לוב ובביקורת מוחצת כלפי אמריקה.

יוגוסלביה רומזת: ואלדהיים לא יהיה מקובל עלינו כנשיא

זאגרב. — המשטר היוגוסלבי רומז במאמרים בעיתונים, כי אם ייבחר ואלדהיים לנשיא אוסטריה, ייתכן שייווצר מצב, שפוליטית לא יהיה מקובל על יוגוסלביה.

ראש הממשלה לשעבר, נטיה ריביצ'י, אמר בראיון שהתפרסם בעיתון אוסטרי: „אנו, היוגוסלבים, נשים לב במיוחד לגורדינו של הבוחר האוסטרי ב־4 במאי".

ביוגוסלביה רגישים במיוחד לידיעות הנוגעות לחלקו של ואלדהיים ברצח פרטיזנים יוגוסלביים בעת מלחמת־העולם השניה.

מאמר בעיתון מרכזי בקרואטיה מעיר: „אם ד"ר ואלדהיים יזכה בבחירות, זה ייצור בעיה ליוגוסלביה". (אי.סי)

טלקס

● **הרוג ופצועים בעת תקיפת מיכלית טורקית במפרץ**

באחריין. — ימאי נהרג ושלושה נפצעו, כאשר מיכלית טורקית עמוסה נפט הותקפה אתמול בטיל במפרץ.

סוכנות הידיעות של איחוד הנסיכויות הערביות מסרת, כי ההתקפה ממטוס בלתי־מזוהה על המיכלית „אטלס־1", שהובילה 140,000 טונות של נפט גולמי סעודי, אירעה במימי הנסיכויות הערביות. (ע"ר וע"צ)

● **„בריה"מ שיכנעה את סוריה לחדש חדו־שיח עם ערפאת"**

דבת־עמון. — סוריה הסכימה, הודות לתיווך סובייטי, לחדש את הדו־שיח עם מנהיג אש"ף יאסר ערפאת — נודע אמש ממקור דיפלומטי ערבי.

המקור מסר, כי לאחרונה היו חילופי איגרות בין מנהיגים סוריים ומנהיגים של אש"ף, ובאיגרות אלה דובר על הצעות לקראת התפייסות סורית־פלשתינית.

עוד מסר המקור, כי פגישה למטרה זו נערכה בין עבדל חאמיד, חבר הוועד המרכזי של „פתח" והממונה על הבטחון של אש"ף, לבין אחד מראשי שירותי הבטחון הסוריים. (ע"צ)

● הצבא הפיליפיני פתח אתמול במיתקפת־נגד מול אנשי הגרילה הקומוניסטיים, שהרגו ביום שישי 21 חיילים ופצעו 8, מסרה סוכנות הידיעות הפיליפינית.

● שלטונות ארה"ב סבורים, כי ההפצצה האמריקאית על לוב לא הגדילה בהכרח את הסכנות לשלומם של בני הערובה האמריקנים המוחזקים בלבנון, אם כי אחד מהם נהרג.

המועצה לייצור ולשיווק של ירקות
רחוב קרליבך מס' 2, תל־אביב

מכרז

מוזמנות בזה

הצעות לביצוע צילומי אוויר של שטחי תפוחי־אדמה אביב 1986/86

מיפרט טכני ניתן לקבל במועצה באגף תיכנון וכלכלה, חדר מס' 17.

יש להגיש הצעה במעטפה עד ליום 29.4.86 שעה 12.00 במשרדי המועצה, רחוב קרליבך 2, תל־אביב.

אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מ. בלווייס, מ"מ מנכ"ל המועצה

עיריית אשדוד
חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי אשדוד
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 35 לתכנית מיתאר 101/02/3 תכנית מיתאר אשדוד.

ביחד עם תשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות השינוי: א. הקמת סככות מתפרקות, פרגולים מתפרקים סוככים ומרקיזות, מתקפלות, פרגולות, במרפסות ועל גגות מבנים.

ב. תקלה בקווי בנין צדדי או אחורי לצורך התקנת ארובות בבנייני מגורים מסחריים, תעשיה ו/או ציבוריים.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: שטח מרחב תכנון מקומי אשדוד. כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני, אחר, הרואה עצמו נפגע ע"י שינוי התכנית וכן כל זכאי על פי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים, מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

שלום רבינר, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז הדרום

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה „טובים"
הודעה על הכנת שינוי לתכנית מתאר

בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 ניתנת בזה הודעה כי הועדה המקומית לתכנון ולבניה „טובים" החליטה על הכנת שינוי לתכנית המתאר.

1. 101/02/8 — המועצה האזורית באר־טוביה
2. 26/02/8 — המועצה המקומית קרית־מלאכי

ואלה הם עיקרי התכנית:

1. גוש 200 בטול דרכים והצעת דרך חדשה, קטע צומת עזריקם כביש מס' 4.
2. מתחם יד' 2/ — בטול דרך מס' 15 והרחבת דרך מס' 13 הכניסה הצפונית קרית־מלאכי, גוש 301 חלק מחלקה 28 שינוי יעוד מתחם יד'/2 משטח „מסחרי וצבורי" ל־„תעשיה־מיוחד".

יעקב כהן, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה „טובים"

גורבצ'וב: מוכן לצעדים לקראת שלום אך ארה"ב מרעילה את האווירה

סוטסדאם. — מנהיג בריה"מ מיכאיל גורבצ'וב אמר אמש, כי בריה"מ מוכנה „לצעדים רציניים" לקראת שלום, אך הזהיר כי וושינגטון מרעילה את האווירה בין מעצמות־העל.

כאשר נשאל על־ידי עיתונאים בעת ביקור בפוטסדאם שבמזרח גרמניה, אם הוא עדיין רואה אפשרות לוועידת פיסגה שניה עם הנשיא רייגן במשך השנה, השיב גורבצ'וב כי מוסקווה עדיין מוכנה לנקוט צעדים כדי לשפר את היחסים בין מזרח למערב.

„אם תבין ארה"ב כי חיוני לעלות על דרך זו, אנו מוכנים. אם תמשיך כפי שהיא נוהגת כיום, בנסותה להרעיל את האווירה ולהחריף את המתיחויות, יטיל הדבר את צילו על פגישה בעתיד", הוסיף. (ע"ר)

החוקה היוונית תתורגם לשפה מובנת

אתונה. — הפרלמנט היווני אישר החלטה של הממשלה לתרגם את חוקת המדינה לשפה פשוטה יותר, ובכך שם, כנראה, קץ למאבק אינטלקטואלי בן מאות שנים מסביב לשפה היוונית.

הבעיה, המהווה אבן־נגף בין הימין והשמאל בקשת הפוליטית, נובעת מעימות בין שתי צורות של יוונית — הצורה הפוריסטית הישנה יותר, הקרובה ליוונית העתיקה, והצורה המדוברת החדשה יותר.

עד לפני עשר שנים שלטה השפה הפוריסטית בבתי־הספר, באוניברסיטאות, במנגנוני הממשלה וברוב העיתונות. אולם מכיוון שהשפה המדוברת, ה„דמוטית", זכתה עתה לגושפנקה רשמית, החליטו אנשי־דוח להתמרד.

פרופסורים כתבו לעיתונים והתלוננו על ששפתם העתיקה של הומרוס, אפלטון ואריסטו התגוננה לשפה ספרותית־למחצה, שבמסגרתה בוטלו כללים רבים בברכתה של הממשלה הסוציאליסטית.

סופרים יווניים שונים, כולל המשורר חתן פרס נובל אליטיס, הקימו לא מכבר קבוצה למען השפה היוונית שמטרתה „לשמור על כושר הביטוי של הלשון היוונית".

הם אומרים, כי המודרניסטים מתעללים בדקדוק ורוצים לחסל את כל הכללים, וכי השימוש המרושל בשפה בכלי התקשורת, יצר שפה מעורפלת חסרת דיוק. (ע"ר)

„האפיפיור מחכה להזדמנות לבקר בירושלים"

רומא. — האפיפיור יוחנן־פאולוס הי"ב „מעוניין מאוד לבקר בירושלים, והוא רק מחכה להזדמנות", מסר הבישוף קלמנטה ריווה, יו"ר הוועדה האקומנית של איזור רומא וחבר הוועדה ליחסים דתיים עם היהודים.

הבישוף ריווה גילה זאת בראיון לטלוויזיה, ימים ספורים לאחר ביקורו ההיסטורי של האפיפיור בבית הכנסת הראשי של רומא.

הוא חיווה את דעתו כי ביקורו של האפיפיור בבית הכנסת ברומא, היה צעד נוסף לקראת הכרה במדינה היהודית. „צעד שאין מנוס ממנו, אפילו אם אין אנו יכולים לומר מתי יתבצע". (עסט־רא)

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ת"א
מרחב תכנון מקומי בת־ים

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מפורטת

ניתנה בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז ת"א, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים הופקד ביחד עם התשריט המצורף אליו, שינוי תכנית מס' 336, שינוי לתכנית מפורטת 47א' ומתאר 2א'. השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומיקומם: חלקה 84 והלק מחלקה 153 בגוש 7147 רחוב העמדות פינת הראשונים. עיקרי מטרת התוכנית:

א. לייעד ולתכנן שטח קרקע בשטח ציבורי פתוח לשימור אתר היסטורי ולצורך זה לבטל ייעוד הקרקע — דרך מתוכננת.

ב. להפקיע חלק מחלקה 84 בגוש 7147 למטרות שטח ציבורי פתוח.

כל המעוניין רשאי לעיין בשינוי התוכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תיכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע ע"י שינוי התוכנית, וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק רשאי, תוך חודשיים מיום פירסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה.

מרדכי כהנא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ת"א

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 18.4.86

	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקני	1	1.44	1.51	1.4664	1.4846	1.4758
לירה שטרלינג	1	2.18	2.29	2.2223	2.2500	2.2447
מרק גרמני	1	0.65	0.68	0.6601	0.6684	0.6645
פרנק צרפתי	1	0.20	0.21	0.2075	0.2101	0.2084
גילדר הולנדי	1	0.57	0.60	0.5868	0.5941	0.5891
פרנק שווייצרי	1	0.77	0.81	0.7865	0.7963	0.7920
כתר שבדי	1	0.20	0.21	0.2052	0.2077	0.2067
כתר נורווגי	1	0.20	0.21	0.2080	0.2106	0.2095
כתר דני	1	0.17	0.18	0.1789	0.1812	0.1801
מרק פיני	1	0.28	0.30	0.2915	0.2951	0.2931
דולר קנדי	1	1.04	1.09	1.0574	1.0706	1.0638
דולר אוסטרלי	1	1.01	1.09	1.0509	1.0640	1.0581
ראנד דר' אפריקני	1	0.44	0.74	0.7342	0.7434	0.7386
פרנק בלגי	10	0.31	0.33	0.3233	0.3273	0.3254
שילינג אוסטרי	10	0.92	0.97	0.9398	0.9515	0.9459
לירה איטלקית	1,000	0.94	1.00	0.9621	0.9741	0.9684
ין יפני	100	0.82	0.86	0.8346	0.8450	0.8414

טלקס

● **ראיון ראשון עם ישראלי ציוני בשבועון פלשתיני**

השבועון הפלשתיני הנפוץ „סאות אל בילאד" המופיע בקפריסין, פירסם לאחרונה ראיון מקיף עם אישיות ישראלית ציונית.

הראיון התקיים עם לטיף דורי, רכז העניינים הערביים במפ"ם ונסב כולו על הקמת „הוועד לדיאלוג ישראלי פלשתיני", מייסודם של בני עדות המזרח בישראל.

דורי הסביר בראיון את מטרות הוועד ודרכי פעולתו והדגיש שעל מנשר היסוד חתמו מאה אישים יוצאי המזרח מ־50 ישובים בכל הארץ, הרואים עצמם כמחוייבים לסייע תרומה המיוחדת משלהם למאבק המתנהל במדינה נגד הגזענות ולמען השלום והדמוקרטיה ולהוות את הגשר להבנה בין החברה הישראלית לבין העולם הערבי בכלל והעם הפלשתיני בפרט.

השבועון „סאות אל בילאד" יוצא לאור בחסות אש"ף. (שע"ח)

● **כיתות מיוחדות למשוחררים דרוזים**

משרד־החינוך־והתרבות החליט לפתוח כיתות מיוחדות לחיילים משוחררים דרוזים, כדי לסייע להם להשתלב במכינות הקדם־אקדמיות.

על פתיחת הכיתות החדשות החליטו יו"ר הוועדה לחינוך ולתרבות לדרוזים במשרד־החינוך, סלמאן פלאח, ומנכ"ל האגודה לקידום החינוך, ד"ר פלסי סתוי. הכיתות ייפתחו בחסות האוניברסיטה והטכניון בחיפה. משרד החינוך כבר פנה לראשי המועצות הדרוזיות ולמנהלי בתי־הספר בבקשה לסייע באיתור הצעירים. בכיתות החדשות ישתלבו גם חיילים משוחררים צ'רקסים.
יצחק שור

● **מחר — זבח הפסח השומרוני**

זבח הפסח השומרוני ייערך מחר על הר גריזים. מקום הזבח מוכן לקליטת חיילים ותיירים רבים. צה"ל והמינהל האזרחי יאבטחו את ההר משעות הבוקר ועד חצות הלילה.

28 כבשים בני שנה יוקרבו על ההר בשעות בין הערביים. הכהן הגדול יעקב הלוי, בן 87, יערוך את הטקס בערב. (עתי"ם)

● **רמזורים בצומת מסוכן בחולון**

מערכת רמזורים מופעלת מהיום בכיכר קוגל שבכניסה לחולון. המהווה צומת סואן ומסוכן.

ב־3 השנים האחרונות אירעו במקום זה 27 תאונות־דרכים עם נפגעים, לעומת 6 תאונות עם נפגעים בצמתים אחרים בתקופה זו.

מערכת הרמזורים תפתור גם את בעיות הפקקים על־יד הכיכר בשעות העומס. אשר שילוני

לידת מבחנה ראשונה בקריה בת"א

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

לידת מבחנה ראשונה היתה אתמול בבית־החולים הקריה בתל־אביב, שם נולדה בניתוח קיסרי בת במשקל 3.170 לבני הזוג מלי ואריק אלדר, לאחר 14 שנות ציפייה לילד משלהם.

פרופ' ראובן פייזר וד"ר יוסף לסינג אמרו לכתבנו, כי יחידת ההפריה החוץ־גופית פועלת בבית־החולים הקריה זה תשעה חודשים ומלי אלדר היתה הראשונה שהטיפול בה הצליח.

ייחודיות הטיפול במחלקה זו מתבטאת בכך, ששליפת הביציות מהשחלות — כ־4 או 6 במספר — נעשית בעזרת מכשיר אולטרא סאונד ממוחשב. הודות לכך אין צורך להרדים או לאשפז את המטופלת והטיפול כולו נמשך כחצי שעה תחת הרדמה מקומית ללא כאבים. האשה חוזרת לביתה מיד לאחר הטיפול ושבה לביה"ח רק כעבור 48 שעות להחזרת הביציות המופרות לרחם. השיטה חוסכת זמן המתנה וכסף ומבטיחה סיכויי הצלחה טובים.

מיד לאחר הפסח צפויות בבית־החולים עוד 35 לידות של תינוקות מבחנה — לידה אחת בכל שבוע.

בקריה ממתינות 360 נשים לטיפול, מתוך 6000 נשים בכל הארץ.

צילום: מלוגני (פצ'ו) ישראל

קצין בכיר: ירידה במספר הפיגועים ברצועה ובאיכותם

מאת רפאל גאון, כתב „על המשמר"

14 פיגועים בוצעו ברצועה מתחילת מארס, וזהו מספר קטן יותר ממספר הפיגועים שהיו ברצועה בתקופה המקבילה לפני שנה ושנתיים. על כך מסר אתמול גורם בטחוני בכיר ברצועה.

לדבריו, לא חלה עלייה בכמות הפיגועים ולא באיכות ביצועם, אם כי יש חידוש מסויים בתקיפה מטווח קרוב בסכין ובתקיפה של סיורי צה"ל.

ב־14 הפיגועים שהוזכרו נפצעו פצעים קלים 5 חיילים ואזרח.

הקצין הבכיר הוסיף, כי בשבועות האחרונים נרשמה עלייה במספר האזרחים הישראלים המבקרים בימי שבת ברצועה — 750 עד 900 מכוניות ישראליות שהגיעו לאיזור לעומת כ־500 בימי החורף.

גם בהפרות הסדר לא היה גידול משמעותי וב„יום האדמה" האחרון היו 109 הפרות סדר ברחבי הרצועה, ברומה למספרן בשנים קודמות.

גם בתחום הברחת גבולות לשם העברת רכב גנוב או סחורה גנובה או חיפוש עבודה לא חל גידול ומניחים שאין תנועה משמעותית של העברת אמצעי לחימה.

„באורח מסתורי נעלם מידע מודיעיני נגד פלטו־שרון"

טוען אסיר שגוייס לדבריו לשמש סוכן משטרתי

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

מרדכי בן צבי, בן 49, אסיר מכלא באר־שבע, טוען בעתירה שהגיש לבית המשפט המחוזי בבאר־שבע, כי הקלטות סמויות וצילומים שביצע בביתו של פלטו־שרון, לפי בקשת המשטרה, נעלמו באורח מסתורי.

בן־צבי, השפוט ל־9 שנות מאסר בגלל עבירות רבות של מירמה, גניבה, זיופים ומשיכת צ'קים ללא כיסוי, הגיש עתירה נגד מפכ"ל המשטרה על שלא נעתר לבקשתו למנות ועדת חקירה בעניין היעלמות מידע מודיעיני שסיפק, לטענתו, למשטרה. בן־צבי עתר גם נגד ועדת השיחרורים, שאינה ממליצה על שיחרורו המוקדם מסיבות רפואיות, ונגד נציב שירות בתי־הסוהר, שאינו מאפשר לו לפתוח בשביתת רעב.

מרדכי בן־צבי טוען, כי גוייס על־ידי המשטרה לעבור כסוכן וכי הובטח לו שיישפט ל־3 שנים בלבד. בין השאר הוא טוען כי ביצע הקלטות סמויות וצילומים בביתו של ח"כ לשעבר פלטו־שרון וכי מסר את החומר לידי המשטרה. לטענתו, החומר נעלם.

השופט המחוזי אפרים לרון נענה לבקשת ב"כ המדינה, שביקש ארכה כדי ללמוד את החומר, ודחה את המשך שמיעת העתירה לחודש הבא.

החיילת שנעדרה נמצאה בת"א

מאת אבי בניהו,

החיילת סיגלית חביב בת 19 מחולון, שנעדרה מאז סוף השבוע שעבר מיחידתה, נמצאה אתמול בתחנה המרכזית בתל־אביב והוחזרה לביתה.

המשטרה סבורה כי החיילת נעדרה על רקע בעיות מסויימות שהתעוררו במהלך שירותה הצבאי. סיגלית חביב הועברה לטיפול המשטרה הצבאית.

לחברנו ניסים רפאלי והמשפחה

הננו משתתפים בצערכם הרב במות האח

משה קסורלה ז"ל

קיבוץ שער־העמקים

לחברתנו לאה שורדלין

משתתפים בצערך במות

האם

המחלקה המבנית של ...

בפלילים

שוד נוסף במלטשה — הפעם באור־יהודה

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

יהלומים בשווי של 300 עד 400 אלף דולר נשדדו אתמול ממלטשת „בנימינה" באור־יהודה.

בעל המלטשה, חנן בנימינוב בן 34 מאור־יהודה, הגיע אתמול ב־6.30 בבוקר למלטשה, הנמצאת בקומה השניה ברחוב המלאכה 2. כאשר פתח את הדלת נתקל בשלושה שודדים רעולי פנים וחמושים באקדחים. השודדים דרשו ממנו לפתוח את הכספת ומשסירב ירו השודדים מספר יריות באויר. רק אז נאות חנן בנימינוב לפתוח את הכספת והשודדים נטלו מתוכה יהלומים בשווי של 300־400 אלף דולר ונמלטו מהמקום.

מחקירה ראשונית עולה, כי השלושה קרחו בסוף השבוע חור בקיר המלטשה הגובל בחדר המדרגות של הבניין, מרצו פנימה וניסו לרתך את הכספת. משלא עלה בידם לפרוץ את הכספת המתינו לבעל המלטשה ואילצוהו לפותחה.

במשטרה מודאגים מריבוי המקרים של שור מלטשות יהלומים בשבועיים האחרונים. בתקופה זו נשדדו חמש מלטשות בתל־אביב, רמת־גן ואור־יהודה.

אסיר נמלט ממעשיהו — השביעי תוך חצי שנה

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

מישל ועקנין בן 21 מאשדוד נמלט ביום שישי מכלא מעשיהו, שם הוא מרצה עונש של 33 חודשי מאסר על נהיגה ברכב גנוב כשהוא במצב של שיכרות.

זהו האסיר השביעי שנמלט מכלא מעשיהו ב־6 החודשים האחרונים.

בליל שבת סמוך ל־11.00 ערך הקצין התורן של הכלא ביקורת שיגרתית באגף ב' והבחין בהעדרותו של האסיר. הוא הזעיק כוח שסרק את סביבות הכלא ואת האיזור והולייה נשלחה לביתו של האסיר באשדוד כדי להודיע למשפחה על בריחתו ולבקשה לשכנעו להסגיר עצמו. נציב שירות בתי־הסוהר מינה ועדת חקירה לנסיבות בריחתו של האסיר.

בשבוע שעבר בוטלו מדי האסיר בכלא מעשיהו. מהפיכה זו בחצר הכלא עלולה להקשות את הפיקוח על אסירים המנסים להימלט. בין כלא מעשיהו לחופש מפרידה רק גדר אחת בגובה של שני מטרים.

נענשה על הסתרת „טמפון סמים" בגופה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

תשעה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים גזר אתמול בית־המשפט המחוזי בחיפה אמנון כרמי על ויקטוריה בוניברט בת 30 מחצור הגלילית לאחר שהורשעה על־פי הודאתה בהחזקת הירואין.

התביעה טענה, כי ב־1 באפריל 1984, בעת שהנאשמת באה לבקר אצל בעלה שהיה עצור בבית המעצר המחוזי קישון, נערך חיפוש על גופה ונתגלה „טמפון סמים" שהוסתר בתוך אבר מינה ובו 3 גרם הירואין.

מאסר על תנאי למבצע מעשה מגונה בתא טלפון

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

„הייתי עצבני ולא ידעתי מה אני עושה" — כך טען אתמול להגנתו בבית־משפט השלום בחיפה סמי נחום בן 25 מקריית־אתא, שעה שהורשע בביצוע מעשה מגונה בצעירה.

התביעה טענה כי הנאשם תקף צעירה תושבת קריית־אתא בעת ששוחחה בתא טלפון ציבורי. הוא לפת את שדיה וכאשר הרימה קול צעקה נמלט מן המקום.

השופט גרשון דוד הטיל על הנאשם קנס בסך 150 ש"ח ו־60 יום מאסר על תנאי לשנתיים.

למשפחה ולקיבוץ רשפים

המומים עמכם במותה של

דוסי ז"ל

חברים בקיבוץ בית־זרע

לגרשון סובלמן והמשפחה וקיבוץ רשפים

אתכם באבלכם הכבד על מותה של

דוסי

קיבוץ שמיר

אבל כבד ירד על ביתנו

חברתנו היקרה

דוסי סובלמן

נפטרה באופן פתאומי

הלוויה היום, יום שני 21.4 בשעה 15.00

בית רשפים

אנו משתתפים באבלה של חברתנו שרי במות

אמה

בית הראל

למענית ולמשפחה

משתתפים באבלכם במות

האם הסבתא

(בניבר)

כל בית סאסא